Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

Department of History, Politics and International Studies MSc in International Relations,Strategy and Security

2021-01

þÿ — £ Ç - Ã · » · Á ¿ Æ Ì Á · Ã · Â º ± ¹ ¥ È

þÿ £ Ä µ Á ³ ¯ ¿ Å , ˜ µ Ì ´ É Á ¿ Â

þÿ Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± ” ¹ µ ¸ ½ Î ½ £ Ç - Ã µ É ½ , £ Ä Á ± Ä · ³ ¹ º ® Â º ± ¹ ‘ Ã Æ ¬ » µ ¹ ± Â , £ Ç ¿ » ® • À ¹ Ã Ä
þÿ ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/11823

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Του

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ, ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

2021

ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ, ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Η ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Του

ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Υποβληθείσα στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση εξ αποστάσεως Μεταπτυχιακού Τίτλου Σπουδών στις Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια.

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2021

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Θεόδωρος Στεργίου, 2021

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος.

All rights reserved. Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

"ΣΕΛΙΔΑ ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑΣ"

Ονοματεπώνυμο Φοιτητή: Θεόδωρος Στεργίου

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής:

«Η Σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής»

"Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις 03 Φεβρουαρίου 2021 από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

- Πρώτος Επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις): Ευστάθιος Φακιολάς

- Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Μερσίλεια Αναστασιάδου

- Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Βικτωρία Πιστικού

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Ο Θεόδωρος Στεργίου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Η Σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Ο Δηλών

Θεόδωρος Στεργίου

Η ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Διπλωματική Εργασία

Ονοματεπώνυμο Επιβλέποντος: Ευστάθιος Τ. Φακιολάς

Ονοματεπώνυμο Κοσμήτορα: Γιώργος Γεωργής

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Πληροφόρηση είναι, όχι απλώς χρήσιμη, αλλά αναγκαία στα κράτη για την διαμόρφωση μιας Υψηλής Στρατηγικής, με απώτερο σκοπό τον προσδιορισμό των στόχων που μπορούν ή πρέπει να επιτευχθούν, την κατάλληλη επιλογή των μέσων για την επίτευξη αυτή, καθώς και τον βέλτιστο τρόπο κατανομής των πόρων τους. Κάποιος θα μπορούσε να διαμορφώσει μια Υψηλή Στρατηγική, χωρίς συμβουλές από άτομα που ασχολούνται με Πληροφόρηση, ωστόσο οι στρατηγικές είναι πιθανό να είναι πιο αποτελεσματικές αν ενσωματωθούν σε αυτές, πληροφορίες από την Πληροφόρηση. Αναμφισβήτητα, η Πληροφόρηση παίζει σημαντικό ρόλο στην χάραξη εθνικής πολιτικής και στην κατανόηση των δυνατών και αδύναμων σημείων της.

Βασιζόμενο στη σημαντικότητα των τρεχουσών και μεταβαλλόμενων αυτών πραγματικοτήτων, η παρούσα εργασία έχει σκοπό να αναλύσει το βασικό ερευνητικό ερώτημα, δηλαδή την σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής, καταλήγοντας σε χρήσιμα συμπεράσματα. Επίσης, θα περιστραφεί και γύρω από τα ακόλουθα ερωτήματα: α) Ποιοι είναι οι τρόποι βελτίωσης της Υψηλής Στρατηγικής από την Πληροφόρηση; β) Ποιος είναι ο ρόλος των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής; γ) Ποια η σχέση της Πληροφόρησης με την δημοκρατία; δ) Ποιος είναι ο ρόλος των υπηρεσιών πληροφοριών και ποια τα αίτια αποτυχία τους;

Η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο σκιαγραφεί εννοιολογικές προσεγγίσεις της Πληροφόρησης και της Υψηλής Στρατηγικής. Το δεύτερο διερευνά την σχέση της Πληροφόρησης με την Υψηλή Στρατηγική. Το τρίτο εξετάζει την κατασκοπεία, την δημοκρατία και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Το τέταρτο (συμπεράσματα), παρουσιάζει τα συμπεράσματα, σχετικά με την σχέση της Πληροφόρησης με την Υψηλή Στρατηγική αυτό καθ'αυτό, καθώς και αυτά που συνάγονται από τη μελέτη του παραπάνω φαινομένου.

Όπως τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν, ο ρόλος της Πληροφόρησης δεν είναι η διαμόρφωση ή ο προσδιορισμός της Υψηλής Στρατηγικής, αλλά η πιο εύρυθμη λειτουργία και η βελτιστοποίησή της. Επίσης η σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής είναι δυναμική, συμβιωτική και άρρηκτη.

Λέξεις Κλειδιά: Πληροφόρηση, Υψηλή Στρατηγική, Υπεύθυνοι Χάραξης Πολιτικής, Κοινότητα Πληροφόρησης, Κατασκοπεία

ABSTRACT

Intelligence is not only useful, but necessary in the states to formulate a Grand Strategy, with the ultimate aim of identifying the goals that can or should be achieved, the appropriate choice of means to achieve this, as well as the optimal way of allocating their resources. Someone could formulate a Grand Strategy without advice from information practitioners, however strategies are likely to be more effective if they incorporate information from Intelligence. Undoubtedly, Intelligence plays an important role in shaping national policy and in understanding its strengths and weaknesses.

Based on the importance of these current and changing realities, the present study aims to analys the basic research question of, the relationship between Intelligence and Grand Strategy, ending to useful conclusions. It will also revolve around the following questions: a) What are the ways to improve Grand Strategy from Intelligence? b) What is the role of policy makers? c) What is the relationship between Intelligence and democracy? d) What is the role of Intelligence services and what are the causes of their failure?

This work is divided into four chapters. The first outlines conceptual approaches to Intelligence and Grand Strategy. The second explores the relationship between Intelligence and Grand Strategy. The third examines espionage, democracy and policymakers. The fourth (conclusions) presents the conclusions regarding the relationship between Intelligence and Grand Strategy per se, as well as those drawn from the study of the above phenomenon.

As the findings of the study indicated, the role of Intelligence is not to formulate or define a Grand Strategy, but the most orderly operation and its optimization. Also the relationship between Intelligence and Grand Strategy is dynamic, symbiotic and inseparable.

Keywords: Intelligence, Grand Strategy, Policymakers, Information Community, Espionage

Αφιέρωση

Στη σύζυγό μου και στα παιδιά μας.

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στον επιβλέποντα καθηγητή της μεταπτυχιακής διατριβής, Καθηγητή Ευστάθιο Φακιολά για την πολύτιμη καθοδήγηση του, την εμπιστοσύνη και την εκτίμηση που μου έδειξε.

Ολοκληρώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την σύζυγο και τα παιδιά μου, για την υπομονή που επέδειξαν και την αμέριστη υποστήριξη που μου παρείχαν σε όλη τη διάρκεια της φοίτησής μου.

Πίνακας Περιεχομένων

Η ΣΧΕΣΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΥΨΗΛΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ

Εισαγωγή..... 1

Κεφάλαιο 1: Εννοιολογικές Προσεγγίσεις 4

1.1 Η Έννοια και οι Διαστάσεις της Υψηλής Στρατηγικής..... 4

1.2 Η Φύση και η Χρησιμότητα της Υψηλής Στρατηγικής για τους Υπεύθυνους Χάραξης Πολιτικής..... 6

1.3 Οι Λειτουργίες της Υψηλής Στρατηγικής..... 8

1.4 Η Έννοια, τα Είδη και ο Σκοπός της Πληροφόρησης..... 10

1.5 Η Στρατηγική Πληροφόρηση..... 12

1.6 Η Στρατιωτική Πληροφόρηση..... 13

1.7 Παραπληροφόρηση και Προπαγάνδα..... 14

Κεφάλαιο 2: Πληροφόρηση και Υψηλή Στρατηγική..... 17

2.1 Κύκλος Πληροφόρησης..... 17

2.2 Ανάλυση Πληροφόρησης..... 19

2.3 Μέσα Συλλογής Πληροφοριών..... 21

2.4 Οι Απειλές και Προκλήσεις που Δέχεται η Πληροφόρηση..... 24

2.5 Ο Ρόλος και η Λειτουργία των Υπηρεσιών Πληροφοριών..... 26

2.6 Εχθροί Πληροφόρησης..... 27

2.7 Κοινότητες Πληροφόρησης..... 28

2.8 Αίτια Αποτυχίας Υπηρεσιών Πληροφοριών και γιατί οι Αποτυχίες είναι Αναπόφευκτες..... 31

2.9 Σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής..... 34

2.10 Διαμόρφωση Υψηλής Στρατηγικής..... 35

2.11 Τρόποι Βελτίωσης της Υψηλής Στρατηγικής από την Πληροφόρηση..... 38

2.12 Τεχνητή Νοημοσύνη, μια Επανάσταση στις Στρατηγικές Υποθέσεις..... 40

2.13 Ο Ρόλος των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και η Χρήση των Big Data..... 41

2.14 Ατζέντα Πληροφόρησης: Διακρατικά Ζητήματα..... 43

Κεφάλαιο 3: Κατασκοπεία, Δημοκρατία και Υπεύθυνοι Χάραξης Πολιτικής..... 46

3.1 Οικονομική Κατασκοπεία και οι Διαστάσεις της..... 46

3.2 Βιομηχανική Κατασκοπεία..... 49

3.3 Μυστική Δράση ως Μέσο Άσκησης Εξωτερικής Πολιτικής..... 50

3.4 Πολιτικοποίηση του Προϊόντος της Πληροφόρησης..... 52

3.5 Σχέση Πληροφόρησης και Δημοκρατίας..... 54

3.6 Ο Ρόλος των Υπεύθυνων Χάραξης Πολιτικής..... 56

3.7 Σχέση Μεταξύ Υπεύθυνων Χάραξης Πολιτικής και Κοινότητας Πληροφόρησης..... 58

Συμπεράσματα..... 61

Βιβλιογραφία..... 66

Εισαγωγή

Στον 21^{ο} αιώνα, η Υψηλή Στρατηγική είναι σίγουρα λιγότερο δυνατή, χωρίς τη Πληροφόρηση, από οποιαδήποτε στιγμή στο παρελθόν. Κάποιος θα μπορούσε να διαμορφώσει μια Υψηλή Στρατηγική, χωρίς συμβουλές από άτομα που ασχολούνται με Πληροφόρηση, ωστόσο οι στρατηγικές είναι πιθανό να είναι πιο αποτελεσματικές αν ενσωματωθούν σε αυτές, πληροφορίες από την Πληροφόρηση.

Οι στρατηγικές μπορούν να κατασκευαστούν χωρίς αναφορά στην Πληροφόρηση, αλλά για να πείσεις τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να τις εφαρμόσουν, χωρίς να λάβουν υπόψη την Πληροφόρηση σχετικά με την αποτελεσματικότητα και τις συνέπειες αυτών, είναι εξαιρετικά δύσκολο.

Επίσης, η Πληροφόρηση παίζει σημαντικό ρόλο στην χάραξη εθνικής πολιτικής και στην κατανόηση των δυνατών και αδύναμων σημείων της. Ακόμη εξυπηρετεί και είναι υποτακτική στην πολιτική και λειτουργεί καλύτερα όταν συνδέεται με κατανοητούς στόχους πολιτικής.

Επιπροσθέτως, η Πληροφόρηση είναι ένα υποσύνολο της ευρύτερης κατηγορίας των πληροφοριών και ολόκληρη η διαδικασία με την οποία προσδιορίζεται, αποκτάται και αναλύεται, ανταποκρίνεται στις ανάγκες των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής.

Βασιζόμενο στη σημαντικότητα των τρεχουσών και μεταβαλλόμενων αυτών πραγματικοτήτων, η παρούσα εργασία έχει σκοπό να αναλύσει το βασικό ερευνητικό ερώτημα, δηλαδή την σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής, καταλήγοντας σε χρήσιμα συμπεράσματα. Αναμφίβολα, η σχέση μεταξύ των δύο είναι δυναμική, συμβιωτική και άρρηκτη, με την Πληροφόρηση να συμβάλει σημαντικά στην βελτίωση της Υψηλής Στρατηγικής, για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Το επίκεντρο της παρούσας εργασίας θα περιστραφεί επίσης και γύρω από τα ακόλουθα ερωτήματα: α) Ποιοι είναι οι τρόποι βελτίωσης της Υψηλής Στρατηγικής από την Πληροφόρηση; β) Ποιος είναι ο ρόλος των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής; γ) Ποια η σχέση της Πληροφόρησης με την δημοκρατία; δ) Ποιος είναι ο ρόλος των υπηρεσιών πληροφοριών και ποια τα αίτια αποτυχία τους;

Η διεξαγωγή της παρούσας εργασίας κρίνεται ως σημαντική, καθώς διαπιστώθηκε έλλειψη παρόμοιων ερευνών για το παρόν πεδίο παρά την σπουδαιότητα και την

σημασία του στο πολιτικό και στρατιωτικό γίγνεσθαι. Η αναγκαιότητα της είναι μεγάλη διότι τέτοιου είδους έρευνες και προτάσεις δημιουργούν έναν άμεσο βελτιωτικό αντίκτυπο στα εθνικά συστήματα άμυνας, θωρακίζοντας τα με περισσότερες γνώσεις και εμπειρίες.

Σε αυτά τα πλαίσια –και επισημαίνοντας πιο ειδικά – οι πολιτικοί ηγέτες και άλλοι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να καθορίσουν τι είναι απαραίτητο και επιθυμητό για τη διαμόρφωση στρατηγικών, ώστε να επιτύχουν τους στόχους τους. Η κοινότητα πληροφόρησης μπορεί να τους βοηθήσει να προσδιορίσουν τι είναι εφικτό, πώς να επιτύχουν τις επιθυμητές εξελίξεις και πώς να αποφύγουν ή να μετριάσουν τα ανεπιθύμητα. Αναμφισβήτητα, κανείς δεν είναι καλύτερα τοποθετημένος ή ικανός, για να παρέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη διαμόρφωση, την παρακολούθηση και την προσαρμογή πολιτικών, για την επίτευξη Υψηλών Στρατηγικών.

Καταληκτικά οι πληροφορίες και οι στρατηγικές μας επηρεάζουν τόσο με έναν έμμεσο όσο και με έναν άμεσο τρόπο στην ζωή μας, όντας εμείς οι ίδιοι πολιτικά όντα και κοινωνικοί δρώντες, έτσι θεωρείται σκόπιμο το να προσπαθήσουμε να ιχνηλατήσουμε εκείνα τα ‘μονοπάτια’ και να εξιχνιάνουμε εκείνα τα συστήματα και τις μεθόδους τους, με τα οποία ασκούμε συνεχώς διάδραση. Οι πληροφορίες και οι στρατηγικές μάς ακολουθούν παντού και πάντοτε κι είναι ίσως δύο από τους κορυφαίους συνδυασμούς και παράγοντες προς την επίτευξη οποιουδήποτε στόχου και σκοπού.

Επίσης, κρίνεται απαραίτητο να αναφέρουμε ένα σοβαρό περιορισμό που αντιμετωπίσαμε στην παρούσα εργασία. Είναι γνωστό πως η επιστημονική ενασχόληση με ζητήματα πληροφοριών εμπεριέχει κινδύνους, λόγω της μυστικότητας που κυριαρχεί σε αυτόν τον κλάδο, με αποτέλεσμα να μην έχουμε στην διάθεσή μας, όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Αναμφίβολα, οι αποτυχίες των υπηρεσιών πληροφοριών εφόσον μαθευτούν γίνονται πρωτοσέλιδα στο τύπο και στα ΜΜΕ, οι επιτυχίες τους ωστόσο μένουν άγνωστες για μεγάλο χρονικό διάστημα ίσως και για πάντα.

Η μεθοδολογία που θα χρησιμοποιηθεί στην παρούσα εργασία, είναι αυτής της εννοιολογικής ανάλυσης. Κατόπιν εύρεσης, μελέτης και ανάλυσης της επιστημονικής βιβλιογραφίας θα προσπαθήσουμε να εστιάσουμε στο συγκεκριμένο θέμα που πραγματεύεται η εργασία. Ακόμη, τα δεδομένα που θα χρησιμοποιήσουμε θα πρέπει να εξετάζουν στοιχεία της θεωρίας των διεθνών σχέσεων και του κύκλου πληροφόρησης,

της Πληροφόρησης, της Υψηλής Στρατηγικής, των υπηρεσιών πληροφοριών, των μέσων συλλογής πληροφοριών, των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, της προπαγάνδας, της κατασκοπίας (οικονομικής) καθώς και της μυστικής δράσης και εξωτερικής πολιτικής.

Σχετικά με τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν, έγινε κριτική αναζήτηση, ανάκτηση και μελέτη επιστημονικών βιβλίων, κειμένων, μελετών και δημοσιεύσεων από έγκριτα πανεπιστημιακά ιδρύματα. Επίσης, ανακτήθηκαν δεδομένα από επίσημα κείμενα ελληνικών και διεθνών οργανισμών, όπως και από συγκεκριμένες βάσεις δεδομένων στο διαδίκτυο. Σκοπός της βιβλιογραφίας θα είναι μέσω της κριτικής ανάλυσης και μελέτης της να κατανοήσουμε, την σχέση της Πληροφόρησης με την Υψηλή Στρατηγική, τον ρόλο των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής καθώς και την σχέση της Πληροφόρησης με την δημοκρατία. Τέλος, να παρουσιάσουμε τον ρόλο της προπαγάνδας και τον ρόλο και την λειτουργία των υπηρεσιών πληροφοριών.

Τέλος, η εργασία χωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια. Το πρώτο σκιαγραφεί εννοιολογικές προσεγγίσεις της Πληροφόρησης και της Υψηλής Στρατηγικής. Το δεύτερο διερευνά την σχέση της Πληροφόρησης με την Υψηλή Στρατηγική. Το τρίτο εξετάζει την κατασκοπεία , την δημοκρατία και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Το τέταρτο (συμπεράσματα), παρουσιάζει τα συμπεράσματα, σχετικά με την σχέση της πληροφόρησης με την υψηλή στρατηγική αυτό καθ’αυτό, καθώς και τα συμπεράσματα που συνάγονται από τη μελέτη του παραπάνω φαινομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

1.1 Η Έννοια και οι Διαστάσεις της Υψηλής Στρατηγικής

Η σύγχρονη μελέτη της Υψηλής Στρατηγικής είναι γεμάτη συζητήσεις, σχετικά με το ποιος ορισμός πρέπει να χρησιμοποιηθεί. Οι μελετητές συχνά μιλούν μεταξύ τους, χωρίς να συμφωνούν για τον επακριβή ορισμό. Μερικοί βλέπουν τη Υψηλή Στρατηγική ως μέρος της εξωτερικής πολιτικής. Ανατρέποντας αυτήν την άποψη, άλλοι πιστεύουν ότι «*περιλαμβάνει την εξωτερική πολιτική, το στρατιωτικό δόγμα, ακόμη και την τακτική*». Ακόμα, άλλοι την θεωρούν σε μεγάλο βαθμό συνώνυμο της στρατηγικής (Balzacq, et al., 2019, p. 5).

Ο μελετητής των διεθνών σχέσεων Hans Morgenthau, ήταν ένας από τους πρώτους που ανέπτυξε τον ορισμό της Υψηλής Στρατηγικής στο εξωτερικό. Σύμφωνα με τον Morgenthau, η Υψηλή Στρατηγική είναι «*η τέχνη του να φέρουμε τα διαφορετικά στοιχεία της εθνικής δύναμης να έχουν μέγιστη επίδραση στα σημεία της διεθνούς κατάστασης, που αφορούν άμεσα το εθνικό συμφέρον*» (Martel, 2015, p. 32).

Ο Barry Posen, αντικατοπτρίζει μια κλασική προσέγγιση και υποδηλώνει πως, η Υψηλή Στρατηγική είναι η θεωρία ενός έθνους-κράτους για το πώς να παράγει ασφάλεια για τον εαυτό της. Η Υψηλή Στρατηγική επικεντρώνεται στις στρατιωτικές απειλές, επειδή αυτές είναι οι πιο επικίνδυνες και στις στρατιωτικές θεραπείες, επειδή αυτές είναι οι πιο δαπανηρές. Η ασφάλεια παραδοσιακά περικλείει τη διατήρηση της κυριαρχίας, της ασφάλειας, της εδαφικής ακεραιότητας και της θέσης ισχύος - το τελευταίο είναι το απαραίτητο μέσο για τα πρώτα τρία. Μια Υψηλή Στρατηγική περιέχει εξηγήσεις για το γιατί οι απειλές απολαμβάνουν μια συγκεκριμένη προτεραιότητα και γιατί και πώς μπορούν να λειτουργήσουν οι προτεινόμενες θεραπείες. Η Υψηλή Στρατηγική δεν είναι ένα βιβλίο κανόνων. Είναι ένα σύνολο αντιλήψεων και επιχειρημάτων που πρέπει να αναθεωρούνται τακτικά (Posen, 2014, p. 1).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα Υψηλής Στρατηγικής αποτελεί, η Στρατηγική «*Containment (Συγκράτησης)*» των ΗΠΑ, για την αντιμετώπιση της κομμουνιστικής απειλής, η οποία συντάχτηκε από τον ειδικό George Kennan, ο οποίος προσπάθησε να περιορίσει τη σοβιετική επιρροή, αποφεύγοντας παράλληλα τον πόλεμο. Ο Kennan πίστευε πως το σοβιετικό σύστημα, τελικά θα καταρρεύσει λόγω των εσωτερικών του ελλείψεων και αντιφάσεων (Gaddis, 1982).

Αναφορικά με τις διαστάσεις της Υψηλής Στρατηγικής, αυτή διακρίνεται σε μικροσκοπικό και μακροσκοπικό επίπεδο. Το μεν πρώτο επικεντρώνεται σε περίοδο πολέμου, το δε δεύτερο εστιάζει τόσο στην ειρηνική όσο και στην πολεμική περίοδο (Παπασωτηρίου, 1996). Για την σχεδίαση της Υψηλής Στρατηγικής μπορούν να ληφθούν συνολικά υπόψη και τα δύο παραπάνω επίπεδα και για τις δύο περιόδους. Οι διαστάσεις που αποτελούν την βάση των δύο παραπάνω επιπέδων της Υψηλής Στρατηγικής είναι οι εξής: α) Η Στρατιωτική Στρατηγική, σύμφωνα με την οποία ένα κράτος χρησιμοποιεί όλα τα διαθέσιμα στρατιωτικά του μέσα, για να επιτύχει τους πολιτικούς του αντικειμενικούς σκοπούς του, ενόψει πραγματικής ή ενδεχόμενης σύγκρουσης (Posen, 1984). β) Η οικονομία. Αναμφισβήτητα η οικονομική κατάσταση ενός κράτους επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό όλες τις διαστάσεις της Υψηλής Στρατηγικής. Διαχρονικά φαίνεται πως η οικονομία αποτελεί τη βασική αιτία ανόδου και πτώσης των μεγάλων δυνάμεων (Kennedy, 1990). Τέλος, οι οικονομικοί πόροι που διαθέτει ένα κράτος για την οικοδόμηση των στρατιωτικών του δαπανών, αποτελούν τα θεμέλια της στρατιωτικής του δύναμης (Mearsheimer, 2006). γ) Η εσωτερική πολιτική. Η κρατική οργάνωση ενός κράτους και η συνοχή του πολιτικού του συστήματος αποτελούν βασικές προϋποθέσεις στην επιτυχή σχεδίαση και εφαρμογή της Υψηλής Στρατηγικής του. Επίσης η διάσταση της εσωτερικής πολιτικής αναφέρεται και στην ικανότητα ενός κράτους, άντλησης πόρων για ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεών του, με σκοπό τη μεγιστοποίηση της ισχύς του και της επιρροής του (Παπασωτηρίου, 2000). δ) Η διεθνής νομιμοποίηση, μέσω της οποίας ενισχύεται η Υψηλή Στρατηγική ενός κράτους, ειδικότερα αν συμβαδίζει με το διεθνές δίκαιο, τη διεθνή πρακτική και το πνεύμα της εποχής, ούτως ώστε να κερδίσει την υποστήριξη και την εύνοια του συνόλου της διεθνούς κοινής γνώμης. ε) Η διπλωματία, η οποία περιλαμβάνει την διαμόρφωση και την εφαρμογή της εξωτερικής πολιτικής ενός κράτους. Επίσης παίζει σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο της Υψηλής Στρατηγικής και αφορά δεσμεύσεις των

κρατών σε επίπεδο συνεργασίας για την υλοποίηση στόχων Υψηλής Στρατηγικής (Παπασωτηρίου, 1996).

1.2 Η Φύση και η Χρησιμότητα της Υψηλής Στρατηγικής για τους Υπεύθυνους Χάραξης Πολιτικής

Η Υψηλή Στρατηγική είναι το κέντρο βάρους για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους μελετητές που σκέφτονται τι πρέπει να γίνει στην εξωτερική πολιτική.

Εξερευνώντας τη Υψηλή Στρατηγική στη θεωρία και την πρακτική, βοηθιούνται οι μελετητές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, να διαμορφώσουν πιο αποτελεσματικά τις αρχές που καθοδηγούν τις πολιτικές, οικονομικές και στρατιωτικές πολιτικές τους.

Η Υψηλή Στρατηγική περιλαμβάνει πολλά περισσότερα από την πολεμική ή τη στρατιωτική στρατηγική, επειδή επεκτείνεται σε όλες τις προσπάθειες που καταβάλλουν τα κράτη, για να ανακαλύψουν τους πολιτικούς, οικονομικούς και κοινωνικούς τους πόρους, για να επιτύχουν έναν κοινό στόχο. Στην πράξη, η Υψηλή Στρατηγική ενσωματώνει όλες τις πτυχές της κρατικής εξουσίας, συμπεριλαμβανομένης κυρίως της εσωτερικής και οικονομικής πολιτικής, επειδή επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο το έθνος ασκεί την εξωτερική του πολιτική (Martel, 2015, p. 4).

Η Υψηλή Στρατηγική ξεπερνά πολύ τον πόλεμο ή τις προετοιμασίες για αυτόν, επειδή αγκαλιάζει όλες τις δράσεις και τις πολιτικές που ακολουθεί το κράτος, καθώς εφαρμόζει εξωτερικές και εσωτερικές οικονομικές πολιτικές, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Επίσης, διέπει αποφάσεις σχετικά με τις προτεραιότητες και τις δυνατότητες του κράτους. Στη θεωρία και την πρακτική, η Υψηλή Στρατηγική καθορίζει και στη συνέχεια εξισορροπεί τις προτεραιότητες του συγκεκριμένου κράτους, ως προς το γενικό πλαίσιο, εντός του οποίου το κράτος επιτυγχάνει τους στόχους πολιτικής του (Martel, 2015, p. 4).

Εάν ένα κράτος δεν έχει ανανεώσει την Υψηλή Στρατηγική του, που τη θέτει σε μια πιο ευημερούσα και βιώσιμη πορεία, μπορεί να εισέλθει σε μια περίοδο κατά την οποία η ισχύς και η επιρροή του βιώνουν και παρακμάζουν. Επίσης, ένα κράτος χωρίς μια συμφωνημένη και συνεκτική Υψηλή Στρατηγική, θα έχει οπωσδήποτε, τις κυρώσεις που απορρέουν από την ύπαρξη μπερδεμένης και χαοτικής εξωτερικής πολιτικής (Martel, 2015, p. 5).

Ο σκοπός της Υψηλής Στρατηγικής είναι να καθορίσει για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, τους γενικούς στόχους που θέλουν να επιτύχουν για το κράτος και τον ρόλο του στο διεθνές σύστημα. Υπό αυτήν την έννοια, η Υψηλή Στρατηγική παρέχει ένα πλαίσιο για να περιγράψει το είδος του κράτους που επιδιώκει να δημιουργήσει.

Επιπροσθέτως, η Υψηλή Στρατηγική είναι μια συνεχής διαδικασία άρθρωσης και αναθεώρησης που λειτουργεί ανά πάσα στιγμή κατά μήκος του συνεχούς πολέμου-ειρήνης. Ακόμη, τα στοιχεία που συμβάλλουν στη Υψηλή Στρατηγική –ιδίως, την πολιτική, το δόγμα, τη στρατηγική και τις λειτουργίες– πρέπει να διακρίνονται σωστά και να διατηρούνται σε ευθυγράμμιση για να είναι αποτελεσματική. Η διαδικασία εφαρμογής της Υψηλής Στρατηγικής αποτελείται από δύο χαρακτηριστικά: πρώτα, διαλέγοντας τα θεμέλια της εθνικής δύναμης για την ενίσχυση των μακροπρόθεσμων συμφερόντων του κράτους, και δεύτερον, με την ικανότητα του κράτους να εξισορροπεί τα μέσα και τους σκοπούς (Martel, 2015, p. 24).

Κοιτάζοντας πέρα από τις λειτουργικές διαστάσεις της στρατηγικής, η συνέπεια για τους μελετητές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που διατυπώνουν τη Υψηλή Στρατηγική είναι ότι θα πρέπει να καθοδηγείται από μια ιεραρχική διαδικασία στην οποία χτίζουν τη στρατηγική τους με ορθολογικό και προοδευτικό τρόπο, από το τεχνικό επίπεδο σε κάθε επόμενο επίπεδο. Η επίπτωση είναι ότι η Υψηλή Στρατηγική είναι μια εξαιρετικά στρωματοποιημένη και ιεραρχική διαδικασία στην οποία τα γεγονότα σε τακτικό και επιχειρησιακό επίπεδο επηρεάζουν άμεσα τη Υψηλή Στρατηγική του κράτους, με σημαντικούς και δυναμικούς τρόπους (Luttwak, 2001). Επίσης, ένα συμπέρασμα είναι ότι η Υψηλή Στρατηγική παρέχει ένα ευρύ πλαίσιο που βοηθά στην καθοδήγηση όλων των στοιχείων της κρατικής πολιτικής.

Ακόμη, η Υψηλή Στρατηγική εμπεριέχεται σε όλες τις μεταβλητές που εμπλέκονται σε υπολογισμούς στρατηγικών αλληλεπιδράσεων. Ο ρόλος της είναι να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να οργανώσουν τις πολιτικές και τους πόρους του κράτους, έτσι ώστε το κράτος να μπορεί να επιτύχει στις συγκεκριμένες πολιτικές του, αλλά να μην εξαρτάται ποτέ από τον πόλεμο (Hoiback, 2011).

Η Υψηλή Στρατηγική είναι μια συνεκτική δήλωση των υψηλότερων πολιτικών σκοπών του κράτους μακροπρόθεσμα. Η σωστή λειτουργία της είναι να δίνει προτεραιότητα σε διάφορες επιλογές εσωτερικής και εξωτερικής πολιτικής και να συντονίζει, να ισορροπεί και να ενσωματώνει όλους τους τύπους εθνικής, τεχνολογικής

και στρατιωτικής δύναμης - για την επίτευξη των αρθρωτών σκοπών. Στην πραγματικότητα, η Υψηλή Στρατηγική παρέχει ένα πλαίσιο οργάνωσης αρχών, που με χρήσιμο τρόπο βοηθούν τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και την κοινωνία να κάνουν συνεκτικές επιλογές σχετικά με τη διεξαγωγή της εξωτερικής πολιτικής (Martel, 2015, p. 32).

Στην ουσία, η Υψηλή Στρατηγική παρέχει έναν γενικό οδηγό για τις πολιτικές που πρέπει να εφαρμόσουν τα κράτη. Ορισμένοι μελετητές και υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να επιλέξουν και να οργανώσουν τη σκέψη τους εστιάζοντας σε συγκεκριμένες κατηγοριοποιήσεις προκλήσεων, όπως διατριβές, διακρατικά ζητήματα ή περιοχές που θέτουν τις μεγαλύτερες προκλήσεις.

1.3 Οι Λειτουργίες της Υψηλής Στρατηγικής

Οι λειτουργίες της Υψηλής στρατηγικής είναι η προτεραιότητα, ο συντονισμός, η ισορροπία και η ολοκλήρωση, οι οποίες θα αναλυθούν παρακάτω.

Η πρώτη από τις τέσσερις βασικές λειτουργίες της Υψηλής Στρατηγικής είναι η προτεραιότητα μεταξύ των στόχων. Μια κεντρική πρόκληση των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής είναι πώς να επιλέξουν μεταξύ των πιο σημαντικών και εφικτών στόχων, αποφεύγοντας παράλληλα τα προβλήματα της διάχυσης ενέργειας και πόρων σε άλλες αξιόλογες προσπάθειες. Παρόλο που οι μελετητές και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής διατυπώνουν μια συνεκτική Υψηλή Στρατηγική, για τη διαχείριση των πολλών στόχων και προκλήσεων που αντιμετωπίζουν, είναι αλήθεια ότι κανένα κράτος δεν μπορεί να εκπληρώσει, όλα τα καθήκοντα που θέτει για τον εαυτό του, ακόμα κι αν οι δυνάμεις κάποιου φαίνονται υπερβολικά υπερισχύουσες. Μια κρίσιμη λειτουργία της Υψηλής Στρατηγικής είναι να βοηθήσει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, να κάνουν συνετές επιλογές, μεταξύ λογικών προτεραιοτήτων, ενόψει των πολλών επιτακτικών απαιτήσεων, που ανταγωνίζονται για την προσοχή του κράτους (Schwenninger, 2003).

Η δεύτερη λειτουργία είναι ο συντονισμός των δράσεων του κράτους και μεταξύ διαφορετικών τύπων εθνικής εξουσίας. Ο Bismarck θεωρούσε τη στρατηγική ως κλασική απεικόνιση του αποτελεσματικού συντονισμού της δύναμης και της στρατηγικής, για την επίτευξη των πολιτικών στόχων του κράτους. Η έμφαση στον συντονισμό είναι ένα σημαντικό μήνυμα ότι το κράτος, εάν πρόκειται να αναπτύξει επιτυχώς και να εφαρμόσει τη Υψηλή Στρατηγική του, πρέπει να διαχειρίζεται με σύνεση τους πόρους του, που είναι απαραίτητοι, για την επίτευξη των στρατηγικών του

στόχων. Ένα παράδειγμα μιας συστηματικής και προσεκτικά συντονισμένης εθνικής στρατηγικής εφάρμοσε ο Πρόεδρος Τρούμαν, για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα που προέκυψαν μεταξύ 1947 και 1950. Η Υψηλή Στρατηγική του βασίστηκε, στη χρήση ενός έξυπνου προσδιορισμού της φύσης των αμερικανικών συμφερόντων στον μεταπολεμικό κόσμο, παράλληλα με την αποτελεσματική κινητοποίηση της δημόσιας στήριξης για τις ευρωπαϊκές της δεσμεύσεις και την επιδέξια χρήση των οικονομικών πόρων, για την επίτευξη των στόχων της (Paret, et al., 1986).

Η τρίτη λειτουργία της Υψηλής Στρατηγικής είναι η εξισορρόπηση των μέσων και των στόχων, με τρόπους που δεν επιτρέπουν στα μέσα να είναι πολύ δαπανηρά, ώστε να καταστούν οι στόχοι πολιτικά αυτοκαταστροφικοί. Η Υψηλή Στρατηγική στην εποχή των πυρηνικών όπλων, αποτελεί παράδειγμα αυτής της εξισορρόπησης μέσων και σκοπών. Δεν έχει νόημα να ξεκινήσει ένας πυρηνικός πόλεμος για λόγους Υψηλής Στρατηγικής, εάν αυτή η δράση παράγει μια «*στρατιωτική νίκη*» με κόστος την καταστροφή μεγάλων αστικών περιοχών και τον τερματισμό του πολιτισμού. Αυτό το κόστος θα ήταν πολύ υψηλό, θα παραβίαζε την αρχή της επίτευξης μιας σωστής ισορροπίας μέσων και σκοπών και δεν θα κέρδιζε ποτέ δημόσια υποστήριξη. Αυτή η ισορροπία μέσων-στόχων έχει κεντρική σημασία για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, οι οποίοι αγωνίζονται καθημερινά με το πώς να αρθρώνουν και να εφαρμόζουν Υψηλή Στρατηγική για το κράτος, μπροστά σε σοβαρούς οικονομικούς και πολιτικούς περιορισμούς (Martel, 2015, p. 36).

Η τέταρτη, και ίσως η πιο δύσκολη, λειτουργία της Υψηλής Στρατηγικής είναι να ενσωματώσει τους διαφορετικούς τύπους εθνικής εξουσίας, που είναι διαθέσιμοι στο κράτος. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να διασφαλίζουν ότι δεν αποφεύγουν απλώς την αρνητική συνέπεια της εργασίας σε πολλαπλούς σκοπούς, αλλά στην πραγματικότητα επιτυγχάνουν θετικά αποτελέσματα χρησιμοποιώντας τα στοιχεία εξουσίας, για να εφαρμόσουν τη στρατηγική στην πράξη. Τέλος, ο στόχος είναι να διασφαλιστεί ότι αυτά τα στοιχεία δύναμης γίνονται πολλαπλασιαστές ισχύος το ένα για το άλλο. Η οικονομική βάση του εφοδιασμού, για παράδειγμα, μπορεί να γίνει πολλαπλασιαστής ισχύος για την παροχή στο κράτος ικανότητας πολέμου (Martel, 2015, p. 37).

1.4 Η Έννοια, τα Είδη και ο Σκοπός της Πληροφόρησης

Σε μια επιχείρηση τόσο παλιά όσο η καταγεγραμμένη ιστορία, θα περίμενε κανείς να κατανοήσει του τι ακριβώς είναι αυτή η επιχείρηση, τι κάνει και πώς λειτουργεί. Αν όμως η επιχείρηση αυτή είναι η Πληροφόρηση, τότε ψάχνουμε μάταια.

Ακόμη και σήμερα, δεν έχουμε αποδεκτό ορισμό της Πληροφόρησης. Ο όρος ορίζεται εκ νέου, από κάθε συγγραφέα που τον αντιμετωπίζει, και αυτοί οι ορισμοί σπάνια αναφέρονται ο ένας στον άλλο ή επαναλαμβάνουν ό,τι έχει γραφτεί πριν. Χωρίς σαφή ιδέα για το τι είναι η Πληροφόρηση, πώς μπορεί να αναπτυχθεί μια θεωρία για να εξηγήσει πώς λειτουργεί;

Ένας περιεκτικός ορισμός της Πληροφόρησης είναι αυτός που λέει τι είναι, χωρίς να περιλαμβάνει όλα τα πράγματα που δεν είναι και θα έχει πολλά στοιχεία. Μπορούμε να πούμε τώρα ότι «*Πληροφόρηση*» είναι αυτό που : « *α) Εξαρτάται από εμπιστευτικές πηγές και μεθόδους για πλήρη αποτελεσματικότητα. β) Εκτελείται από αξιωματικούς του κράτους για κρατικούς σκοπούς (αυτό σημαίνει ότι αυτοί οι αξιωματικοί λαμβάνουν κατεύθυνση από πολιτικούς και στρατιωτικούς ηγέτες του κράτους). γ) Επικεντρώθηκε σε αλλοδαπούς - συνήθως σε άλλα κράτη, αλλά συχνά σε αλλοδαπούς υπηκόους, εταιρείες ή ομάδες (εάν τα αντικείμενά της είναι εγχώριοι πολίτες, τότε η δραστηριότητα γίνεται κλάδος, είτε της επιβολής του νόμου είτε της διακυβέρνησης). δ) Συνδέεται με την παραγωγή και τη διάδοση πληροφοριών. ε) Συμμετέχει στην επιρροή ξένων οντοτήτων με μέσα που δεν μπορούν να αποδοθούν στην ενεργή κυβέρνηση (εάν οι δραστηριότητες είναι ανοιχτές και δηλωθούν, ανήκουν στην διπλωματία, εάν χρησιμοποιούν ένστολα μέλη των ενόπλων δυνάμεων, ανήκουν στο στρατό)*». Τέλος, η Πληροφόρηση είναι μυστική, δραστηριότητα του κράτους για να κατανοήσει ή να επηρεάσει ξένες οντότητες (Andrew, et al., 2020, p. 10).

Τα προϊόντα Πληροφόρησης μπορούν να χωριστούν σε διάφορες κατηγορίες ανάλογα με την εστίαση ή το πεδίο εφαρμογής τους. Ορισμένα προϊόντα είναι **τακτικά**, πράγμα που σημαίνει ότι έχουν σχεδιαστεί για βραχυπρόθεσμη χρήση, συνήθως από επιτόπου προσωπικό. Για παράδειγμα, μια στρατιωτική περιπολία θα ενδιαφερόταν, για το αν ο εχθρός βρίσκεται πάνω από τον επόμενο λόφο. Ομοίως, οι πράκτορες ναρκωτικών μπορεί να θέλουν να γνωρίζουν το ιστορικό των υπόπτων εμπόρων ναρκωτικών, που πρόκειται να συναντήσουν. Μια τέτοια Πληροφόρηση έχει μεγάλη αμεσότητα. Ως αποτέλεσμα, η διαδικασία με την οποία μετατρέπεται από πληροφορία

σε Πληροφόρηση, είναι συχνά βραχυπρόθεσμη. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό είναι απαραίτητο και επιθυμητό (Jensen, et al., 2013, p. 6).

Ένας άλλος τύπος πληροφοριών, που καταναλώνεται γενικά από ανώτερους ηγέτες και υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, είναι ο **στρατηγικός**. Αυτό αναφέρεται σε πιο μακροπρόθεσμα ζητήματα που έχουν μεγάλες επιπτώσεις και πιθανές συνέπειες. Μπορεί να περιλαμβάνει ευρεία θέματα, όπως οικονομικές προβλέψεις, που αφορούν το μέλλον. Για παράδειγμα, ο DNI (Director of National Intelligence) έχει εκπονήσει μια σειρά μελετών σχετικά με το αν το Ιράν προτίθεται να παράγει πυρηνικά όπλα. Φυσικά, αυτό είναι ένα ζήτημα που αφορά άτομα στα υψηλότερα επίπεδα της αλυσίδας διοίκησης, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, τα οποία πρέπει να λάβουν τη σοβαρή απόφαση για το αν θα πραγματοποιήσουν στρατιωτική ενέργεια. Συνήθως, τα στρατηγικά προϊόντα απαιτούν πολύ περισσότερο χρόνο, παρά από τα τακτικά (Jensen, et al., 2013, p. 6).

Ένας τρίτος τύπος Πληροφόρησης, είναι η επιχειρησιακή πληροφόρηση, που χρησιμοποιείται συχνά από τον στρατό. Αυτός ο τύπος βρίσκεται κάπου μεταξύ τακτικής και στρατηγικής και συνήθως χρησιμοποιείται σε επίπεδο τάγματος ή εκστρατευτικής δύναμης (Jensen, et al., 2013, p. 7).

Τέλος η Πληροφόρηση μπορεί επίσης να κατηγοριοποιηθεί με βάση την περιοχή που καλύπτει. Η IC(Intelligence Community) κάνει μια έντονη διάκριση μεταξύ ξένων και εγχώριων πληροφοριών. Ο λόγος για αυτό είναι προφανής, λόγω των συνταγματικών δικαιωμάτων που ισχύουν στις ΗΠΑ, αλλά όχι στις άλλες χώρες (Marrin, 2003).

Όσον αφορά τον σκοπό της Πληροφόρησης, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων γενικά θέλουν η Πληροφόρηση να απαντάει σε τρία βασικά ερωτήματα: α) Τι δυνατότητες διαθέτουν οι αντίπαλοί μας; β) Ποιες είναι οι προθέσεις τους. Συγκεκριμένα, ποιο είναι το πιο επικίνδυνο πράγμα που μπορούν να κάνουν; γ) Τι επιπτώσεις, ίσως όλα αυτά θα είχαν στην ικανότητά μας να επιτύχουμε τους εθνικούς μας στόχους; Προφανώς, οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα είναι πολύ σημαντικές, ειδικά όταν αφορούν τέτοιες ασταθείς καταστάσεις όπως το Ιράν ή η Βόρεια Κορέα. Ίσως η μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία, για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής είναι ότι η καλή Πληροφόρηση μειώνει την αβεβαιότητα - αν και μπορεί να μην απαντήσει σε κάθε ερώτηση, επιτρέπει στους ηγέτες να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις (Jensen, et al., 2013, p. 13).

1.5 Η Στρατηγική Πληροφόρηση

Η Στρατηγική Πληροφόρηση είναι ένας γραφειοκρατικός, ιεραρχικός τομέας που ασχολείται με πληροφορίες, δεδομένα και τα αποτελέσματα της επεξεργασίας και της βελτίωση τους, επιδιώκοντας την προβλεψιμότητα, την αξιοπιστία και την αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων που έχουν ήδη ξεκινήσει (Button, 2008).

Επίσης, η Στρατηγική Πληροφόρηση, εκτός του ότι, είναι η σκόπιμη διαχείριση της γνώσης που αποκαλύπτει κρίσιμες απειλές και ευκαιρίες, εξυπηρετώντας ανάγκες λήψης αποφάσεων, συνδέοντας περιεκτικά μέσα με στόχους και αποστολή, αποτελεί ένα σημαντικό πολλαπλασιαστή ισχύος σε μία χώρα, για την αντιμετώπιση παλαιών και νέων απειλών (Κουλουμπής, 2014).

Ακόμη, η Στρατηγική Πληροφόρηση, είναι ένα αποτέλεσμα οργανωτικών πλαισίων, που καθιερώνονται για να επιτρέψουν την υλοποίηση μιας γενικής στρατηγικής και, ως εκ τούτου, να υλοποιήσουν βασικές λειτουργίες, να προωθήσουν τα συμφέροντα και να διαχειριστούν αποτελεσματικά τους πόρους στη διάθεση ενός συλλογικού φορέα (μη κρατική οντότητα, ιδιωτική εταιρεία, κυβέρνηση, διεθνής οργανισμός) (Gruszczak, 2016, p. 38).

Επιπροσθέτως, η στρατηγική προοπτική της Πληροφόρησης είναι μια εννοιολογική και οριστική άσκηση, που αποσκοπεί στο να επισημάνει τον περίπλοκο χαρακτήρα των δραστηριοτήτων πληροφοριών, με την παραδοσιακή έννοια της εθνικής ασφάλειας και των πολιτικών του κράτους, καθώς και στο σύγχρονο περιβάλλον που διαπερνούν τα δίκτυα και τα σύνθετα συστήματα που τέμνουν τα διάφορα επίπεδα πολιτικών και στρατηγικών ασφαλείας. Επομένως, είναι σημαντικό να εννοηθεί η Πληροφόρηση σε ένα ενεργό περιβάλλον ασφάλειας, που καθορίζεται όχι μόνο από τα εθνικά συμφέροντα και τις ταυτότητες, αλλά και από τα διακρατικά δίκτυα, που υποστηρίζουν τις ροές πληροφοριών και την τόνωση της ανταλλαγής πληροφοριών. Σε αυτό το πλαίσιο, μια κοινότητα πληροφόρησης παρουσιάζεται ως ένα είδος κοινοτικού δικτύου βασισμένο στη γνώση, που επιδιώκει να βελτιώσει τις αναλυτικές δυνατότητές του μέσω εκτεταμένης πρόσβασης στις πληροφορίες, τις γνώσεις και την εμπειρογνωμοσύνη που κατέχουν οι σχετικοί φορείς πληροφοριών (Gruszczak, 2016, p. 39).

Ακόμη, η Στρατηγική Πληροφόρηση παρέχει προειδοποιήσεις για άμεσες απειλές σε ζωτικά συμφέροντα εθνικής ασφάλειας και όχι μόνο αξιολογεί τις μακροπρόθεσμες

τάσεις ενδιαφέροντος για ανώτερους κυβερνητικούς υπαλλήλους, αλλά και υποστηρίζεται από τα βασικά εθνικά συμφέροντα και τις πηγές της κρατικής εξουσίας (Cleave, 2013).

Τέλος, η Στρατηγική Πληροφόρηση επιδιώκει να εντοπίσει τους παράγοντες, που θα διαμορφώσουν το μέλλον, έτσι ώστε οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής να μπορούν να επινοήσουν στρατηγικές και να διαμορφώσουν πολιτικές, για τη διατήρηση θετικών τροχών και την αλλαγή των αρνητικών προς μια πιο θετική κατεύθυνση. Ο απώτερος στόχος είναι να διαμορφώσουμε το μέλλον, όχι να προβλέψουμε τι θα είναι (Gruszczak, 2016).

1.6 Η Στρατιωτική Πληροφόρηση

Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις, που υποστηρίζουν τις προσπάθειες πληροφοριών και οι προσπάθειες πληροφοριών, που υποστηρίζουν το στρατό, έχουν αποδειχθεί ότι είναι μια συνεχώς εξελισσόμενη εταιρική σχέση. Από στρατιωτική σκοπιά, οι διοικητές θέλουν το ίδιο πράγμα που επιθυμούν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι ηγέτες των επιχειρήσεων, το πλεονέκτημα της απόφασης. Στο στρατιωτικό περιβάλλον, η ανάγκη ακριβούς και έγκαιρης Πληροφόρησης σχετικά με την πρόθεση του εχθρού και τις δυνατότητές του, διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στον επιχειρησιακό σχεδιασμό, τη λειτουργική λήψη αποφάσεων και τελικά την επιτυχία στο πεδίο της μάχης (Jensen, et al., 2013, p. 258).

Η επιτυχία στο πεδίο της μάχης μπορεί, σε μεγάλο βαθμό, να είναι το πλεονέκτημα της απόφασης που μεταφέρεται μέσω της ανώτερης Πληροφόρησης. Ο Erwin Rommel είναι ένα τέλειο παράδειγμα: μεγάλο μέρος της επιτυχίας του στη Βόρεια Αφρική επιτεύχθηκε μέσω της αποτελεσματικής χρήσης των πληροφοριών (Rommel, 1953).

Επιπροσθέτως, ο απώτερος στόχος της Στρατιωτικής Πληροφόρησης είναι η απόκτηση και ανάλυση πληροφοριών, σχετικά με τα σχέδια και τις προθέσεις του εχθρού, τις ικανότητες μάχης και τους περιορισμούς του, και τις δικές τους συσκευές συλλογής πληροφοριών (Department of the Army, 1987). Μία από τις βασικές λειτουργίες της Στρατιωτικής Πληροφόρησης είναι ότι υποστηρίζει τον διοικητή στο πεδίο της μάχης, ανεξάρτητα από το αν αυτό σημαίνει το έδαφος, τον αέρα, κάτω ή πάνω από τη θάλασσα, το διάστημα και, όλο και περισσότερο, τον κυβερνοχώρο. Παρόλο που οι διοικητές είναι υπεύθυνοι για τη διοίκηση και τον έλεγχο, βασίζονται στο προσωπικό τους και στους υφιστάμενους διοικητές για να μεταφέρουν τα σχέδια σε

δράση. Φυσικά, οι αποτυχίες της Στρατιωτικής Πληροφόρησης μπορεί να είναι εξίσου δραστικές με αυτές του πολιτικού κόσμου (Jensen, et al., 2013, p. 258).

Αξίζει να αναφερθεί το παράδειγμα, όσον αφορά τον ναυτικό διοικητή στο Pearl Harbor το 1941, τον Ναύαρχο Husband Kimme, που παραπονέθηκε ότι εκπλήχθηκε εν μέρει επειδή δεν του επιτράπηκε να λάβει τη διπλωματική μυστική πληροφορία που αποκτήθηκε από το PURPLE, το οποίο θα του επέτρεπε να αποτρέψει τις επιθέσεις των Ιαπώνων (Kahn, 1992). Το PURPLE, φυσικά, αναφέρεται σε έναν μυστικό κώδικα που χρησιμοποιήθηκε για την κρυπτογράφηση των ιαπωνικών επικοινωνιών πριν και κατά τη διάρκεια του Β 'Παγκοσμίου Πολέμου.

Επίσης, η διοίκηση και ο έλεγχος περιλαμβάνουν τη λήψη και εκτέλεση αποφάσεων. Η κατανόηση της σχέσης μεταξύ πληροφοριών, διοίκησης και ελέγχου είναι το κλειδί για την κατανόηση του ρόλου της Πληροφόρησης για στρατιωτικές μονάδες. Η Πληροφόρηση είναι ένα στοιχείο της λειτουργίας της διοίκησης, η οποία πρέπει να παρέχει ακριβείς, έγκαιρες και σχετικές πληροφορίες σχετικά με τον εχθρό (ή πιθανό εχθρό) και το περιβάλλον. Όπως θα πρέπει να συμβάλει και στην προστασία των φίλιων δυνάμεων μέσω της αντιπληροφόρησης (Jensen, et al., 2013, p. 261).

Τέλος, η ακριβής και έγκαιρη Πληροφόρηση, που χρησιμοποιείται με σύνεση από έναν διοικητή, μπορεί να κάνει τη διαφορά μεταξύ επιτυχίας και αποτυχίας στο πεδίο της μάχης. Σε πολλές περιπτώσεις, η Πληροφόρηση μείωσε τους πολέμους και έσωσε ζωές. Η γνώση του εχθρού κάποιου, καθώς και του εαυτού μας, είναι ζωτικής σημασίας για την αξιοποίηση των δραστηριοτήτων πληροφοριών και τη συνολική λειτουργία της Πληροφόρησης.

1.7 Παραπληροφόρηση και Προπαγάνδα

Το τρέχον σύστημα του Διαδικτύου, των smartphone και των κοινωνικών μέσων διαφέρει από τις παραδοσιακές πηγές επικοινωνίας, καθώς συνδέει αλληλεπιδραστικά άτομα σε ένα σχεδόν καθολικό δίκτυο, το οποίο ανταποκρίνεται στιγμιαία σε νέες πληροφορίες, διοχετεύει συνεχώς εξατομικευμένες πληροφορίες σε άτομα και εμφανίζεται με υπερβολική ταχύτητα και κλίμακα (Reynolds, 2020).

Ο τομέας πληροφοριών αμφισβητείται με δύο τρόπους. Πρώτον, με την παραπληροφόρηση, με έναν συνεχή ανταγωνισμό για τον έλεγχο των αφηγήσεων. Δεύτερον, η υποδομή μέσω της οποίας η ροή πληροφοριών υπόκειται σε απειλές με διάφορα μέσα.

Η παραπληροφόρηση ευδοκιμεί στον τομέα πληροφοριών, χρηματοδοτείται και υποστηρίζεται από διάφορους κρατικούς φορείς. Το Facebook και το Twitter αποδίδουν την πλειονότητα των επιχειρήσεων επιρροής που πραγματοποιούνται στις πλατφόρμες τους σε μόνο επτά χώρες - την Κίνα, την Ινδία, το Ιράν, το Πακιστάν, τη Ρωσία, τη Σαουδική Αραβία και τη Βενεζουέλα - οι οποίες είτε άμεσα είτε έμμεσα χρηματοδοτούν δίκτυα πλαστών λογαριασμών και μια ποικιλία στρατηγικών, ανταλλαγής μηνυμάτων εξαπλώνοντας την παραπληροφόρηση, για να επηρεάσουν το κοινό, τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό (Bradshaw & Howard, 2019). Η κινεζική εγχώρια παραπληροφόρηση είναι ίσως το πιο εκτεταμένο παράδειγμα, με εκτιμήσεις που υποδηλώνουν ότι ένα μεγάλο μέρος του κινεζικού κυβερνητικού ιστότοπου, όπως σχόλια, και περίπου μία στις 178 δημοσιεύσεις κοινωνικών μέσων σε εμπορικούς ιστότοπους, κατασκευάζονται από την κυβέρνηση (King, et al., 2017).

Επιπλέον, ο τόνος και η ποσότητα της παραπληροφόρησης έχει ως αποτέλεσμα να είναι ψυχολογικά εξαντλητικός. Νέοι δρόμοι παραπληροφόρησης εμφανίζονται συνεχώς. Ο συνεχώς βελτιωμένος υπολογιστικός εξοπλισμός και το λογισμικό έχουν κάνει τα μέσα, να κάνουν τα deepfakes, πειστικά αλλά κατασκευασμένα βίντεο πραγματικών ανθρώπων, προσβάσιμα σε μη κρατικούς φορείς και άτομα. Ο πόλεμος της Πληροφόρησης έχει πολλαπλασιαστεί πέρα από το πολιτειακό πλαίσιο και οι νέες τεχνικές παραπληροφόρησης εξαπλώνονται γρήγορα, εάν άλλοι τις εντοπίσουν και τις θεωρήσουν χρήσιμες (Paterson, 2019). Ένας κρίσιμος στόχος της παραπληροφόρησης είναι να καταστρέψει την εμπιστοσύνη στο καθιερωμένο σύστημα διακυβέρνησης και μεταξύ των κοινωνικών ομάδων.

Σχετικά με την προπαγάνδα, αυτή αναφέρεται στη διάδοση πληροφοριών, που αποσκοπούν στην πρόκληση ζημιάς του αντιπάλου. Οι δραστηριότητες της προπαγάνδας κυμαίνονται από τη λευκή προπαγάνδα, δηλαδή την ευρεία μετάδοση ειδήσεων από φανερή πηγή προέλευσης, στη μαύρη προπαγάνδα, η οποία είναι η εξάπλωση της παραπληροφόρησης, από πηγή διαφορετική της πραγματικής. Κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, η αμερικανική προπαγάνδα επικεντρώθηκε στην αποκάλυψη της αόριστης πλευράς του κομμουνισμού και της προειδοποίησης για τους κινδύνους. Αναζήτησε επίσης την καρδιά και το μυαλό διαφόρων ακροατηρίων προς τη Δύση, εστιάζοντας στις ελευθερίες και τις δημοκρατικές αρχές. Οι δραστηριότητες της προπαγάνδας εξακολουθούν να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ανοικτών και μυστικών κυβερνητικών προπαγανδιστικών δραστηριοτήτων (Turner, 2006, p. 163).

Επιπροσθέτως, η παραπληροφόρηση δημιουργεί ένα κενό μεταξύ του βαθμού πολιτικής ικανότητας που πρέπει να έχουν οι άνθρωποι, για να λειτουργήσουν οι μηχανισμοί της συλλογικής σοφίας και της επιστημονικής κατάστασης των πραγματικών συμπατριωτών μας. Το συμπέρασμα αυτού του επιχειρήματος δεν είναι ότι η επιστημονική δημοκρατία δεν έχει αξία ως ιδανικό, αλλά ότι η παραπληροφόρηση φαίνεται προς το παρόν πιο απαισιόδοξη, σχετικά με τα επιστημονικά πλεονεκτήματα της διαφορετικότητας (Reynolds, 2020).

Πολλές περιπτώσεις παραπληροφόρησης υπονομεύουν ψευδείς πεποιθήσεις, που βλάπτουν την ικανότητα των ατόμων να κάνουν ορθολογικές κρίσεις. Για να μετριάσει τον ισχυρισμό ότι η άγνοια βλάπτει τη λήψη πολιτικών αποφάσεων, μια κοινή στρατηγική είναι να αποσυνδεθεί η πολιτική αρμοδιότητα από την πραγματική γνώση και να υποστηριχθεί, ότι η γνώση των αντικειμενικών γεγονότων είναι ένα ελιτιστικό μέτρο πολιτικής γνώσης που δεν σχετίζεται με την ικανότητα ψήφου πολιτικά ικανών (Lupia, 2008).

Θα αποτελούσε σοβαρή παράλειψη να μην τονίσουμε ότι δεν υπάρχει λόγος να πιστεύουμε ότι οι ειδικοί είναι απρόσβλητοι από παραπληροφόρηση: ακόμα κι αν δέχονται διορθώσεις πιο εύκολα, μπορεί να σχηματίσουν ψευδείς πεποιθήσεις στο ίδιο θέμα με τα άτομα με χαμηλές γνωστικές ικανότητες, για παράδειγμα ανακατατάσσοντας φαντασιώσεις και φαντασίες ως πεποιθήσεις. Επίσης, άτομα με υψηλές και χαμηλές γνωστικές ικανότητες, σε αντίθεση με ομάδες που αποτελούνται από τέτοια άτομα και απαιτείται περισσότερη δουλειά, για την επαλήθευση ή την απόρριψη του ισχυρισμού ότι ένα συμβούλιο εμπειρογνωμόνων πραγματοποιεί διάφορες δημοκρατικές συνελεύσεις στη διόρθωση ψευδών πεποιθήσεων (Brown, 2019).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο: Πληροφόρηση και Υψηλή Στρατηγική

2.1 Κύκλος Πληροφόρησης

Ο Κύκλος Πληροφόρησης αναφέρεται στα ειδικά βήματα της διαδικασίας Πληροφόρησης. Η Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών (CIA) προσδιορίζει πέντε βήματα στη διαδικασία. Ο σχεδιασμός και η κατεύθυνση προέρχονται από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, με τη μορφή απαιτήσεων ή αναγκών. Η συλλογή, το δεύτερο βήμα, είναι η απόκτηση πληροφοριών, με μυστικά ή ανοιχτά μέσα. Η επεξεργασία, το τρίτο βήμα, μετατρέπει τις συλλεγόμενες πληροφορίες σε κατάλληλη μορφή, για ανάλυση πληροφοριών. Η ανάλυση είναι ο μετασχηματισμός των πληροφοριών σε Πληροφόρηση, μέσω της συστηματικής αξιολόγησης, ολοκλήρωσης και ερμηνείας των δεδομένων και της προετοιμασίας των προϊόντων πληροφοριών. Η διάδοση, το τελευταίο βήμα, είναι η παράδοση των προϊόντων πληροφοριών στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής (Turner, 2006, p. 96).

Το πρώτο στάδιο, αφορά τον καθορισμό των απαιτήσεων και των προτεραιοτήτων και η παροχή κατεύθυνσης είναι το σημείο, όπου οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων εκφράζουν τις ανάγκες τους και μεταδίδουν το έργο στις υπηρεσίες πληροφοριών. Αυτό προϋποθέτει ότι οι λήπτες αποφάσεων γνωρίζουν τι χρειάζονται και μπορούν να καθορίσουν αποτελεσματικά τις απαιτήσεις τους. Οι επαγγελματίες των πληροφοριών έχουν συχνά τη δυνατότητα να εντοπίσουν κενά στην Πληροφόρηση για τους πολιτικούς ηγέτες και να συσχετίζουν αυτές τις πληροφορίες με τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, το οποίο είναι πολύ ευαίσθητο ζήτημα, δεδομένου ότι οι αξιωματικοί των υπηρεσιών πληροφοριών εργάζονται για πολιτικούς και είναι απρόθυμοι, όπως τα αφεντικά τους, να παραδεχτούν την έλλειψη γνώσης. Πράγματι, η αμήχανη σχέση μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και των αξιωματούχων πληροφοριών δημιουργεί ερωτήματα σχετικά με την πολιτικοποίηση των πληροφοριών (Turner, 2006).

Η συλλογή εξαρτάται άμεσα από τις απαιτήσεις. Δεν απαιτεί το κάθε ζήτημα τον ίδιο τύπο συλλογής. Οι απαιτήσεις εξαρτώνται από τη φύση του ζητήματος και από

τους διαθέσιμους τύπους συλλογής. Για παράδειγμα, οι ανησυχίες για πιθανή απειλή από επιθέσεις στον κυβερνοχώρο πιθανότατα αντλούν λίγη χρήσιμη Πληροφόρηση από εικόνες, καθώς ο τόπος της απειλής δεν μπορεί να καταγραφεί σε μια φωτογραφία. Πολύ καλύτερη Πληροφόρηση μπορεί να προέρχεται από την Πληροφόρηση σημάτων, η οποία μπορεί να αποκαλύψει ικανότητες ή προθέσεις. Η συλλογή είναι επίσης η πρώτη και ίσως η πιο σημαντική πτυχή της Πληροφόρησης, όπου οι προϋπολογισμοί και οι πόροι παίζουν με ακρίβεια (σε αντίθεση με τις ευρύτερες συζητήσεις όταν πρόκειται για προτεραιότητες). Η τεχνική συλλογή είναι εξαιρετικά δαπανηρή και, επειδή διαφορετικοί τύποι συστημάτων προσφέρουν διαφορετικά οφέλη και δυνατότητες, οι κυβερνήσεις των χωρών πρέπει να κάνουν δύσκολες επιλογές προϋπολογισμού (Lowenthal, 2009, p. 115).

Επίσης, η Πληροφόρηση που συλλέγεται με τεχνικά μέσα (εικόνες, σήματα, δεδομένα δοκιμών και ούτω καθεξής) δεν φτάνει σε έτοιμη προς χρήση μορφή. Πρέπει να υποβληθεί σε επεξεργασία από σύνθετα ψηφιακά σήματα σε εικόνες ή τομές, τα οποία πρέπει στη συνέχεια να αξιοποιηθούν, να αναλυθούν εάν είναι εικόνες και ίσως να αποκωδικοποιηθούν και πιθανώς να μεταφρασθούν, εάν είναι σήματα. Η επεξεργασία και η εκμετάλλευση είναι βασικά βήματα για τη μετατροπή των τεχνικά συλλεγόμενων πληροφοριών σε Πληροφόρηση (Lowenthal, 2009, p. 117).

Ο όρος ανάλυση καλύπτει ένα ευρύ φάσμα διαδικασιών. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την έγκαιρη αξιολόγηση της αξιοπιστίας της Πληροφόρησης, το οποίο μερικές φορές ονομάζεται επικύρωση, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει σύγκριση και αντιπαραβολή πολλών διαφορετικών πληροφοριών. Αυτό μπορεί να είναι περίπλοκο. Κατά τη διάρκεια της κρίσης των πυραύλων της Κούβας, η CIA μπερδεύτηκε από εκατοντάδες αντικρουόμενες ανθρώπινες αναφορές πηγών. Σε κάθε περίπτωση, η αξιολόγηση είναι μια σοβαρή πρόκληση. Ορισμένες γνώσεις απαιτούν εξελιγμένη τεχνική επεξεργασία ή μετάφραση. Στη συνέχεια, ξεκινά η δουλειά της ερμηνείας υψηλού επιπέδου. Αυτό μπορεί να απαιτήσει τη συμφιλίωση αντιφατικών πληροφοριών, από διαφορετικούς τύπους πηγών και από ανταγωνιστικούς φορείς. Το πιο σημαντικό, είναι να αποφασίσουμε για τη μικρή επιλογή υλικού που θα καταλήξει στο γραφείο ενός πρωθυπουργού ή ενός προέδρου (Rolington, 2013).

Τέλος, η ολοκληρωμένη Πληροφόρηση μεταδίδεται στον καταναλωτή με βάση την ανάγκη να γνωρίζει, δηλαδή, διαδίδεται το τελευταίο στάδιο του κύκλου για την απάντηση των ερωτήσεων των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, όσο το δυνατόν

πληρέστερα και ακριβέστερα. Ενώ η ολοκληρωμένη Πληροφόρηση συνήθως επιδιώκει να είναι διεξοδική, μπορεί να απαντήσει σε ερωτήσεις μόνο εν μέρει ή καθόλου. Μπορεί επίσης να εγείρει νέα ερωτήματα. Η θεωρία του Κύκλου Πληροφόρησης υποδεικνύει ότι αυτά τα νέα ερωτήματα χρησιμεύουν στη συνέχεια ως νέες απαιτήσεις, μαζί με νέες κρίσεις εξωτερικής πολιτικής, απειλές εθνικής ασφάλειας και άλλες ανησυχίες πολιτικής (Turner, 2006).

2.2 Ανάλυση Πληροφόρησης

Η ανάλυση Πληροφόρησης είναι η συστηματική επεξεργασία πληροφοριών Πληροφόρησης, προκειμένου να διαπιστωθούν γεγονότα και να αντληθούν σημαντικές αποφάσεις σχετικά με μια χώρα, περιοχή ή ζήτημα. Η ανάλυση αποτελεί απαραίτητη ενέργεια στον Κύκλο Πληροφόρησης, όπου οι αναλυτές Πληροφόρησης αξιολογούν πληροφορίες από μια ποικιλία διαφορετικών διαβαθμισμένων και ανοικτών πηγών βγάζοντας συμπεράσματα, για ζητήματα πληροφοριών και εθνικής ασφάλειας, τα οποία είναι σημαντικά για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Αυτές οι αξιολογήσεις έχουν την μορφή είτε τρέχουσας Πληροφόρησης ή μακροπρόθεσμης, συμπεριλαμβάνοντας τις εκτιμήσεις της εθνικής Πληροφόρησης, οι οποίες στην συνέχεια διαδίδονται σε μεσαίο επίπεδο και σε ανώτερους κυβερνητικούς αξιωματούχους (Turner, 2006).

Οι περισσότεροι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν τον δικό τους ορισμό για το τι συνιστά καλή ανάλυση. Επίσης θα συμφωνούσαν για τους αναλυτές να επιδεικνύουν αναλυτική αυστηρότητα και ότι θα έπρεπε, να κάνουν ακριβής κρίσεις, να είναι σαφείς, διορατικοί, έγκαιροι και σχετικοί και να επισημάνουν τις τάσεις με την πάροδο του χρόνου (Jensen, et al., 2013, p. 133).

Σήμερα, η κοινότητα των πληροφοριών καταβάλλει συντονισμένη προσπάθεια για να βελτιώσει το αναλυτικό της σχέδιο. Για το σκοπό αυτό, δίνεται μεγάλη έμφαση σε τρεις βασικούς τομείς: κριτική σκέψη, συνεργασία και χρήση δομημένων αναλυτικών τεχνικών (Jensen, et al., 2013, p. 133).

Η κριτική σκέψη είναι ο τρόπος σκέψης, για οποιοδήποτε θέμα, περιεχόμενο ή πρόβλημα, στον οποίο ο στοχαστής βελτιώνει την ποιότητα της σκέψης του με την επιδέξια ανάλυση, αξιολόγηση και ανακατασκευή του. Η κριτική σκέψη είναι αυτοκατευθυνόμενη, αυτοπειθαρχημένη, αυτοπαρακολουθούμενη και αυτο-διορθωτική σκέψη (Foundation for Critical Thinking, n.d.). Είναι σαφές ότι η κριτική σκέψη δεν μπορεί να αναπτυχθεί εν μία νυκτί. Είναι μια μακρά διαδικασία που απαιτεί πολλή

προσπάθεια εκ μέρους του επίδοξου αναλυτή. Ένας αυξανόμενος αριθμός μαθημάτων σπουδών Πληροφόρησης, που προσφέρονται σήμερα στα πανεπιστήμια, διδάσκονται από φιλόσοφους. Αυτό στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων κριτικής σκέψης σε μαθητές που ελπίζουν να εισέλθουν στον κόσμο της Πληροφόρησης. Αξίζει να αναφερθεί, το συμπέρασμα της Επιτροπής για την επίθεση της 9/11, που ανέφερε ότι η μεγαλύτερη αποτυχία της Κοινότητας Πληροφόρησης να προβλέψει τις επιθέσεις, ήταν η αποτυχία της φαντασίας (9-11 Commission, 2004).

Η συνεργασία μεταξύ αναλυτών δεν ήταν υψηλή προτεραιότητα στην IC μέχρι πρόσφατα. Πρόσφατες εσφαλμένες πληροφορίες, όπως η αδυναμία προ-υπαγόρευσης των επιθέσεων 9-11 και η λανθασμένη ανάλυση της κατοχής του Ιράκ όπλων μαζικής καταστροφής, έδειξαν ότι οι υπηρεσίες δεν μοιράστηκαν σωστά τις πληροφορίες. Σήμερα, όταν παράγεται μια Εθνική Εκτίμηση Πληροφοριών, η ομάδα συγγραφής αποτελείται συχνά από αναλυτές από διάφορες υπηρεσίες που πιθανότατα φέρνουν διαφορετικές προοπτικές και απόψεις του κόσμου. Επίσης, καινοτομίες όπως το Διαδίκτυο και η κοινωνική δικτύωση επιτρέπουν πλέον σε άτομα από ολόκληρο το κόσμο να επικοινωνούν. Τέλος υπάρχει ένα διαβαθμισμένο εργαλείο το Intellipedia, βασισμένο στο Διαδίκτυο και την τεχνολογία wiki, το οποίο επιτρέπει τη συνολική συνεργασία μεταξύ αναλυτών από πλήθος οργανισμών, επιτυγχάνοντας την ταχεία ανταλλαγή πληροφοριών και ιδεών μεταξύ πολλών εμπειρογνωμόνων (Jensen, et al., 2013, p. 134).

Επίσης, έχει καταβληθεί μεγάλη προσπάθεια για τη δημιουργία δομημένων αναλυτικών τεχνικών ή οργανωμένων, σαφή μεθόδων για την ανάλυση πληροφοριών. Μερικές από τις πιο δημοφιλείς, δομημένες τεχνικές που χρησιμοποιούνται σήμερα είναι: α) Κατανόηση των υποθέσεων μας: Βασικός Έλεγχος υποθέσεων. Σε κάθε απόφαση που λαμβάνουμε, διατυπώνουμε υποθέσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι παραδοχές μας παραμένουν ασταθείς. Αυτό μπορεί να είναι επικίνδυνο, ειδικά αν υποθέσουμε λανθασμένα. β) Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις πλευρές του ζητήματος: Ανάλυση ανταγωνιστικών υποθέσεων. Οι αναλυτές πρέπει να αναγκαστούν να εξετάσουν μια ποικιλία διαφορετικών υποθέσεων. γ) Προετοιμασία για οτιδήποτε έρχεται: Σενάρια. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι καλύτερο να προετοιμαστείτε για μια σειρά πιθανών συμβολαίων μελλοντικής εκπλήρωσης, παρά να προσπαθήσετε να προβλέψετε το πιο πιθανό. δ) Αντιφατικές μεθόδους, οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να εγχέουν σκόπιμα τη διαφωνία σε οποιαδήποτε αναλυτική κατάσταση.

ε) Αναλυτικό λογισμικό. Οι αναλυτές χρησιμοποιούν ειδικά σχεδιασμένα προγράμματα για να τους βοηθήσουν με τα δύσκολα και περίπλοκα καθήκοντά τους (Jensen, et al., 2013, p. 136).

Τέλος, οι αποτυχίες στην Πληροφόρηση προέρχονται από αποτυχίες στην ανάλυση, το οποίο θα επιδεινωθεί λόγω της αύξησης του όγκου των πληροφοριών. Τα περίπλοκα προγράμματα υπολογιστών θα βοηθήσουν, ωστόσο η ανάλυση πραγματοποιείται καλύτερα από τον άνθρωπο.

2.3 Μέσα Συλλογής Πληροφοριών

Η συλλογή πληροφοριών βρίσκεται στο επίκεντρο της διαδικασίας πληροφοριών. Στον σημερινό κόσμο, βρισκόμαστε στη θάλασσα των πληροφοριών. Χάρη στο Διαδίκτυο και σε άλλες τεχνολογίες επικοινωνιών, ο όγκος των δεδομένων που μας περιβάλλει αυξάνεται με υψηλό ρυθμό. Αυτό είναι μια ευλογία και κατάρα για την IC. Από τη μία πλευρά, είναι πιο εύκολο από ποτέ να ανακαλύψουμε πληροφορίες σχεδόν στιγμιαία για οποιοδήποτε θέμα. Ωστόσο, ο τεράστιος όγκος πληροφοριών στον κόσμο, καθιστά δύσκολη τη διαχείριση των δεδομένων, καθώς και την αξιοπιστία αυτών.

Με την πάροδο των ετών, η IC έχει επινοήσει διάφορους τρόπους για τη συλλογή πληροφοριών, οι οποίοι θα αναφερθούν παρακάτω.

Κύριο ρόλο παίζει η «*ανθρώπινη συλλογή πληροφοριών*»(HUMINT), η οποία αναφέρεται στους τρόπους συλλογής πληροφοριών, οι οποίες βασίζονται στις «*ικανότητες*» και «*ενέργειες*» του ανθρώπου. Οι ανθρώπινες πηγές μπορούν να αναλάβουν ενεργό ρόλο σε περιπτώσεις, όπου δεν μπορούν άλλα μέσα συλλογής που καταγράφουν ή παρακολουθούν παθητικά πληροφορίες.

Οι υπεύθυνοι υποθέσεων και οι ειδικοί πράκτορες συχνά ξοδεύουν χρόνια αναπτύσσοντας μία ή δύο ποιοτικές πηγές. Αυτό συνήθως σημαίνει να προσεγγίζεις και να "δοκιμάζεις" πολλά άτομα που μπορεί τελικά να αποδειχθούν μη παραγωγικά. Το προσωπικό του πεδίου συνήθως συναντά τις ανθρώπινες πηγές με έναν από τους δύο τρόπους: είτε προσεγγίζουν άτομα που πιστεύουν ότι έχουν καλή πρόσβαση σε σημαντικές πληροφορίες, που μπορεί να είναι πρόθυμοι να μοιραστούν ή προσεγγίζουν άτομα, που για διάφορους λόγους, θέλουν να δίνουν πληροφορίες. Οι άνθρωποι γίνονται πηγές για διάφορους λόγους, όπως: τα χρήματα, η εκδίκηση και η ιδεολογία. Είναι σημαντικό για τους συλλέκτες να κατανοήσουν τα κίνητρα της πηγής τους (Jensen, et al., 2013, p. 89).

Χαρακτηριστικό παράδειγμα HUMINT, αποτελεί ο JOE BERG, που ονομαζόταν «*ο πιο έξυπνος άντρας στο μπέιζμπολ*». Κατά τη διάρκεια του Β 'Παγκοσμίου Πολέμου, ο BERG υπηρέτησε ως πράκτορας πληροφοριών με το Γραφείο Στρατηγικών Υπηρεσιών (OSS). Ως αξιωματικός του OSS, έπεσε με αλεξίπτωτο στη Γιουγκοσλαβία για να αξιολογήσει και να βοηθήσει ομάδες αντίστασης. Στα τέλη του 1943, του ανατέθηκε το Project Larson, του οποίου η αποστολή ήταν να απαγάγει Ιταλούς επιστήμονες πυραύλων και να πάρει συνέντευξη από Ευρωπαίους φυσικούς για να προσδιορίσει πόσο κοντά ήταν οι δυνάμεις του Άξονα στην ανάπτυξη μιας ατομικής βόμβας (Dawidoff, 1994).

Ωστόσο, η HUMINT είναι πιθανώς η πιο επικίνδυνη μορφή συλλογής. Οι άνθρωποι που πιάστηκαν να προδίδουν τις χώρες τους, γενικά υφίστανται σοβαρές συνέπειες, έως και το θάνατο. Επιπλέον, η λειτουργία σε εχθρικό περιβάλλον μπορεί να είναι πιο επικίνδυνη. Λίγοι στην IC θα ξεχάσουν ποτέ τους επτά υπαλλήλους της CIA, που σκοτώθηκαν στο Αφγανιστάν το 2009 από έναν βομβιστή αυτοκτονίας, από τον οποίο προσπάθησαν να συλλέξουν πληροφορίες (Jensen, et al., 2013, p. 89).

Ακόμη ένας τρόπος συλλογής πληροφοριών είναι η SIGINT(Signal Intelligence), δηλαδή η Πληροφόρηση η οποία εκμεταλλεύεται τα σήματα. Η SIGINT περιλαμβάνει τη συλλογή πληροφοριών από ηλεκτρονικούς στόχους και αποκωδικοποιεί ξένες ηλεκτρονικές επικοινωνίες. Αποτελείται από τρεις κλάδους συλλογής πληροφοριών: α) την επικοινωνιακή πληροφόρηση (Communications Intelligence) (COMINT), η οποία παρακολουθεί την κυκλοφορία των επικοινωνιών. β) Την ηλεκτρονική πληροφόρηση (Electronic Intelligence) (ELINT), που είναι η παρακολούθηση των ηλεκτρονικών εκπομπών. γ) Την τηλεμετρική πληροφόρηση (Telemetry Intelligence) (TELINT), η οποία παρακολουθεί τα σήματα από δοκιμαστικά οχήματα ή οπλικά συστήματα (Turner, 2006, p. 183).

Η SIGINT, ως κλάδος συλλογής έχει ένα μακρύ και πεντακάθαρο παρελθόν. Οι Βρετανοί πρωτοστάτησαν στα μέσα του μεσοπολέμου, αλλά η σύγχρονη εποχή του SIGINT χρονολογείται από τον Β 'Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν οι ΗΠΑ έσπασαν τον ιαπωνικό στρατιωτικό κώδικα και έμαθαν τα σχέδια για εισβολή στο Midway Island, επιτρέποντας στις Ηνωμένες Πολιτείες να νικήσουν τον ανώτερο στόλο της Ιαπωνίας. Η χρήση του SIGINT, πιθανώς συνέβαλε άμεσα στη μείωση του πολέμου κατά τουλάχιστον ένα χρόνο (Turner, 2006, p. 183). Άλλο ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα SIGINT αποτελεί το σπάσιμο του Γερμανικού συστήματος κρυπτογράφησης Enigma,

το οποίο βοήθησε στην μείωση της διάρκειας του Β 'Παγκόσμιου Πολέμου (Jensen, et al., 2013).

Η Γεωχωρική Πληροφόρηση (Geospatial Intelligence) (GEOINT), αποτελεί άλλο ένα μέσο συλλογής πληροφοριών. Η GEOINT, αναφέρεται σε χαρακτηριστικά φωτογράφησης ή απεικόνισης της φυσικής γης, συνήθως από τον αέρα. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει φυσικά χαρακτηριστικά, όπως βουνά και ποτάμια, ή τεχνητές κατασκευές. Η έλευση των συστημάτων γεωγραφικών πληροφοριών (GIS) έχει καταστήσει πολύ πιο εύκολο, να συνδέσετε τα υλικά της GEOINT με τις ακριβείς τοποθεσίες τους. Οι σημερινοί αναγνώστες έχουν την GEOINT στα χέρια τους, λόγω των ελεύθερων διαθέσιμων προγραμμάτων, όπως το Google Earth και το Mapquest, που παρέχουν εκδόσεις καλής ανάλυσης σημαντικών τμημάτων του πλανήτη (Jensen, et al., 2013, p. 94).

Τα τελευταία χρόνια, εμφανίστηκε μια νέα μορφή της GEOINT. Τα μη επανδρωμένα εναέρια οχήματα (UAV), όπως το Predator και το Global Hawk, πετούν συνήθως πάνω από τον ουρανό των ζωνών μάχης. Πρώτα αναπτύχθηκαν αυστηρά ως συλλέκτες αναγνώρισης και λειτουργούσαν από πιλότους που απείχαν χιλιάδες μίλια μακριά. Το πρώτο UAV που έλαβε σημαντική χρήση ήταν το Predator. Παρουσιάστηκε στα μέσα της δεκαετίας του 1990, το Predator έχει εμβέλεια 400 ναυτικών μιλίων και μπορεί να αιωρείται πάνω από μια τοποθεσία-στόχο για 14 ώρες. Το Predator, που λειτουργεί από την Πολεμική Αεροπορία και τη CIA, παρείχε υπηρεσία στο Αφγανιστάν, το Πακιστάν, τη Βοσνία, τη Σερβία, το Ιράκ, την Υεμένη, τη Λιβύη και τη Σομαλία. Μετά την ανάπτυξη του Predator στο Αφγανιστάν, η CIA αποφάσισε να το οπλίσει με πυραύλους Hellfire. Τα αποτελέσματα αποδείχθηκαν αρκετά επιτυχημένα. Μέχρι σήμερα, τα UAV ήταν υπεύθυνα για αρκετές «*δολοφονίες*» τρομοκρατών υψηλής αξίας (Gertler, 2012).

Επιπροσθέτως, υπάρχει η πληροφόρηση μέτρησης και υπογραφής (Measurement and Signatures Intelligence) (MASINT), η οποία αναφέρεται σε μετρήσεις των τεχνικών δεδομένων, που θεωρούνται πληροφορίες μέτρησης και υπογραφής. Όπως υποδηλώνει το όνομα, το τμήμα «*μέτρηση*» αφορά την πραγματική μέτρηση των δεδομένων, ενώ το μέρος «*υπογραφές*» αφορά την εύρεση αρκετών διακριτικών χαρακτηριστικών στα δεδομένα για τον προσδιορισμό της προέλευσης, της πηγής ή της λειτουργίας του. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί, η Βόρεια Κορέα, όπου ειδικοί παρακολούθησαν τη σεισμική δραστηριότητα εκεί. Δεδομένου ότι ήξεραν πόσο πρέπει να κλονίζεται το έδαφος από την έκρηξη μιας πυρηνικής συσκευής, το συνέκριναν με τα πραγματικά

δεδομένα που συλλέχθηκαν. Καταλήγοντας στο συμπέρασμα πως στη Βόρεια Κορέα πραγματοποιήθηκε πιθανότητα πυρηνική δοκιμή (Jensen, et al., 2013, p. 99).

Ακόμη υπάρχει η χρηματοοικονομική πληροφόρηση (Financial Intelligence) (FININT). Η FININT είναι μια σημαντική λειτουργία σε οποιαδήποτε έρευνα, διότι τα αρχεία μπορούν να παρέχουν πολύτιμες πληροφορίες για την ιδιότητα μέλους, τις κινήσεις, τις δραστηριότητες και τους στόχους μιας ομάδας. Οι τράπεζες και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα υποχρεούνται να τηρούν λεπτομερή αρχεία. Συχνά, αυτά παρέχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας των ομάδων και των ατόμων. Σε άλλες περιπτώσεις, ομάδες προσπαθούν να συγκαλύψουν τα καταπιστευτικά τους αρχεία. Μπορεί να προσπαθήσουν να κάνουν τις συναλλαγές τους, να φαίνεται ότι προέρχονται από νόμιμες πηγές ή μπορεί να προσπαθήσουν να τις κρύψουν εντελώς. Σε κάθε περίπτωση, η IC διαθέτει εξειδικευμένους αναλυτές που μπορούν να προσδιορίσουν την πραγματική φύση των χρηματοοικονομικών συναλλαγών. Η Αλ Κάιντα είχε καταφέρει να μεταφέρει χρήματα, με μια ποικιλία χρηματοοικονομικών αγωγών, για την υποστήριξη των επιχειρήσεων και των ανθρώπων της, χωρίς να γίνεται αντιληπτή (Roth, et al., 2004).

Τέλος, υπάρχουν οι ανοιχτές πηγές Πληροφόρησης (Open Source Intelligence) (OSINT). Στην πραγματικότητα, πολλές καλές πληροφορίες είναι μη ταξινομημένες και ανοιχτές στο ευρύ κοινό. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα σήμερα, σε έναν κόσμο όπου πλημμυρίζουμε από πληροφορίες. Αυτές βρίσκονται στις χιλιάδες εφημερίδες, τους τηλεοπτικούς σταθμούς, στα ραδιοφωνικά δίκτυα και στο Διαδίκτυο. Η IC έχει αναγνωρίσει από καιρό την αξία των πληροφοριών ανοιχτού κώδικα και θα ήταν ανόητο να μην εξετάζει αυτή την Πληροφόρηση (Jensen, et al., 2013, p. 103).

2.4 Οι Απειλές και Προκλήσεις που Δέχεται η Πληροφόρηση

Οι επιθέσεις της 9/11 ανάγκασαν τις κυβερνήσεις των κρατών να αντιμετωπίσουν τις πραγματικότητες του 21ου αιώνα. Πολλές ευρέως αποκλίνουσες προκλήσεις, τα πάντα, από την κλιματική αλλαγή έως την αστάθεια των χρηματοπιστωτικών αγορών, έγιναν ενδιαφέρον και ανησυχία της IC. Οι πολλαπλές απειλές ανάγκασαν τις κυβερνήσεις να υιοθετήσουν μια προσέγγιση παντός κινδύνου για τη διαχείριση έκτακτης ανάγκης, το οποίο επιτρέπει καλύτερο συντονισμό και κατανόηση, ειδικά όταν εμπλέκονται πολλές υπηρεσίες (Jensen, et al., 2013, p. 294).

Οι απειλές είναι αβέβαιες και εξελισσόμενες και μερικές από αυτές είναι, οι φυσικές καταστροφές, η παράνομη παραγωγή και διανομή ναρκωτικών, η ασφάλεια των συνόρων, τα αποτυχημένα κράτη και οι εξεγέρσεις.

Οι φυσικές καταστροφές όπως τυφώνες, σεισμοί και πανδημίες είναι απρόβλεπτα γεγονότα, ωστόσο η Πληροφόρηση και η ανάπτυξη στρατηγικής απόκρισης, χρησιμεύουν ως εργαλεία αντιμετώπισης αυτών και βελτίωσης της προσπάθειας ανάκαμψης.

Ακόμη, η παράνομη παραγωγή και διανομή ναρκωτικών για την χρηματοδότηση τρομοκρατικών ζητημάτων αποτελεί ένα τεράστιο ζήτημα, με πολλές τρομοκρατικές οργανώσεις να εμπλέκονται στην ναρκωτική τρομοκρατία (Wagley, 2006).

Επιπλέον, η ασφάλεια των συνόρων αποτελεί πρόκληση, με την IC να ανησυχεί ότι οι τρομοκράτες και οι εγκληματίες χρησιμοποιούν τα πορώδη σύνορα.

Τα αποτυχημένα κράτη, σε γενικές γραμμές, δεν μπορούν να επιβάλουν το κράτος δικαίου, η φτώχεια και τα ανθρώπινα δεινά είναι ευρέως διαδεδομένα και συχνά στερούνται κυριαρχία στο δικό τους έδαφος.

Επιπροσθέτως, άλλες απειλές είναι: α) το διακρατικό οργανωμένο έγκλημα, που έχει αποδειχθεί ότι έχει επιζήμια επίδραση στις πολιτικές δομές, ειδικά στα εύθραυστα νέα συστήματα διακυβέρνησης που βρέθηκαν στα πρώην κομμουνιστικά ή ολοκληρωτικά καθεστώτα (Wagley, 2006). β) Το εμπόριο λευκής σαρκός, με τους ανθρώπους να πωλούνται ως δούλοι για διάφορους λόγους (πχ. Βιομηχανία του σεξ). γ) Η κυβερνοασφάλεια, που αποτελεί σοβαρή ανησυχία για πολλούς υπεύθυνους χάραξης πολιτικής σήμερα, διότι αφορά την ασφάλεια και την προστασία της υποδομής ασφάλειας στον κυβερνοχώρο. Μια σημαντική επίθεση στις δυνατότητές μας στον κυβερνοχώρο, μπορεί να είναι καταστροφική. δ) Το εμπόριο όπλων, είτε συμβατικών είτε όπλων μαζικής καταστροφής (WMD), όπως χημικά, βιολογικά, ραδιολογικά, πυρηνικά και υψηλής εκρηκτικότητας. Αναμφισβήτητα, μια πυρηνική συσκευή στα χέρια τρομοκρατικών ομάδων, θα είναι ο χειρότερος εφιάλτης των πολιτών ενός κράτους. ε) Η τρομοκρατία, η οποία περιλαμβάνει στοιχεία προκαταρκτικής βίας, συχνά εναντίον μη ανταγωνιστικών στόχων, για πολιτικούς, κοινωνικούς ή θρησκευτικούς σκοπούς. Οι τρομοκρατικές πράξεις πραγματοποιούνται συνήθως για να επηρεάσουν το κοινό (Jensen, et al., 2013).

Με την ισχύουσα κατάσταση σήμερα, θα πρέπει η IC, να είναι πρόθυμη να αναλάβει μια σειρά από νέες ευθύνες, συμπεριλαμβανομένων όλων των φυσικών καταστροφών έως των WMD. Πολλές από αυτές τις απειλές βλέπουμε και κατανοούμε, ωστόσο άλλες δεν έχουν ακόμη αναδυθεί. Είναι σημαντικό οι ηγέτες των κρατών να παραμένουν σε εγρήγορση, σε αυτές τις αναδυόμενες προκλήσεις και να διασφαλίσουν ότι το έθνος τους και οι πόροι τους είναι σε θέση να ανταποκριθούν όπως απαιτείται.

2.5 Ο Ρόλος και η Λειτουργία των Υπηρεσιών Πληροφοριών

Η γνώση αποτελεί δύναμη και είναι απολύτως απαραίτητη για να χρησιμοποιήσουμε αποδοτικά τις δυνάμεις μας. Οι υπηρεσίες πληροφοριών υπάρχουν, επειδή υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης στο άναρχο διεθνές σύστημα και ο σκοπός τους είναι συγκεκριμένος.

Αρχικά, οι πληροφορίες αποτελούν τα πιο πολύτιμα μέσα για να αποφευχθεί η στρατηγική έκπληξη. Υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων με τη συλλογή, ανάλυση και διάδοση των πληροφοριών για τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων (τόσο πολιτικούς όσο και στρατιωτικούς) προκειμένου να προωθηθούν τα εθνικά συμφέροντα, με τη λήψη των βέλτιστων αποφάσεων στον πολιτικό, οικονομικό και στρατιωτικό τομέα. Επίσης, προστατεύουν την εθνική ασφάλεια μέσω της αντικατασκοπίας. Τέλος, ως ειδικό μέρος της γραφειοκρατίας ενός κράτους, αποτελούν μια θεσμική συσκευή μνήμης που παρέχει μακροπρόθεσμη εμπειρία στους λήπτες αποφάσεων (Κωνσταντόπουλος, 2017, p. 4).

Προκειμένου να εκπληρώσουν το καθήκον τους, οι υπηρεσίες πληροφοριών συλλέγουν και αναλύουν πληροφορίες, διεξάγουν μυστική δράση και αντικατασκοπία. Έχουν ως κύριο χαρακτηριστικό την μυστικότητα. Με άλλα λόγια, χρησιμοποιούν μυστικές μεθόδους και μέσα και δεν μπορούν να αποκαλύψουν τις δραστηριότητές τους στο κοινό, για να μην αποκαλύψουν τους στόχους τους ,τα μυστικά μέσα και μεθόδους όπως και τον τρόπο λειτουργίας τους (Κωνσταντόπουλος, 2017, p. 4).

Ωστόσο, το απόρρητο και η λειτουργία των υπηρεσιών πληροφοριών, θέτουν σοβαρά ερωτήματα τόσο για τη δημοκρατία όσο και για την ηθική.

Αξίζει να αναφερθεί η λειτουργία της Ισραηλινής Mossad, η οποία αναλαμβάνει δράση και εκτός συνόρων του κράτους. Η υπηρεσία αυτή είναι υπόλογη στον πρωθυπουργό της χώρας, διότι πολλές από τις μεθόδους και ενέργειές της, δεν έπρεπε να μαθευτούν και να απαγορευτούν. Η διαφοροποίησή της σε σχέση με άλλες

υπηρεσίες πληροφοριών, είναι το στρατιωτικό στοιχείο της και η υπαγωγή απευθείας σε αυτή, κάποιων τμημάτων των ειδικών δυνάμεων του στρατού. Το κυρίαρχο δόγμα της Mossad ήταν πως κάθε μέλος τρομοκρατικής οργάνωσης αποτελούσε έναν «*νόμιμο στόχο*» για την υπηρεσία. Ακόμη, οι μέθοδοι που χρησιμοποιεί ποικίλουν και πλέον χρησιμοποιεί και τα drones για την εκτέλεση των αποστολών της. Τέλος, η αποφασιστικότητα και η οργάνωση της Mossad, την κατατάσσουν στις καλύτερες υπηρεσίες πληροφοριών στον κόσμο (Αναγνωστάρας, 2020).

Επιπροσθέτως, η Γαλλική DGSE (General Directorate for External Security), αποτελεί την εξωτερική υπηρεσία πληροφοριών του κράτους, η οποία εποπτεύεται άμεσα από το Υπουργείο Άμυνας. Ως υπηρεσία παρέχει πληροφορίες στην Γαλλική κυβέρνηση και διασφαλίζει την εθνική ασφάλεια, κυρίως με την εκτέλεση παραστρατιωτικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό και ειδικών επιχειρήσεων πίσω από τις γραμμές του εχθρού (Britannica, 2009). Η πιο διάσημη υπόθεση ήταν η βύθιση, τον Ιούλιο του 1985, του Rainbow Warrior, ενός σκάφους που χρησιμοποιούσε ο οργανισμός Greenpeace, για να διαμαρτυρηθούν, για τρέχουσες γαλλικές πυρηνικές δοκιμές στον Νότιο Ειρηνικό (Lowenthal, 2009). Επίσης ενεργεί οικονομική κατασκοπεία και αντικατασκοπεία. Ακόμη, η DGSE συνεργάζεται στενά με τον Στρατό, κυρίως με την Διεύθυνση Ειδικών Επιχειρήσεων και σημαντικός αριθμός στελεχών της προέρχεται από τον στρατό (Poirier, 2018). Τέλος, επωφελείται από άγνωστο αριθμό εθελοντών κατασκόπων, που βρίσκονται εντός και εκτός της Γαλλίας.

2.6 Εχθροί Πληροφόρησης

Οι παράγοντες οι οποίοι οδηγούν την Πληροφόρηση σε αποτυχία, χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες και ονομάζονται «*Εχθροί Πληροφόρησης*». Προσδιορίζοντας αυτά τα σύνολα της Πληροφόρησης μας παρέχεται ένα εννοιολογικό πλαίσιο, το οποίο μας βοηθάει να κατανοήσουμε πόσο περίπλοκες είναι οι επιχειρήσεις Πληροφόρησης.

Το 1^{ο} σύνολο αναφέρεται στους εξωτερικούς εχθρούς, δηλαδή στις κυβερνήσεις και στις ομάδες που κρύβουν ή παρερμηνεύουν τις προθέσεις και τις ικανότητές τους. Πρόσφατα υπήρξαν οι επαναστάτες, ισλαμιστές τρομοκράτες και εχθρικές χώρες που δεν συμφωνούν με τους αμερικάνικους κανόνες, τα λεγόμενα αδίστακτα κράτη όπως το Ιράκ υπό τον Σαντάμ Χουσεΐν, το Ιράν και η Βόρεια Κορέα. Στο μέλλον θα μπορούσαν να είναι πιο σημαντικές χώρες των οποίων η σχέση με τις Ηνωμένες Πολιτείες είναι

ικανοποιητική σήμερα, αλλά κινδυνεύει να εξελιχθεί σε μια πιο αντιφατική, ειδικά με την Κίνα (Betts, 2007, p. 9).

Το 2^{ο} αφορά τους αθώους εχθρούς, με άλλα λόγια αυτούς που ακούσια επιβάλλουν περιορισμούς στην Πληροφόρηση, προσβάλλοντας από μόνοι τους, την αποτελεσματικότητά τους. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται, επαγγελματίες πληροφοριών που αποτυγχάνουν να παρέχουν άμεση και ακριβή Πληροφόρηση, στενόμυαλη ηγεσία των υπηρεσιών πληροφοριών που εμποδίζουν τη διάδοση της διαθέσιμης Πληροφόρησης και πολιτικοί οι οποίοι προσπαθούν να περιορίσουν επιχειρήσεις πληροφοριών που συγκρούονται με πολιτικές ελευθερίες (Liaropoulos, 2008).

Το 3ο σύνολο αφορά τους έμφυτους εχθρούς, δηλαδή αυτούς που προέρχονται από τη δυναμική της ίδιας της διαδικασίας Πληροφόρησης. Σε αυτούς συμπεριλαμβάνονται διλήμματα αντιστάθμισης, διανοητικοί περιορισμοί, αντιφατικές επιταγές, παράδοξα και σύνθετες ανάγκες, οι οποίες χαρακτηρίζουν την λειτουργία της Πληροφόρησης (Liaropoulos, 2008, p. 241). Αυτό το ετερόκλητο τρίτο σύνολο εχθρών είναι λιγότερο εμφανές στους παρατηρητές έξω από το σύστημα πληροφοριών και ενισχύεται από τους εξωτερικούς εχθρούς των οποίων οι πρωτοβουλίες τροφοδοτούν και εκμεταλλεύονται εσφαλμένη κρίση (Betts, 2007, p. 12).

Τέλος, μερικές από τις δυσλειτουργίες που προκαλούνται στο σύστημα πληροφοριών είναι τα διλήμματα μεταξύ συγκεντρωτισμού και της αποκέντρωσης, η ανάγκη να κρατήσουμε μυστικά, η σχέση μεταξύ παραγωγών και καταναλωτών και η ανάγκη για ισορροπία μεταξύ της προστασίας των πηγών και των μεθόδων και της προστασίας των πολιτικών ελευθεριών (Liaropoulos, 2008).

Αναμφίβολα, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής και οι μεταρρυθμιστές της Πληροφόρησης, δίνουν λιγότερη προσοχή στους Εχθρούς της Πληροφόρησης και είναι πιο δύσκολο να τους αντιμετωπίσουν.

2.7 Κοινότητες Πληροφόρησης

Αρχικά, η εξέταση του τρόπου λειτουργίας της Πληροφόρησης σε ξένες χώρες είναι διδακτική, ως μέσο διερεύνησης εναλλακτικών επιλογών πληροφοριών. Ωστόσο, προκύπτει ένα πρόβλημα με τις πηγές και η βιβλιογραφία για τις ξένες υπηρεσίες πληροφοριών προέρχεται κυρίως από τον Τύπο και από κάποιες πιο δημοφιλείς, σε αντίθεση με επιστημονικές ιστορίες. Όπως συμβαίνει συχνά, οι λογαριασμοί τείνουν να

τονίζουν την οργάνωση και τις πιο εντυπωσιακές δραστηριότητες. Οι υπηρεσίες τεσσάρων εθνών αξίζουν προσεκτικής εξέτασης με βάση τη σημασία και το εύρος της δραστηριότητας τους: ΗΠΑ, Βρετανία, Κίνα και Ρωσία.

Με την ραγδαία αλλαγή του στρατηγικού περιβάλλοντος, οι ΗΠΑ αντιμετωπίζουν έναν περίπλοκο και αβέβαιο κόσμο, όπου οι απειλές γίνονται όλο και πιο διαφορετικές. Παρόλο που η Intelligence Community (IT) παραμένει επικεντρωμένη στην αντιμετώπιση ορισμένων συμβατικών προκλήσεων για την εθνική ασφάλεια των ΗΠΑ, η πρόοδος της τεχνολογίας οδηγεί στην εξελικτική και επαναστατική αλλαγή σε πολλά μέτωπα (Coats, 2019).

Η IT των ΗΠΑ, θα πρέπει να γίνει πιο ευέλικτη, καινοτόμα και ανθεκτική για την αντιμετώπιση των απειλών που ο ασταθής κόσμος διαμορφώνει. Η πολυπλοκότητα, η διασύνδεση και ο διακρατικός χαρακτήρας αυτών των απειλών, επιβάλλει την προώθηση της IT και την συνεργασία με διεθνείς εταίρους και συμμάχους (Coats, 2019).

Υπάρχουν επτά αποστολές που περιγράφουν τις δραστηριότητες και τα απαραίτητα αποτελέσματα, που η κοινότητα πληροφόρησης πρέπει να παραδώσει έγκαιρα στους πελάτες της, τα οποία να είναι διορατικά, αντικειμενικά και να παρέχουν σε αυτούς υποστήριξη.

Οι τρεις πρώτοι στόχοι της αποστολής αφορούν θεμελιώδεις αποστολές της IC, που υπερβαίνει μεμονωμένες απειλές, θέματα ή γεωγραφικές περιφέρειες. Αυτό είναι διαφορετικό από τη βασική Στρατιωτική Πληροφόρηση, που είναι πληροφορίες σχετικά με τις ξένες στρατιωτικές δυνατότητες. Ως εκ τούτου, οι θεμελιώδεις στόχοι της αποστολής αντιπροσωπεύουν συλλογικά τις ευρύτερες και πιο θεμελιώδεις αποστολές πληροφοριών της IC. Αυτοί είναι, α) η «*Στρατηγική Πληροφόρηση*», η οποία εξετάζει θέματα διαρκούς ενδιαφέροντος για την εθνική ασφάλεια. β) Η «*Προγνωστική(anticipatory) Πληροφόρηση*», η οποία αντιμετωπίζει νέες και αναδυόμενες τάσεις, μεταβαλλόμενες συνθήκες, και υποτιμημένες εξελίξεις. γ) Οι «*τρέχουσες λειτουργίες Πληροφόρησης*», που υποστηρίζουν προγραμματισμένες και συνεχιζόμενες λειτουργίες (Coats, 2019).

Οι επόμενοι τέσσερις στόχοι της αποστολής απευθύνονται σε συγκεκριμένες, επίκαιρες αποστολές της Κοινότητας Πληροφόρησης (IC). Οι επίκαιροι στόχοι της αποστολής υποστηρίζονται από τους τρεις θεμελιώδεις στόχους αποστολής και μπορεί

να περιέχουν στοιχεία από αυτούς. Άλλα συγκεκριμένα περιφερειακά και λειτουργικά ζητήματα, όπως οι περιοχές σύγκρουσης και οι διεθνικές εγκληματικές οργανώσεις, καλύπτονται σιωπηρά από τους στόχους της αποστολής. Οι στόχοι είναι, α) η «*Πληροφόρηση για απειλές στον κυβερνοχώρο*», η οποία απευθύνεται σε κρατικούς και μη κρατικούς φορείς που ασχολούνται με κακόβουλες δραστηριότητες στον κυβερνοχώρο. β) Η «*αντιτρομοκρατία*», που απευθύνεται σε κρατικούς και μη κρατικούς φορείς που εμπλέκονται στην τρομοκρατία και σε συναφείς δραστηριότητες. γ) «*Counterproliferation*», απευθύνεται σε κρατικούς και μη κρατικούς φορείς που ασχολούνται με τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής και των μέσων παράδοσής τους. δ) Η «*αντικατασκοπία και ασφάλεια*», που αντιμετωπίζει απειλές ξένων οντοτήτων και μέσων Πληροφόρησης (Coats, 2019).

Όσον αφορά τις βασικές υπηρεσίες Πληροφόρησης της Βρετανίας αυτές είναι, η M15, M16 και Κεντρικά γραφεία κυβερνητικών επικοινωνιών (GCHQ), τα οποία λειτουργούν υπό νομική βάση. Η επίσημη ονομασία της M15, είναι Υπηρεσία Ασφαλείας, η οποία είναι υπηρεσία πληροφοριών εσωτερικού, υπεύθυνη για την παροχή ασφάλειας έναντι μιας σειράς απειλών, όπως τρομοκρατία, κατασκοπεία, διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής (WMD) και απειλές για την οικονομία και για την υποστήριξη των υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Το M15 επικεντρώνεται σε κρυφά οργανωμένες απειλές. Μια μεγάλη ανησυχία ήταν η καταπολέμηση της τρομοκρατίας του Ιρλανδικού Ρεπουμπλικανικού Στρατού (IRA) στη Βόρεια Ιρλανδία. Επίσης η μυστική υπηρεσία πληροφοριών M16 είναι επιφορτισμένη με την συλλογή και παραγωγή πληροφοριών, σχετικά με δραστηριότητες και προθέσεις ατόμων εκτός συνόρων της Βρετανίας. Ωστόσο τον Μάρτιο του 1988, όταν η SAS σκότωσε τρία μέλη του IRA στο Γιβραλτάρ, η Βρετανική κυβέρνηση ισχυρίστηκε ότι τα μέλη του IRA βρίσκονταν σε ενεργό υπηρεσία, σχεδιάζοντας μια σειρά βομβιστικών επιθέσεων και ότι η SAS διεξήγαγε ειδικές επιχειρήσεις για τη M16 (Lowenthal, 2009, p. 536).

Η πληροφόρηση στην Κίνα, όπως σε όλα τα κομμουνιστικά κράτη, έχει διπλό σκοπό: α) δραστηριότητες εσωτερικής ασφάλειας εναντίον αντιφρονούντων και β) ξένες επιχειρήσεις Πληροφόρησης. Ακόμη, η κινεζική κατασκοπία δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε επιστημονικούς και τεχνολογικούς στόχους, τόσο πολιτικούς όσο και στρατιωτικούς. Τέλος, τον Νοέμβριο του 2007, η Επιτροπή Επισκόπησης Οικονομικής και Ασφάλειας ΗΠΑ-Κίνας, μια διμερής ομάδα του Κογκρέσου, που συγκροτήθηκε το 2000 για την παρακολούθηση των επιπτώσεων της εθνικής ασφάλειας στις οικονομικές

σχέσεις ΗΠΑ-Κίνας, δήλωσε ότι η κινεζική κατασκοπεία ήταν η μεγαλύτερη απειλή για τα αμερικανικά τεχνολογικά μυστικά (Lowenthal, 2009, p. 543).

Επιπροσθέτως, η Ρωσική KGB είχε ως κύρια ευθύνη την καταπολέμηση της εσωτερικής διαφωνίας. Επίσης ήταν υπεύθυνη για όλες τις μη στρατιωτικές πληροφορίες, την αντικατασκοπεία κατά του εξωτερικού, το HUMINT, την ξένη προπαγάνδα, την παραπληροφόρηση και την εσωτερική ασφάλεια. Η ηγεσία της KGB συμμετείχε στο πραξικόπημα του 1991 εναντίον του Μιχαήλ Σ. Γκορμπατσόφ, που οδήγησε στην κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Επιπλέον, η KGB ξεκάθαρα παρερμήνευσε ή απέτυχε να αναφέρει το βάθος της αντικομουνιστικής δυσαρέσκειας τόσο στα δορυφορικά κράτη όσο και στην ίδια τη Σοβιετική Ένωση (Lowenthal, 2009, p. 555).

Τέλος, πρέπει να λάβουμε υπόψη ότι οι περισσότερες υπηρεσίες πληροφοριών έχουν σχέσεις σύνδεσης με άλλες υπηρεσίες, αυξάνοντας έτσι τις δυνατότητές τους και κάθε υπηρεσία είναι ή θα πρέπει να είναι δομημένη ώστε να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις μοναδικής Πληροφόρησης των εθνικών φορέων χάραξης πολιτικής.

2.8 Αίτια Αποτυχίας Υπηρεσιών Πληροφοριών και γιατί οι Αποτυχίες είναι Αναπόφευκτες

Το γεγονός ότι υπάρχουν σαφή όρια στη Πληροφόρηση, αποδεικνύεται εύκολα από την αναφορά σε μερικά από τα καθοριστικά γεγονότα του περασμένου αιώνα, που οι ΗΠΑ και άλλες υπηρεσίες πληροφοριών απέτυχαν να προβλέψουν. Οποιαδήποτε τέτοια λίστα θα πρέπει να περιλαμβάνει ελλείψεις για την πρόβλεψη, της σοβιετικής δοκιμής της πρώτης ατομικής βόμβας της, της εισβολής της Βόρειας Κορέας στη Νότια Κορέα, της κατασκευής του Τείχους του Βερολίνου, καθώς και της σοβιετικής εισβολής στην Τσεχοσλοβακία το 1968 και στο Αφγανιστάν το 1979 (Gill, 2007, p. 152).

Αρχικά αποτυχία συμβαίνει όταν η Πληροφόρηση κάνει λάθος, με αποτέλεσμα παραπλανητικές πληροφορίες να παρουσιάζονται στα στελέχη, πιθανώς αλλά όχι αναπόφευκτα και να τα οδηγούν σε ανεπιτυχή πολιτική. (Η Πληροφόρηση μπορεί να είναι λανθασμένη, αλλά η ανώτερη δύναμη μπορεί ωστόσο να ξεπεράσει αυτό τον αντίπαλο.) Αν και οι αποτυχίες μπορεί να συμβούν σε διαφορετικά χρονικά διαστήματα, υπάρχουν ουσιαστικά δύο τύποι: ψευδώς αρνητικές και ψευδώς θετικές. Στην πρώτη, υπάρχει αποτυχία να συλλάβουμε κάτι που αποτελεί απειλή, με αποτέλεσμα να υφίσταται αιφνίδια επίθεση. Στη δεύτερη, μια απειλή γίνεται αντιληπτή

αλλά αποδεικνύεται αβάσιμη. Είναι σαφές ότι η 9/11 στις Ηνωμένες Πολιτείες (και 7 Ιουλίου 2005, στο Ηνωμένο Βασίλειο) αντιπροσωπεύει τον πρώτο τύπο και η εσφαλμένη κατανόηση για τα WMD του Ιράκ αντιπροσωπεύει το δεύτερο. Παρόλο που μπορεί να υπάρχουν κοινοί παράγοντες στην εξήγηση αυτών των διαφορετικών τύπων αποτυχίας, είναι σημαντικό να έχουμε κατά νου ότι υπάρχουν επίσης βασικές διαφορές (Gill, 2007, p. 152).

Ο Michael Herman εντοπίζει δύο γενικά συμπεράσματα από έρευνα στη βιβλιογραφία: πρώτον, ο αδύναμος σύνδεσμος δεν είναι τόσο η αποτυχία συλλογής πληροφοριών όσο και η ανάλυσή τους και, δεύτερον, η αδυναμία είναι πνευματική και όχι διοικητική: Οι άνθρωποι ερμηνεύουν δεδομένα μέσω εικόνων, ιστορικές αναλογίες, προσωπικές εμπειρίες και άλλες υποθέσεις. Υπάρχει μια γνωστική ακαμψία σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο προσαρμόζουν τις πληροφορίες σε αυτά τα πρότυπα. Βλέπουν τι περιμένουν να δουν, έρχονται σε συμπεράσματα πολύ νωρίς και εμμένουν σε αυτά για πολύ καιρό (Herman, 1996).

Επίσης, θεμελιώδη είναι τα προβλήματα υπερφόρτωσης και πολυπλοκότητας. Η ίδια η φωτογράφηση των σύγχρονων συστημάτων συλλογής πληροφοριών δημιουργεί το πρόβλημα της υπερφόρτωσης. Τα συστήματα Πληροφόρησης μπορεί να απαιτούν ολοένα και περισσότερα δεδομένα, στην εμπειρική σκέψη ότι περισσότερα δεδομένα θα λύσουν τα μυστήρια και τα μυστικά όταν, στην πραγματικότητα, είναι πιθανό να υποφέρουν από τη μοίρα του διψασμένου ατόμου που προσπαθεί να πιει από μια πυρκαγιά. Αναμφίβολα είναι δύσκολο για την Κοινότητα Πληροφόρησης να συγκεντρώσει αρκετά από τα κομμάτια του πάζλ, που έχουν συγκεντρωθεί από διάφορες υπηρεσίες, ώστε να έχουν κάποια αίσθηση από αυτά, πόσο μάλλον σε διεθνική περίπτωση (Gill, 2007, p. 154).

Επιπροσθέτως, η υπερφόρτωση εμποδίζει τον αναλυτή να επικεντρωθεί στις πληροφορίες, που είναι κεντρικές στο αναλυτικό πρόβλημα ή ακόμη και να το εντοπίσει. Παρά τα προβλήματα υπερφόρτωσης, φυσικά, μπορεί το σύστημα πληροφοριών να μην περιέχει τις πληροφορίες που χρειάζεται για να αναπτύξει την απαιτούμενη Πληροφόρηση. Προκειμένου να αντιμετωπιστεί η υπερφόρτωση, όλα τα συστήματα πρέπει να επιλέξουν τις πληροφορίες ως σχετικές με τον σκοπό για τον οποίο απαιτείται, αλλά εάν η μεθοδολογία επιλογής είναι λανθασμένη ή ξεπερασμένη, ενδέχεται να παραμεληθούν οι σχετικές πληροφορίες. Ένας τρόπος μείωσης της πολυπλοκότητας είναι να περιορίσουμε το επίκεντρο της ανάλυσης. Ωστόσο, όσο

περισσότερο γίνεται, τόσο περισσότερο υπάρχει κίνδυνος σφάλματος ως αποτέλεσμα υπερβολικής απλοποίησης. Μία πιθανή αντίδραση στις δυσκολίες ανάλυσης άλλων κοινωνιών και πολιτισμών είναι η απεικόνιση του καθρέφτη: υποθέτοντας, απλοϊκά, ότι λειτουργούν σαν τη δική τους (Gill, 2007, p. 154).

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί πως αυτές οι πνευματικές ελλείψεις μπορεί να επιδεινωθούν από εσωτερικά διοικητικά εμπόδια, τα οποία έχουν χαρακτηριστεί στη βιβλιογραφία ως παραμορφώσεις ή παθολογίες (Johnson, 1989). Ακόμη, στις γραφειοκρατικές υπηρεσίες πληροφοριών υπάρχουν επιπλέον εμπόδια που, για άλλη μια φορά, μπορεί να βασίζονται σωστά, αλλά εμποδίζουν περαιτέρω τη ροή - ιδίως το απόρρητο και τη διαμεσολάβηση πληροφοριών. Αυτό μπορεί να συμβεί τόσο εντός όσο και μεταξύ οργανώσεων: για παράδειγμα, οι αναλυτές μπορεί να αγνοούν πλήρως τις πληροφορίες που θα ήταν σημαντικές για το έργο τους, επειδή θεωρείται ότι δεν πρέπει να γνωρίζουν πτυχές συγκεκριμένων λειτουργιών. Αυτό μπορεί να επιδεινωθεί από την ύπαρξη διαφορετικών βάσεων δεδομένων. Εάν δεν μπορούν να συνδεθούν, οι πληροφορίες αποκρύπτονται αποτελεσματικά από τους αναλυτές (Gill, 2007, p. 154).

Θα αποτελούσε σοβαρή παράλειψη να μη τονίσουμε ότι, οι ρίζες της αποτυχίας βρίσκονται σε ανεπίλυτες αντισταθμίσεις και διλήμματα. Η θεραπεία ορισμένων παθολογιών με οργανωτικές μεταρρυθμίσεις δημιουργεί συχνά νέες παθολογίες ή αναζωογονεί παλιές. Η τελειοποίηση της παραγωγής Πληροφόρησης δεν οδηγεί απαραίτητα σε τέλεια κατανάλωση. Η ευαισθησία των συστημάτων προειδοποίησης μειώνει τον κίνδυνο έκπληξης, αλλά αυξάνει τον αριθμό των ψευδών συναγερμών, μειώνοντας έτσι την ευαισθησία. Μερικές από τις αρχές της βέλτιστης αναλυτικής διαδικασίας είναι ασυμβίβαστες με τις επιταγές της λήψης αποφάσεων. Η αποφυγή της αποτυχίας της Πληροφόρησης απαιτεί εξάλειψη στρατηγικών προκαταλήψεων, αλλά οι ηγέτες δεν μπορούν να λειτουργήσουν σκόπιμα χωρίς κάποιες αρχές διανοητικής οργάνωσης, οι οποίες ισοδυναμούν με προκαταλήψεις. Οι πολιτικοί που θα βελτίωναν τη διαδικασία είναι συχνά καταδικασμένοι εάν το κάνουν και αν δεν το κάνουν (Betts, 2007, p. 21).

Ακόμη, οι οργανωτικές λύσεις για την αποτυχία της Πληροφόρησης παρεμποδίζονται από τρία βασικά προβλήματα. Οι περισσότερες διαδικαστικές μεταρρυθμίσεις που αφορούν συγκεκριμένες παθολογίες εισάγουν ή τονίζουν άλλες παθολογίες. Επίσης, οι αλλαγές στις αναλυτικές διαδικασίες δεν μπορούν ποτέ να ξεπεράσουν πλήρως τους περιορισμούς της ασάφειας και της αμφιθυμίας και πιο

ορθολογικά πληροφοριακά συστήματα δεν μπορούν να αντισταθμίσουν πλήρως τις προδιαθέσεις, τις αντιληπτικές ιδιοσυγκρασίες και τους χρονικούς περιορισμούς των πολιτικών καταναλωτών. Οι λύσεις που αντιμετωπίζουν το ψυχολογικό και αναλυτικό στυλ των υπευθύνων λήψης αποφάσεων, περιορίζονται από τη δυσκολία αλλαγής των διαδικασιών ανθρώπινης σκέψης και των καθημερινών συνηθειών κρίσης με προτροπή. Έτσι, οι περισσότεροι θεωρητικοί παραιτήθηκαν από την ελπίδα της οριακής προόδου (Betts, 2007).

Επίσης υπάρχει κάποια σύγκλιση των επιπτώσεων και για τους τρεις τρόπους σύλληψης αποτυχιών Πληροφόρησης. Θα πρέπει να αναμένονται λάθη επειδή τα παράδοξα δεν μπορούν να επιλυθούν. Οι μικρές βελτιώσεις είναι δυνατές, με την αναδιοργάνωση για τη διόρθωση των παθολογιών και η απελπισία είναι αδικαιολόγητη, διότι, σε προοπτική, το ρεκόρ θα μπορούσε να είναι πολύ χειρότερο. Οι οριακές βελτιώσεις, στην πραγματικότητα, έχουν θεσπιστεί επεισοδιακά από τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Παρόλο που πολλοί έχουν πράγματι δημιουργήσει νέα προβλήματα, τα περισσότερα έχουν αποφέρει καθαρή αύξηση στον εξορθολογισμό του συστήματος (Betts, 2007).

2.9 Σχέση Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής

Κάνοντας μια ανασκόπηση στην διεθνή και ελληνική βιβλιογραφία για την Υψηλή Στρατηγική, διαπιστώνουμε πως δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις τρεις διαστάσεις της «*Υψηλής Στρατηγικής*», «πολιτική, οικονομική και στρατιωτική» και λιγότερη σε εκείνη της «*Πληροφόρησης*». Επίσης, λαμβάνοντας υπόψη τα επίπεδα της στρατηγικής, αναλύεται λιγότερο ο ρόλος της «Πληροφόρησης» στο επίπεδο της «*Υψηλής Στρατηγικής*», σε σύγκριση με τα υπόλοιπα επίπεδα, «*τεχνικό, τακτικό, επιχειρησιακό, επίπεδο στρατιωτικής στρατηγικής*» (Κωνσταντόπουλος, 2016).

«Για τη σχέση μεταξύ πληροφόρησης και υψηλής στρατηγικής εμφανίζονται στη βιβλιογραφία τρεις σχολές σκέψεις. Η πρώτη (παραδοσιακή) θεωρεί την πληροφόρηση υποβοηθητικό παράγοντα προς τις άλλες τρεις διαστάσεις της υψηλής στρατηγικής. Η δεύτερη (σύγχρονη) θεωρεί ότι η πληροφόρηση έχει σημαντικές επιπτώσεις στις άλλες τρεις διαστάσεις. Και η τρίτη (υπεραισιόδοξη) θεωρεί ότι η πληροφόρηση αποτελεί ήδη μία τέταρτη, ανεξάρτητη, διάσταση της υψηλής στρατηγικής.» (Κωνσταντόπουλος, 2016).

Ανεξάρτητα το κατά πόσο η «*Πληροφόρηση*» επηρεάζει μόνο τις βασικές διαστάσεις της υψηλής στρατηγικής ή αποτελεί η ίδια, μία ανεξάρτητη τέταρτη διάσταση, είναι

αναμφισβήτητη η άρρηκτη σχέση μεταξύ «*Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής*». Ωστόσο, θα πρέπει να διατηρείται η ευαίσθητη ισορροπία μεταξύ της οικειότητας και της απόσπασης, διότι εάν η σχέση είναι πολύ στενή, η αντικειμενικότητα μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο. Αν όμως είναι πολύ μακρινή, τότε η κοινότητα πληροφοριών χάνει την πρόσβαση στην Υψηλή Στρατηγική (Handel, 2008).

Ακόμη, η ιδανική σχέση μεταξύ Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής, ξεκινάει με την ανάλυση των παγκόσμιων εξελίξεων, που θα μπορούσαν να επιφέρουν κινδύνους ή ευκαιρίες σε κάθε κράτος. Δηλαδή, η διαδικασία ξεκινά με τον εντοπισμό απειλών ή προκλήσεων που πρέπει να αντιμετωπιστούν, με οποιαδήποτε μεγάλη στρατηγική και ευκαιρίες για να μειώσει ή να μετριάσει τους κινδύνους ή να μετατοπίσει τις τροχιές τους προς ευνοϊκότερες κατευθύνσεις για τα συμφέροντα των κρατών (Fingar, 2012).

Η Πληροφόρηση δεν έχει σκοπό να καθορίζει τους στόχους της Υψηλής Στρατηγικής, αλλά πρέπει να επιβεβαιώνει, κατά πόσο οι αποφάσεις που υιοθετούνται σχετικά με το τι πρέπει να κάνουμε, πώς να το κάνουμε και τι πρέπει να αναζητήσουμε, για να εκτιμήσουμε κατά πόσο ή όχι είναι λειτουργική η Υψηλή Στρατηγική.

2.10 Διαμόρφωση Υψηλής Στρατηγικής

Κατά τη διάρκεια των αιώνων, ορισμένες κυβερνήσεις και οι ηγέτες τους προσπάθησαν να χαρτογραφήσουν μια πορεία για τα έθνη τους, που συμμετείχαν περισσότερο από απλώς να αντιδράσουν στην πορεία των γεγονότων. Στις περισσότερες περιπτώσεις έχουν αντιμετωπίσει ξαφνικές και σημαντικές αλλαγές στο διεθνές περιβάλλον, που συχνά προκύπτουν από το ξέσπασμα μεγάλων συγκρούσεων, αλλά μερικές φορές περιλαμβάνουν οικονομικές, στρατηγικές ή πολιτικές αλλαγές που απειλούν τη σταθερότητα ή ακόμη και την ύπαρξη των πολιτικών τους. Ωστόσο, η Υψηλή Στρατηγική είναι θέμα που εμπλέκει μόνο μεγάλα κράτη. Κανένα μικρό κράτος και λίγα κράτη μεσαίου μεγέθους δεν έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν μια Υψηλή Στρατηγική (Murray, et al., 2011, p. 1).

Επίσης, απαιτείται αναγνώριση και ικανότητα αντίδρασης στα συνεχώς μεταβαλλόμενα περιβάλλοντα του πολέμου και της ειρήνης. Έτσι, η καθημερινή λήψη αποφάσεων που οδηγεί στη χάραξη πολιτικής, πρέπει να συμμετέχει στην εκτέλεση μιας Υψηλής Στρατηγικής. Το τελευταίο θα καλύψει τη στρατιωτική στρατηγική και τη διπλωματική στρατηγική. Ούτε πρέπει να αγνοήσει η Υψηλή Στρατηγική τα άλλα

ζητήματα που αντιμετωπίζουν πάντοτε ηγέτες, που είναι σε θέση να τα αναπτύξουν και να τα εκτελέσουν. Ωστόσο, απαιτεί επίσης από τους πολιτικούς να συμπεριλαμβάνουν, κατά την άποψή τους, τον μεγαλύτερο στόχο, τα κομμάτια της γραφειοκρατικής λήψης αποφάσεων, την πολιτική και συγκεκριμένες στρατηγικές προσεγγίσεις (Murray, et al., 2011, p. 3).

Σε διάφορα δυνατά σημεία, η Υψηλή Στρατηγική αποτελείται από την ηγεσία, το όραμα, τη διαίσθηση, τη διαδικασία, την προσαρμογή και τον αντίκτυπο της συγκεκριμένης και ιδιοσυγκρασιακής ανάπτυξης και της γεωγραφικής θέσης ενός έθνους, αλλά σε καμία συγκεκριμένη σειρά ή μείγμα. Η γεωγραφία, η ιστορική εμπειρία και ο πολιτισμός ασκούν πάντοτε μια βαριά, αλλά συχνά αόρατη, επιρροή στη διαμόρφωση της Εθνικής Υψηλής Στρατηγικής, αλλά τα άτομα και οι ιδιαίτερες ικανότητές τους να αναστατώνουν κάθε φαινομενικά ορθολογικό υπολογισμό αντιπροσωπεύουν έναν παράγοντα που οι πολιτικοί σπάνια φαίνεται να κυβερνούν (Murray, et al., 2011, p. 9).

Οι παράγοντες που θα επηρεάσουν αναπόφευκτα τη διαμόρφωση και την εκτέλεση μιας Υψηλής Στρατηγικής, είναι εύκολο να περιγραφούν. Η γεωγραφική θέση είναι ίσως η πιο προφανής και σημαντική. Εκείνοι που ήταν υπεύθυνοι για τη χάραξη Υψηλής Στρατηγικής στις Ηνωμένες Πολιτείες και τη Βρετανία, βρήκαν ότι οι παγκόσμιες απόψεις τους διαμορφώθηκαν με ένα θεμελιώδης διαφορετικό τρόπο από εκείνους που οδήγησαν τις ηπειρωτικές δυνάμεις. Συγκεκριμένα, έχουν απολαύσει το αναπόφευκτο πλεονέκτημα της προστασίας της θάλασσας, ένα πλεονέκτημα που τους επέτρεψε να προετοιμαστούν για μελλοντικές δεσμεύσεις ή να αποδεχθούν ήττες που καμία ηπειρωτική δύναμη δεν μπορούσε να δεχτεί (Murray, et al., 2011, p. 11).

Επίσης, η φύση της κυβέρνησης αποτελεί έναν επιπλέον παράγοντα στη διαμόρφωση και εκτέλεση μιας Υψηλής Στρατηγικής. Η πιο προφανής περίπτωση του εικοστού αιώνα ήταν η αντικατάσταση του Neville Chamberlain από τον Winston Churchill στις 10 Μαΐου 1940, την ημέρα, που η Wehrmacht ήρθε δυτικά. Ο Churchill υπήρξε σκληρός κριτής της πολιτικής της κυβέρνησης, της αναστολής καθ 'όλη τη δεκαετία του '30, αλλά στη συνέχεια έγινε μέλος της. Η κυβέρνηση του Chamberlain υπέστη μια εκπληκτική ανατροπή στη Βουλή των Κοινοτήτων και ο Chamberlain τελικά παραιτήθηκε από το αξίωμά του. Παραδόθηκε στον Churchill μια καταστροφική στρατηγική κατάσταση, που σύντομα προκάλεσε την πλήρη κατάρρευση της θέσης της Βρετανίας στην Ήπειρο. Ωστόσο, ο Churchill θα έδειχνε όχι μόνο ηγεσία αλλά και μια

βαθιά αίσθηση βαθιάς στρατηγικής που βασίζεται στη βαθιά γνώση της ιστορίας, η οποία θα σώσει τη Βρετανία, αν όχι την Αυτοκρατορία (Murray, 1986).

Άλλος ένας σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη και εκτέλεση μιας επιτυχημένης Υψηλής Στρατηγικής είναι η ηγεσία στην κορυφή. Ο Θεμιστοκλής αποτελεί παράδειγμα ηγέτη, που κατάφερε να διατυπώσει ένα μεγάλο στρατηγικό όραμα και στη συνέχεια να υλοποιήσει αυτό το όραμα με ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα. Μπορεί να ειπωθεί, ότι μέσω της δύναμης της μεγαλοφυΐας και της ταχύτητας δράσης, αυτός ο άνθρωπος ήταν υπέρτατος στο να κάνει ακριβώς το σωστό στην ακριβή στιγμή. Μετά τη Μάχη του Μαραθώνα το 490 π.Χ., έπεισε τους Αθηναίους, όχι μόνο να χτίσουν έναν στόλο για να αντιμετωπίσουν την πιθανότητα μιας περσικής εισβολής, αλλά και να συμμαχήσουν με τους Σπαρτιάτες. Τέλος έπεισε τους Έλληνες να ναυμαχήσουν στη Σαλαμίνα, εξαπατώντας τους Πέρσες να πολεμήσουν σε μια μεγάλη θαλάσσια μάχη, προς το μεγάλο τους μειονέκτημα (Murray, et al., 2011, p. 21).

Επιπροσθέτως, σε ένα επικίνδυνο και αβέβαιο διεθνές περιβάλλον, στο οποίο τα κράτη προσπαθούν να διατηρήσουν ένα μικρό επίπεδο ασφάλειας από εξωτερικές απειλές στις θέσεις τους, οι συμμαχίες έχουν αποδειχθεί καθοριστικής σημασίας. Τις περισσότερες φορές, έχουν εμπλακεί σε μια ομάδα κρατών που απειλούνται από μεγαλύτερη δύναμη. Τέτοιες συμμαχίες έχουν αναπόφευκτα εμπλέξει το βραχυπρόθεσμο συμφέρον της επιβίωσης, πάνω απ 'όλα. Αξίζει να αναφερθεί, ο Γουίλιαμ Πιτ ο πρεσβύτερος, ο οποίος καθοδήγησε τη Υψηλή Στρατηγική και το σύστημα συμμαχιών που κατέστρεψε την παγκόσμια αυτοκρατορία της Γαλλίας, στον Πόλεμο των Επτά Χρόνων. Ο Γουίλιαμ Πιτ ο νεότερος και οι διάδοχοί του συνδύασαν τους μεγάλους συνασπισμούς, που τελικά έριξαν τον Ναπολέοντα το 1815 (Murray, et al., 2011, p. 25). Ωστόσο, δεν πρέπει να παραπλανηθούμε και να πιστέψουμε ότι οι επιτυχημένες συμμαχίες λειτουργούν απρόσκοπτα και χωρίς κάποιο απώτερο σκοπό.

Ακόμη, η ιστορία υποδηλώνει ότι υπήρξαν περίοδοι κατά τη διάρκεια των οποίων οι ισχυροί μπόρεσαν να διατηρήσουν την κυριαρχία τους στη διεθνή σκηνή για περιορισμένες χρονικές περιόδους. Υπάρχουν δύο τέτοιες ενδιαφέρουσες μελέτες στην ιστορία της Δύσης, αλλά η καθεμία αντικατοπτρίζει τις ιδιαιτερότητες στο διεθνές περιβάλλον που είναι απίθανο να επαναληφθούν στο μέλλον. Η Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία ξεχωρίζει ως το πιο καθαρό παράδειγμα ενός συνδυασμού Υψηλής Στρατηγικής και κυριαρχίας που διήρκεσε πάνω από δύο αιώνες, ενώ η Βρετανική Αυτοκρατορία διατήρησε τη θέση της κυριαρχίας στους ωκεανούς του κόσμου από το

1763 έως την αρχή του εικοστού αιώνα. Και στις δύο περιπτώσεις, δεν ήταν η αποτυχία της Υψηλής Στρατηγικής που προκάλεσε την πτώση, αλλά μάλλον μετατοπίσεις στο εξωτερικό περιβάλλον στο οποίο έπρεπε να αντιδράσουν αυτές οι δύο πολιτικές (Murray, et al., 2011, p. 28).

Εν κατακλείδι, για να είναι επιτυχής, η Υψηλή Στρατηγική απαιτεί από τις κυβερνήσεις και τους ηγέτες να σχεδιάσουν μια πορεία, που να περιλαμβάνει κάτι περισσότερο από την απλή αντίδραση σε άμεσα γεγονότα. Πάνω απ 'όλα, απαιτεί να προσαρμοστούν σε ξαφνικές και σημαντικές αλλαγές στο διεθνές περιβάλλον, το οποίο συχνά δεν συνεπάγεται το ξέσπασμα μεγάλων συγκρούσεων, αλλά μερικές φορές απαιτούν αναγνώριση σημαντικών οικονομικών, πολιτικών, ή διπλωματικών αλλαγών. Τέλος, θα πρέπει οι ηγέτες που έχουν προσπαθήσει να αναπτύξουν και να εκτελέσουν μια Υψηλή Στρατηγική, να διακρίνονται από την εστίασή τους στη δράση πέρα από τις απαιτήσεις του παρόντος και να εκμεταλλεύονται την υποστήριξη της πληροφόρησης.

2.11 Τρόποι Βελτίωσης της Υψηλής Στρατηγικής από την Πληροφόρηση

Η Πληροφόρηση δύναται να καταστήσει μια στρατηγική πιο αποτελεσματική. Ωστόσο, η έλλειψη της οδηγεί στην αβεβαιότητα και στην – ενδεχομένως – λανθασμένη και καταστροφική απόφαση.

Αρχικά, σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να τονιστεί πως η Πληροφόρηση είναι, όχι απλώς χρήσιμη, αλλά αναγκαία στα κράτη για την διαμόρφωση μιας Υψηλής Στρατηγικής, με απώτερο σκοπό τον προσδιορισμό των στόχων που μπορούν ή πρέπει να επιτευχθούν, την κατάλληλη επιλογή των μέσων για την επίτευξη αυτή, καθώς και τον βέλτιστο τρόπο κατανομής των πόρων τους. Ακόμη, η αναγκαιότητα της είναι έκδηλη και από το γεγονός, ότι διευκρινίζονται οι δυνατότητες, οι προθέσεις και οι πολιτικές κάθε δρώντα της διεθνούς πολιτικής (συμμάχων και μη). Τέλος, προσδιορίζονται οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι, που δημιουργεί η άναρχη δομή του διεθνούς συστήματος (Κωνσταντόπουλος, 2016).

Επίσης, η Πληροφόρηση συμβάλλει στην βελτίωση της Υψηλής Στρατηγικής με τους παρακάτω τρόπους: α) μειώνει την αβεβαιότητα και παρέχει διορατικότητα σχετικά με όλο και πιο περίπλοκα ζητήματα διεθνούς πολιτικής και ασφάλειας, προειδοποιώντας για πραγματικές και πιθανές απειλές, κινδύνους και ευκαιρίες (Fingar, 2012). β) Προστατεύει την Υψηλή Στρατηγική μέσω αντικατασκοπείας. γ)

Χρησιμοποιώντας εργαλεία μυστικής δράσης (πραξικοπήματα, παραστρατιωτικές επιχειρήσεις), συνεισφέρει στην επίτευξη στόχων της εξωτερικής πολιτικής. δ) «*Συμβάλλει στην εσωτερική και διεθνή νομιμοποίηση της υψηλής στρατηγικής, καθώς και στην απονομιμοποίηση εκείνης του αντιπάλου, μέσω εργαλείων της μυστικής δράσης (προπαγάνδα, πράκτορες επιρροής)».* ε) Ελέγχει την επιτυχή εφαρμογή της Υψηλής Στρατηγικής και προτείνει διορθώσεις, εάν κριθεί απαραίτητο. Τέλος, συλλέγει και αναλύει πληροφορίες σχετικά με το πώς ο αντίπαλος την αντιλαμβάνεται (Κωνσταντόπουλος, 2016).

Επιπροσθέτως, οι υπηρεσίες πληροφοριών διαθέτουν συγκεκριμένα πλεονεκτήματα στους λήπτες αποφάσεων για μια επιτυχημένη και αποτελεσματική Υψηλή Στρατηγική. Κατ' αρχάς υποστηρίζουν τη διαδικασία λήψης αποφάσεων, χρησιμοποιώντας μυστικά μέσα και μεθόδους που μόνο εκείνες διαθέτουν. Επίσης, χαρακτηρίζονται από εξειδίκευση, αντικειμενικότητα και δεν έχουν την δική τους «*ατζέντα*». Έχουν άμεση πρόσβαση στους διαμορφωτές Υψηλής Στρατηγικής. Ακόμα, οι διαθέσιμες πληροφορίες τους είναι περισσότερες για ζητήματα σχετιζόμενα με την Υψηλή Στρατηγική (Κωνσταντόπουλος, 2016).

Ωστόσο, πριν από τους πολέμους στο Ιράκ και το Αφγανιστάν, η ΙΟ των ΗΠΑ δεν εξυπηρέτησε καλά τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής. Αναφορές πληροφοριών για το Αφγανιστάν, το Ιράκ του Σαντάμ Χουσεΐν και τα τρομοκρατικά δίκτυα, όπως η Αλ Κάιντα αμφισβήτησαν σοβαρά τις αμερικανικές δυνατότητες. Η αδυναμία της CIA να προβλέψει τη σοβιετική εισβολή στο Αφγανιστάν το 1979, εμφανίζεται σχεδόν σε όλους τους καταλόγους των μεγαλύτερων αποτυχιών του Ψυχρού Πολέμου, του οργανισμού. Ωστόσο, παρέχοντας κρυφά όπλα και υλικά δισεκατομμυρίων δολαρίων στους μουσουλμάνους αντάρτες πολεμιστές, τους μουτζαχεντίν, στη μάχη τους εναντίον των Σοβιετικών και των Αφγανών πελατών τους, η CIA συνέβαλε στην απόφαση του Κρεμλίνου να αποσυρθεί από το Αφγανιστάν το 1989 (Friedman, 2012).

Καταληκτικά, ο ρόλος της Πληροφόρησης δεν είναι η διαμόρφωση ή ο προσδιορισμός της Υψηλής Στρατηγικής, αλλά η πιο εύρυθμη λειτουργία και η βελτιστοποίησή της.

2.12 Τεχνητή Νοημοσύνη, μια Επανάσταση στις Στρατηγικές Υποθέσεις

Η άνευ προηγουμένου αύξηση του όγκου και της ταχύτητας των δεδομένων που συλλέγονται από ανοιχτές πηγές και ταξινομημένες πλατφόρμες, ταυτόχρονα διαταράσσει και μεταμορφώνει την επιχείρηση πληροφοριών. Απαραίτητη κρίνεται η χρήση της τεχνολογίας για την αύξηση της ανθρώπινης γνώσης, αξιοποιώντας την εφαρμογή υψηλής απόδοσης και τεχνητής νοημοσύνης, για να ενισχύσει την ικανότητα του κέντρου πληροφοριών να εντοπίσει, να συνθέσει και να δράσει πάνω στα βασικά στοιχεία πληροφοριών, που σχετίζονται με τη Πληροφόρηση, που ενσωματώνονται σε αυτά τα δεδομένα. Η προσαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στις επιχειρήσεις πληροφοριών και στις εθνικές αποφάσεις ασφαλείας ευρύτερα, διευκολύνει έτσι να φέρει γρήγορα το βασικό ανθρώπινο στοιχείο της ερμηνείας, του πλαισίου και της πρόθεσης μέσα σε έναν κατά τα άλλα ανυπέρβλητο καταρράκτη δεδομένων (Regens, 2019).

Η χρήση μηχανικής μάθησης και εφαρμογών υπολογιστικής όρασης, που εκτελούνται αυτόνομα ή ημιαυτόνομα, προσφέρει μια ευθεία προς τα εμπρός και βιώσιμη προσέγγιση, για την ενίσχυση της ικανότητας, της Κοινότητας Πληροφόρησης. Αυτό ισχύει για όλους τους τομείς συλλογής πληροφοριών, ανάλυσης και επιχειρησιακής υποστήριξης σε στρατηγικό, επιχειρησιακό και τακτικό επίπεδο. Επιπλέον, δεδομένης της συνεχιζόμενης αύξησης του όγκου των ψηφιακών δεδομένων, οι μη τεχνολογικές λύσεις για την αύξηση της ανθρώπινης γνώσης, απλώς αποτυγχάνουν να αντιμετωπίσουν την πρόκληση να βρουν τα σχετικά πακέτα πληροφοριών, που σχετίζονται με τη Πληροφόρηση, για να αποφευχθεί η στρατηγική έκπληξη. Ως αποτέλεσμα, αυτή η αναδυόμενη τεχνολογική καινοτομία έχει τη δυνατότητα να επιταχύνει την αξιολόγηση πληροφοριών και να βρει τη σωστή λύση για τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, για την ορθή πρόβλεψη και τη διαμόρφωση των αποτελεσμάτων εθνικής ασφάλειας στη ψηφιακή εποχή (Regens, 2019).

Επιπροσθέτως, η AI(Artificial Intelligence) δεν είναι υποκατάστατο της ανθρώπινης κρίσης και ερμηνείας ή εσφαλμένης πίστης, ότι η τεχνολογία μπορεί να αντικαταστήσει τη φυσική Πληροφόρηση, για την επίτευξη βέλτιστων λύσεων χωρίς ανθρώπινο συναίσθημα. Επομένως, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων δεν μπορούν να εξαρτηθούν αποκλειστικά από αλγόριθμους τεχνητής νοημοσύνης. Αντίθετα, οι εξελίξεις στην

υπολογιστική ισχύ και την αλγοριθμοποίηση της ικανότητας υπό βαθμολογία, που αυξάνουν την ανθρώπινη γνώση, αξιοποιώντας τον υπολογισμό υψηλής απόδοσης και την τεχνητή νοημοσύνη, είναι μια ρεαλιστική επιλογή για την ενίσχυση της φυσικής Πληροφόρησης. Ως αποτέλεσμα, πολύ μακριά από τον εκτοπισμό συλλεκτών και αναλυτών πληροφοριών, τα καλύτερα συστήματα με τεχνολογία AI ενσωματώνουν συμπεράσματα, για να αντιμετωπίσουν τους ανακριβείς κανόνες και απαιτούν από τους ανθρώπους να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο στο σχεδιασμό, τη λειτουργία και την εφαρμογή τους (Regens, 2019).

Η ανθρώπινη γνώση θα συνεχίσει να απαιτείται για το προσεχές μέλλον, για την παρακολούθηση των κρίσεων που δημιουργούνται από AI και για την ερμηνεία των αποτελεσμάτων της. Αυτή η ανθρώπινη εμπλοκή, ως εκ τούτου, θα παραμείνει απαραίτητη για την κατανόηση και την εφαρμογή αυτών των πληροφοριών, δεδομένης της πολυπλοκότητας που ενυπάρχει στα προβλήματα της πραγματικής ζωής. Παρέχει επίσης την απαραίτητη υποστήριξη, για να διασφαλιστεί ότι τα εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης δεν αντισταθμίζουν την ικανότητά μας, ούτε τις επιθυμίες μας να τα χρησιμοποιούμε ηθικά (Galliott & Scholz, 2018).

Τέλος, η χρήση της AI μπορεί να επιταχύνει την ικανότητα των υπεύθυνων λήψης αποφάσεως να αντιμετωπίσουν τον επιταχυνόμενο όγκο πληροφοριών και να λαμβάνουν πιο ενημερωμένες αποφάσεις (Osinga, 2005). Ωστόσο, είναι ακόμα άγνωστο, αν οι άνθρωποι είναι έτοιμοι να εμπιστευτούν τη ζωή τους και τις ζωές των υφισταμένων τους σε αυτό το σύστημα (Reynolds, 2020).

2.13 Ο Ρόλος των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης και η Χρήση των Big Data

Οι αποκαλύψεις του Edward Snowden για το εκτεταμένο πρόγραμμα συλλογής δεδομένων από το διαδίκτυο και τα τηλέφωνα, από την NSA(National Security Agency), γνωστό ως PRISM, όχι μόνο προκάλεσαν τεράστια διαμάχη, αλλά παρέχουν έναν δείκτη της κλίμακας στην οποία λειτουργούν τέτοιες δυνατότητες. Ένας ακόμη πιο εμφανής και κοινός τρόπος με τον οποίο τα Big Data ενσωματώνονται στην εθνική ασφάλεια παίρνει τη μορφή της Πληροφόρησης από τα social media (Socmint). Οι εφαρμογές Twitter, Facebook, YouTube, Instagram, LinkedIn και διάφορα κοινωνικά μέσα έχουν συγχωνευθεί σε μια «*τεράστια ψηφιακή κοινωνική κοινότητα*» ικανή να συσσωρεύσει σύνθετες αναλύσεις συναισθημάτων, σημασιολογίας, συστάδων και

δικτύων, για παράδειγμα, στην προσπάθεια χαρτογράφησης, μεταξύ άλλων, της παγκόσμιας δραστηριότητας τζιχάντ (Keefe, 2006).

Στην Κοινότητα Πληροφόρησης των ΗΠΑ, οι αναλυτές χρησιμοποιούν και συχνά συνδυάζουν μια παλέτα διαφορετικών λογισμικών αναλύσεων ή μετρήσεων. Όσο ισχυρές και αν είναι αυτές οι πλατφόρμες, ακόμη και υποθέτοντας ότι όλα τα σημεία δεδομένων είναι γεωγραφικά και χρονικά επισημασμένα, απαιτούν ότι ο αναλυτής ξέρει συγκεκριμένα τι να ψάξει. Οι επιθέσεις της Βομβάης το 2008, των οποίων οι δράστες αναγνωρίστηκαν στη συνέχεια ως συνεργάτες του Πακιστάν (Lashkare Taiba), έφεραν έκπληξη στις αμερικανικές πληροφορίες παρά την έντονη κυκλοφορία τους στα κοινωνικά μέσα (Lim, 2015).

Η Socmint μπορεί να χρησιμοποιηθεί με διάφορους τρόπους για την ενημέρωση της Στρατηγικής Πληροφόρησης μέσω ανάλυσης των Big Data. Σε επίπεδο χώρας, μια ευρεία ανάλυση των συναισθημάτων της μάζας, όπως οι κοινωνικές διαμαρτυρίες μετά από τις αραβικές εξεγέρσεις, μπορούν να παρέχουν ενδιάμεσους δείκτες του τρόπου με τον οποίο οι κυβερνήσεις (υποχρεούνται) να αντιδράσουν σε τέτοιες απειλές και αυτό αφορά τόσο δημοκρατίες όσο και αυταρχικά καθεστώτα, όπου η ευαισθησία στην κοινή γνώμη είναι υψηλή και η εγχώρια σταθερότητα είναι επισφαλής. Επίσης, έχουν εφαρμοστεί αναλύσεις συστάδων και δικτύων, στην προσπάθεια εντοπισμού και υποκλοπής της τζιχαντιστικής δραστηριότητας και του εφοδιασμού της, οι οποίες συχνά εμφανίζουν εσωτερικά οργανωτικές δομές υψηλής διανοητικής ικανότητας με αόριστα κάθετα και οριζόντια σημεία κόμβων. Τέτοιες αναλύσεις μπορούν επίσης να εφαρμοστούν σε αλληλεπιδράσεις μεταξύ κρατικών φορέων ή μεταξύ κρατικών και μη ή υποκρατικών φορέων, για να διακρίνουν μοτίβα που σχετίζονται με προθέσεις και δυνατότητες. Η σημασιολογική ανάλυση προσφέρει ένα επιπλέον εργαλείο, για την αποκωδικοποίηση και τον προσδιορισμό των προθέσεων. Βασικά ενδιαφερόμενα μέρη στη Μέση Ανατολή παρουσιάζουν αυξανόμενη γνώση και επάρκεια με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως το Twitter, και ακόμη και οργανώσεις που συνήθιζαν να ευδοκιμούν σε μυστικότητα, σπάνια αυτές τις μέρες δεν έχουν κάποια διαδραστική διαδικτυακή παρουσία. Αξίζει να σημειωθεί πως το «*ισλαμικό κράτος*», το οποίο στα μέσα του 2014 κατέλαβε το βορειοδυτικό τμήμα του Ιράκ από τις βάσεις του στην ανατολική Συρία, έχει δείξει ένα άνευ προηγουμένου επίπεδο διαδικτυακής επιμονής και πολυπλοκότητας (Lim, 2015).

Ωστόσο, η Socmint έχει μειονεκτήματά, το πιο προφανές είναι ότι οι χρήστες των κοινωνικών μέσων ενδέχεται να εμφανίζουν κοινωνικο-δημογραφικές ιδιαιτερότητες, που δεν αντιπροσωπεύουν ολόκληρο τον πληθυσμό, καθιστώντας τους μάλλον περιορισμένα υποσύνολα υποσυνόλων, στο βαθμό που το περιεχόμενο αφορά (Graham, 2012).

Επίσης, μια άλλη παρόμοια προσέγγιση, είτε μέσω των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης είτε των αποκλειστικών πυλών, προέρχεται από «*cloud sourcing*», βασισμένο σε ένα παγκόσμιο δίκτυο εμπειρογνωμόνων για διάφορα θέματα. Η κυβέρνηση των ΗΠΑ χρηματοδοτεί μια σειρά από έργα πρόβλεψης, συμπεριλαμβανομένης της SciCast, η οποία ξεπερνά την απλή Πληροφόρηση, εισάγοντας την στάθμιση της απόκρισης σε σχέση με προηγούμενες προβλέψεις, διαχωρίσιμες επιρροές και την επιλογή τροποποίησης των προβλέψεων, υπό το φως των νέων πληροφοριών (Lim, 2015).

Εν κατακλείδι, είτε στο δημόσιο τομέα είτε αλλού, η εξόρυξη των Big Data εξαρτάται συνήθως από δίκτυα όπως το Διαδίκτυο. Ωστόσο, υπάρχουν σήμερα δυνατότητες που δεν διεισδύουν μόνο σε σκοτεινά δίκτυα που παρακάμπτουν τους κεντρικούς διακομιστές, αλλά και υπολογιστές που είναι απομονωμένοι στο δίκτυο, διεισδύουν και αποβάλλουν δεδομένα μέσω συσκευών, όπως πομποί ραδιοσυχνοτήτων. Τέλος, θα πρέπει να είναι σαφές ότι η ανάλυση των Big Data και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δεν σταματούν απαραίτητα από όπου ξεκινά η κυβερνητική Πληροφόρηση (Lim, 2015).

2.14 Ατζέντα Πληροφόρησης: Διακρατικά Ζητήματα

Τα διακρατικά ζητήματα έχουν όλα κέντρα δραστηριότητας στα κράτη έθνη. Αυτά τα διακρατικά ζητήματα τείνουν να αντιμετωπίζονται με διαφορετικούς τρόπους και να εγείρουν πρόσθετα ζητήματα για τις υπηρεσίες πληροφοριών. Ένα σημαντικό πρόβλημα είναι το γεγονός ότι, πολλά από αυτά τα θέματα σχετίζονται στενά μεταξύ τους.

Αρχικά, η τρομοκρατία αποτελεί το πρωταρχικό ζήτημα εθνικής ασφαλείας της κάθε χώρας. Η τρομοκρατία, όχι μόνο έχει άμεση σύνδεση με όπλα μαζικής καταστροφής (WMD), καθώς θεωρείται ευρέως ότι οι τρομοκρατικές ομάδες θα ήθελαν να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα όπλα, αλλά σχετίζεται επίσης με τα ναρκωτικά, τα οποία χρησιμοποιεί, για τη χρηματοδότηση πολλών τρομοκρατικών δραστηριοτήτων, όπως

και για ορισμένες άλλες διεθνείς εγκληματικές συναλλαγές. Πολλά από αυτά τα θέματα σχετίζονται με το πρόβλημα των αποτυχημένων κρατών, τα οποία παρέχουν ασφαλή καταφύγια για τέτοιες δραστηριότητες (Lowenthal, 2008, p. 427).

Ακόμη, η πρόληψη του πολλαπλασιασμού των όπλων μαζικής καταστροφής είναι πλέον ένα σημαντικό ζήτημα με πρόσθετες διαστάσεις, δεδομένης της θανατηφόρας τους ικανότητας και υπήρξε μακροχρόνιος στόχος της πολιτικής των ΗΠΑ. Συγχρόνως, η πολιτική για τα ναρκωτικά είναι ένας δύσκολος τομέας της κυβέρνησης, με κύριο στόχο να αποτραπούν τα άτομα. με διάφορα μέσα, από τη χρήση ναρκωτικών που η κυβέρνηση θεωρεί εθιστική και επιβλαβής (Lowenthal, 2008, p. 441).

Επιπροσθέτως, τα οικονομικά μπορεί να υποδιαιρεθούν σε διάφορα ζητήματα όπως: οικονομική ανταγωνιστικότητα των κρατών στο εξωτερικό, εμπορικές σχέσεις των κρατών, ξένες οικονομικές υπηρεσίες και πιθανά αντίμετρα και η ικανότητα της κοινότητας πληροφοριών, να προβλέψει σημαντικές διεθνείς οικονομικές μετατοπίσεις, που μπορεί να έχουν σοβαρές συνέπειες για την οικονομία ενός κράτους (Lowenthal, 2008, p. 452).

Άλλα σημαντικά διακρατικά ζητήματα είναι, τα θέματα υγείας και περιβάλλοντος, που είναι σχετικά νέα για το πρόγραμμα πληροφοριών. Το ζήτημα της υγείας αποκτά αυξανόμενη σημασία, λόγω των πανδημιών και των μικρότερων εστιών θανατηφόρων ασθενειών. Ακόμη, οι επιχειρήσεις διατήρησης ειρήνης, οι οποίες αποτελούν μια αντανάκλαση του αποτυχημένου κράτους και είναι αναγκαίες για την αποκατάσταση και την διατήρηση της ειρήνης (Lowenthal, 2008, p. 456).

Επίσης, ο διαδικτυακός πόλεμος αποτελεί άλλο ένα σημαντικό ζήτημα. Παλαιότερα ονομαζόταν επιχειρησιακές πληροφορίες και ασχολείται με τη χρήση της τεχνολογίας υπολογιστών, για την πραγματοποίηση πολέμου και για την προστασία των χωρών από παρόμοιες επιθέσεις. Ο πρώτος πόλεμος του Κόλπου έδωσε μεγάλη ώθηση σε αυτήν την επιχειρησιακή ιδέα. Οι αξιωματικοί των υπηρεσιών πληροφοριών διαπιστώνουν ότι ο πόλεμος του διαδικτύου τους επιτρέπει να είναι μαχητές, όχι μόνο υποστηρικτές μάχης. Τέλος, η κυρίαρχη επίγνωση του πεδίου μάχης αναφέρεται στο σύνολο των πληροφοριών, που είναι διαθέσιμο σε όλους τους διοικητές σε όλα τα επίπεδα, το οποίο τους παρέχει ένα άνευ προηγουμένου πλεονέκτημα μάχης (Lowenthal, 2008, p. 461).

Ας σημειωθεί ακόμη ότι, πολλά ζητήματα στη ατζέντα Πληροφόρησης έχουν ένα σημαντικό χαρακτηριστικό: το χάσμα μεταξύ της ικανότητας, της Κοινότητας

Πληροφόρησης να παρέχει πληροφορίες και της ικανότητας των υπευθύνων χάραξης πολιτικής να εφαρμόζουν πολιτικές, για την αντιμετώπιση των ζητημάτων και τη χρήση των πληροφοριών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο: Κατασκοπεία, Δημοκρατία και Υπεύθυνοι Χάραξης Πολιτικής

3.1 Οικονομική Κατασκοπεία και οι Διαστάσεις της

Ζούμε σε έναν κόσμο στον οποίο η οικονομική υγεία των εθνών και η ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων καθορίζονται σε μεγάλο βαθμό, από την ικανότητα ανάπτυξης, εμπορευματοποίησης και σύλληψης των οικονομικών οφελών, από επιστημονικές και τεχνολογικές καινοτομίες. Καθώς το Διαδίκτυο και οι τεχνολογικές εξελίξεις συνεχίζουν να αναδιαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο δραστηριοποιούμαστε στην κυβέρνηση και τη βιομηχανία, και καθώς οι ανταγωνιστικές και οικονομικές πιέσεις δημιουργούν γρηγορότερους και πιο αποτελεσματικούς τρόπους, για να κάνουν τις επιχειρήσεις, η πραγματικότητα των αυξημένων οικονομικών εγκλημάτων έχει σοβαρό αντίκτυπο. Το Διαδίκτυο έχει κάνει την έννοια των συνόρων και των αντιπαραθέσεων, μια απίστευτη πρόκληση για την καταπολέμηση αυτού του προβλήματος. Οι οργανωμένες ομάδες εγκληματιών μπορούν εύκολα να διαπράξουν οικονομικά εγκλήματα και να αποφύγουν κυρώσεις σε αυτές που κάποτε ήταν σαφώς καθορισμένες δικαιοδοσίες, απαιτώντας αυξημένη συνεργασία μεταξύ των παγκόσμιων υπηρεσιών ποινικής δικαιοσύνης (Nasheri, 2005, p. 1).

Αξίζει να εστιάσουμε την προσοχή μας στην οικονομική κατασκοπεία και τις διαστάσεις της, που χρησιμοποιούν αρκετά κράτη για να επιτύχουν τους επιθυμητούς τους σκοπούς, με θεμιτά ή αθέμιτα μέσα.

Λέγοντας οικονομική κατασκοπεία εννοούμε *«την χρησιμοποίηση από μία κυβέρνηση ή από τους εκπροσώπους της παράνομων, μυστικών, εξαναγκαστικών ή παραπλανητικών μέσων ή η διευκόλυνσή τους, προκειμένου να αποκτήσουν πληροφορίες οικονομικού περιεχομένου»* (Κωνσταντόπουλος, 2009, p. 785). Επίσης, η οικονομική κατασκοπεία είναι η κλοπή ιδιωτικών πληροφοριών από ανταγωνιστικές ιδιωτικές εταιρείες και από κυβερνήσεις, που επιδιώκουν να προστατεύσουν ή να επεκτείνουν τις εθνικές τους οικονομίες (Gallagher, 1998). Τα οικονομικά δεδομένα μπορεί να περιλαμβάνουν πληροφορίες, όπως εθνικά στοιχεία ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος και

πληθωρισμού, τα οποία μπορούν να ληφθούν από δημοσιευμένες πηγές ή πιο προνομιακές πληροφορίες, όπως δημοσιονομικές προμήθειες, για την άμυνα και τις εθνικές δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης, οι οποίες συνήθως αποκτώνται με παράνομα μέσα. Η τεχνολογική κατασκοπεία περιλαμβάνει, ένα έθνος που συλλέγει δεδομένα σχετικά με τα προγράμματα τεχνολογικής ανάπτυξης ενός άλλου, συνήθως εκείνα των κρίσιμων βιομηχανιών όπως η ηλεκτρονική, η αεροδιαστημική, η άμυνα ή η βιοτεχνολογία (Nasheri, 2005).

Αναμφίβολα, καμία επιχείρηση δεν είναι απαλλαγμένη από την οικονομική κατασκοπεία. Οι στόχοι περιλαμβάνουν δύο κύριες μορφές: τη βιομηχανία και τις ιδιόκτητες επιχειρηματικές πληροφορίες. Τα κυβερνητικά και εταιρικά χρηματοοικονομικά και εμπορικά δεδομένα κλέβονται επίσης σε τακτική βάση. Η οικονομική κατασκοπεία συμβαίνει με τη μεγαλύτερη συχνότητα σε περιοχές με υψηλές συγκεντρώσεις τεχνολογίας και δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης όπως το Ντιτρόιτ, η Βόρεια Καρολίνα, το Ντάλας, η Βοστώνη, η Ουάσιγκτον και η περιοχή της Πενσυλβάνιας-Νιου Τζέρσεϋ, όπου εδρεύουν πολλές φαρμακευτικές και βιοτεχνολογικές εταιρείες (Nasheri, 2005, p. 8).

Ένα πρώιμο παράδειγμα οικονομικής κατασκοπείας συνέβη πριν από περισσότερα από 1.500 χρόνια και αφορούσε το μυστικό του μεταξιού. Μια κινέζα πριγκίπισσα ταξίδεψε στο εξωτερικό, φορώντας ένα καπέλο με λουλούδια. Έκρυψε τους μεταξοσκώληκες στα λουλούδια και τους έδωσε σε έναν άνδρα στην Ινδία. Έτσι, μέσω της οικονομικής κατασκοπείας, το μυστικό του μεταξιού διέφυγε από την Κίνα (Bergier, 1975).

Όσον αφορά τις διαστάσεις της οικονομικής κατασκοπείας, αυτές είναι: η Μακροοικονομική Κατασκοπεία, η Μικροοικονομική Κατασκοπεία και η Οικονομική Αντικατασκοπεία.

Η πρώτη, Μακροοικονομική Κατασκοπεία αναφέρεται «*στη χρησιμοποίηση των μυστικών υπηρεσιών από μία κυβέρνηση ενός κράτους, για την εξασφάλιση πληροφοριών, σχετικά με τις παγκόσμιες οικονομικές εξελίξεις και δραστηριότητες, με απώτερο στόχο την υποβοήθηση της πολιτικής ηγεσίας ενός κράτους, ώστε να διαχειριστεί με τον καλύτερο δυνατό τρόπο της εσωτερική και εξωτερική οικονομική πολιτική προκειμένου, να επιτύχει την εξυπηρέτηση των στρατηγικών συμφερόντων της*» (Κωνσταντόπουλος, 2009, p. 786). Ένας από τους κυριότερους παίκτες

Μακροοικονομικής Κατασκοπείας στον παγκόσμιο πίνακα της κατασκοπείας είναι η Γαλλία. Το 1964 κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων του Γύρου Kennedy της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου (GATT) στις Κάννες, οι γαλλικές υπηρεσίες πληροφοριών στρατολόγησαν μια Γαλλίδα κόμισσα που διείσδυσε στη σουίτα του Αμερικανού Υφυπουργού Εξωτερικών, George Ball και έκλεψε έγγραφα που περιελάμβαναν τις τελευταίες οδηγίες από την Ουάσιγκτον, χωρίς ο ίδιος να το αντιληφθεί (Κωνσταντόπουλος, 2007).

Σύμφωνα με την δεύτερη διάσταση, Μικροοικονομική Κατασκοπεία, «*με αυτήν η κυβέρνηση ενός κράτους μέσω των μυστικών της υπηρεσιών εμπλέκεται στη συλλογή πληροφοριών για λογαριασμό μιας επιχείρησης δημιουργώντας έναν συνεταιρισμό επιχείρησης-κυβέρνησης, ο οποίος έχει ως στόχο την επικράτηση έναντι άλλων επιχειρήσεων, στα πλαίσια του διεθνούς ανταγωνισμού. Οι μυστικές υπηρεσίες καλούνται να συμβάλουν στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας ορισμένων παρακμαζουσών επιχειρήσεων, αποκτώντας και παρέχοντας τους πληροφορίες όσον αφορά σε διεθνείς εμπορικές συμφωνίες και στις διαπραγματευτικές στρατηγικές των αντιπάλων/ανταγωνιστών τους*» (Κωνσταντόπουλος, 2009, p. 785). Το 1990 δύο εταιρείες, η Ιαπωνική NEC και η Αμερικανική AT&T διεκδικούσαν την απόκτηση συμβολαίου 100 εκατομμυρίων δολαρίων από την ινδονησιακή κυβέρνηση σχετικά με τις τηλεπικοινωνίες. Οι υπηρεσίες SIGINT των ΗΠΑ υπέκλεψαν επικοινωνίες των κυβερνητικών αξιωματούχων της Ινδονησίας και κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση της Ινδονησίας θα πραγματοποιούσε σύμβαση με την NEC. Ενημέρωσαν τον Πρόεδρο Μπους που παρενέβη στην Ινδονησιακή Κυβέρνηση, η οποία τελικά διαίρεσε τη συμφωνία μεταξύ των δύο εταιρειών (Κωνσταντόπουλος, 2007).

Η τρίτη διάσταση της οικονομικής κατασκοπείας είναι η Οικονομική Αντικατασκοπεία. «*Ο Randall M. Fort ορίζει αυτόν τον όρο ως την ταυτοποίηση και την εξουδετέρωση ξένων υπηρεσιών πληροφοριών που κατασκοπεύουν πολίτες ή εταιρείες των ΗΠΑ και κλέβουν πληροφορίες ή και τεχνολογία για χρήση στις χώρες τους. Ο Samuel Porteous χαρακτηρίζει την αντικατασκοπεία ως όχι μόνο πολύ σημαντική λειτουργία των μυστικών υπηρεσιών, αλλά και των λιγότερο αμφιλεγόμενων. Σύμφωνα με τον ορισμό του για τον όρο, η υπηρεσία αντικατασκοπείας ενός έθνους απλώς επιδιώκει να συμβουλεύει την κυβέρνηση σχετικά με και να αναφέρει τις δραστηριότητες ξένων υπηρεσιών πληροφοριών ή των αναπληρωτών τους, που εμπλέκονται σε παράνομες*

δραστηριότητες, που στρέφονται κατά των οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων του κράτους τους» (Κωνσταντόπουλος, 2007).

Σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από ταχεία οικονομική και τεχνολογική πρόοδο, είναι ζωτικής σημασίας για την ασφάλεια ενός κράτους να διεξάγει οικονομική κατασκοπεία, ώστε να μην υστερεί οικονομικά και τεχνολογικά, κάτι που θα επηρεάσει αρνητικά τη δύναμή του.

Εν κατακλείδι, η οικονομική κατασκοπεία δεν είναι απλώς ζήτημα πληροφοριών. Περιλαμβάνει θεμελιώδη ερωτήματα σχετικά με τα οικονομικά συμφέροντα ενός έθνους, τα οποία με τη σειρά τους αποτελούν μέρος της εθνικής τους ασφάλειας. Επίσης, ένας από τους λόγους για τη δραματική αύξηση είναι αναμφίβολα η συνεχώς διευρυνόμενη χρήση του υπολογιστή στον κόσμο. Η αύξηση της δημόσιας χρήσης και η πρόσβαση σε υπολογιστές επέτρεψε σε άτομα που έχουν εγκληματικές προθέσεις να αντιγράψουν ευαίσθητες πληροφορίες ή να εισέλθουν σε εμπιστευτικές περιοχές στις οποίες προηγουμένως δεν είχαν πρόσβαση. Τέλος, στο διεθνές σύστημα δεν λείπει ο ανταγωνισμός και παρατηρούμε πως οι χώρες δεν διστάζουν να καταφύγουν στην οικονομική κατασκοπεία ακόμα και αν είναι σύμμαχοι, με σκοπό την προώθηση και εξυπηρέτηση των συμφερόντων τους.

3.2 Βιομηχανική Κατασκοπεία

Η βιομηχανική κατασκοπεία πραγματοποιείται για σκοπούς εμπορικής και όχι εθνικής ασφάλειας. Τόσο η κυβέρνηση όσο και οι ιδιωτικοί οργανισμοί συμμετέχουν σε μια τέτοια συμπεριφορά. Στην πιο αθώα του μορφή, ο όρος ισχύει για δραστηριότητες ανταγωνιστικής ευφυΐας, όπως εξέταση εταιρικών δημοσιεύσεων, ιστότοπων, αρχειοθέτησης διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και παρόμοιων για τον προσδιορισμό των δραστηριοτήτων μιας εταιρείας. Στο άλλο άκρο, μπορεί να περιλαμβάνει δωροδοκία, εκβιασμό, τεχνολογική παρακολούθηση, ακόμη και περιστασιακή βία. Οι κυβερνήσεις αναζητούν βιομηχανικά μυστικά, για παράδειγμα, για να καθορίσουν τους όρους μιας κυβερνητικής σύμβασης (Turner, 2006, p. 93).

Για τις Ηνωμένες Πολιτείες, η βιομηχανική κατασκοπεία θέτει ένα νομικό δίλημμα, καθώς το να κλέβεις τα μυστικά μιας ξένης εταιρείας, για να τα αποκαλύψεις σε μια αμερικανική εταιρεία, θα σήμαινε υπέρ μιας αμερικανικής εταιρείας έναντι άλλων αμερικανικών εμπορικών συμφερόντων. Επιπλέον, οι αμερικανικές εταιρείες αντιτίθενται σε αυτήν την κατασκοπεία επειδή, ισχυρίζονται, μπορούν να το κάνουν οι

ίδιοι πιο αποτελεσματικά από ό, τι μπορεί η κυβέρνηση των ΗΠΑ. Όταν οι υπηρεσίες πληροφοριών των ΗΠΑ συναντούν βιομηχανικές πληροφορίες, τις παραδίδουν στο Υπουργείο Εμπορίου, το οποίο, με τη σειρά του, δημοσιεύει το υλικό ανοιχτά για χρήση από όλες τις αμερικανικές εταιρείες (Turner, 2006, p. 94).

Ωστόσο, αναφορές από τη Γαλλία και την Ιταλία για βιομηχανική κατασκοπεία από τις Ηνωμένες Πολιτείες πυροδότησαν έρευνα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, σχετικά με τις ενέργειες της CIA και τη χρήση πληροφοριών από το σύστημα Echelon, το οποίο είναι ικανό να παρακολουθεί σχεδόν κάθε σύγχρονη μορφή επικοινωνίας. Σύμφωνα με τους ειδικούς, το Echelon είναι ένα τεράστιο δίκτυο σταθμών υποκλοπής και μπορεί να αλληλεπιδρά με 3 δισεκατομμύρια επικοινωνίες κάθε μέρα, συμπεριλαμβανομένων τηλεφωνικών κλήσεων, μηνυμάτων ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, λήψεων μέσω Διαδικτύου και δορυφορικών μεταδόσεων. Υπάρχουν στοιχεία πληροφοριών σχετικά με πιθανή δωροδοκία, που προκύπτουν από την απόφαση της Σαουδικής Αραβίας να ακυρώσει ένα μεγάλο συμβόλαιο αεροπλάνου με την αεροπορική βιομηχανία, της ευρωπαϊκής κοινοπραξίας και να το παραγγείλει τελικά από την εταιρεία Boing των ΗΠΑ (Nasheri, 2005, p. 23).

3.3 Μυστική Δράση ως Μέσο Άσκησης Εξωτερικής Πολιτικής

Η μυστική δράση είναι ένα μυστικό κυβερνητικό πρόγραμμα, για την επιδίωξη στόχων εξωτερικής πολιτικής, επηρεάζοντας γεγονότα στο εξωτερικό με τρόπους που δεν μπορούν να αποδοθούν στην κυβέρνηση. Η μυστική δράση υπήρξε εδώ και πολύ καιρό, ένα εργαλείο εξωτερικής πολιτικής στο ρεπερτόριο των επιλογών, που διατίθενται στους προέδρους των κρατών. Οι μυστικές επιχειρήσεις έπαιξαν σημαντικούς ρόλους στην εδαφική επέκταση των ΗΠΑ στη Βόρεια Αμερική και στην υπερνίκηση των αντιπάλων στους πολέμους του 19ου αιώνα (Turner, 2006, p. 44).

Το κλασικό σκεπτικό πίσω από τη μυστική δράση είναι ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής χρειάζονται μια τρίτη επιλογή μεταξύ του να μην κάνουν τίποτα (η πρώτη επιλογή) σε μια κατάσταση, στην οποία τα ζωτικά συμφέροντα μπορεί να απειλούνται και να στέλνουν στρατιωτική δύναμη (η δεύτερη επιλογή), η οποία εγείρει πλήθος δύσκολων πολιτικών θεμάτων. Ωστόσο, δεν θα συμφωνούσαν όλοι με αυτό το σκεπτικό, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που θα υποστήριζαν σωστά ότι η διπλωματική δραστηριότητα είναι κάτι περισσότερο από το να μην κάνεις τίποτα χωρίς να καταφεύγεις σε βία (Lowenthal, 2008, p. 289).

Η μυστική δράση έχει νόημα και πρέπει να αναληφθεί, μόνο όταν ανατίθεται σε κατάλληλους εξουσιοδοτημένους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, για την επιδίωξη συγκεκριμένων στόχων πολιτικής, που δεν μπορούν να επιτευχθούν με κανένα άλλο τρόπο. Η μυστική δράση δεν μπορεί να αντικαταστήσει ή να αντισταθμίσει μια κακώς σχεδιασμένη πολιτική. Η διαδικασία σχεδιασμού της μυστικής δράσης πρέπει να ξεκινά με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να αιτιολογούν την πολιτική, να ορίζουν σαφώς τα συμφέροντα και τους στόχους της εθνικής ασφάλειας που διακυβεύονται και να πιστεύουν ότι η μυστική δράση είναι βιώσιμος τρόπος, καθώς και ο καλύτερος τρόπος για την επίτευξη συγκεκριμένων σκοπών (Lowenthal, 2008, p. 291).

Ωστόσο, η μυστική δράση έχει κινδύνους, όπως αυτός της έκθεσης και της αποτυχίας της λειτουργίας. Η αποτυχία της λειτουργίας μπορεί να είναι δαπανηρή σε διάφορα επίπεδα: στις ανθρώπινες ζωές και ως πολιτική κρίση για το έθνος που διεξάγει την επιχείρηση, καθώς και για εκείνους που προσπαθεί να βοηθήσει. Οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων πρέπει να σταθμίσουν το σχετικό επίπεδο κινδύνου έναντι των συμφερόντων που διακυβεύονται. Για παράδειγμα, τη δεκαετία του 1980 οι Ηνωμένες Πολιτείες έψαχναν τρόπους να βοηθήσουν τους αντάρτες Μουτζαχεντίν στο Αφγανιστάν, που πολεμούσαν τους σοβιετικούς εισβολείς. Μια επιλογή ήταν να οπλιστούν οι αντάρτες με αντιαεροπορικούς πυραύλους Stinger, οι οποίοι θα αντιμετώπιζαν με επιτυχία τα σοβιετικά ελικόπτερα. Όμως, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής ανησυχούσαν ότι κάποιοι πύραυλοι Stingers, θα πέσουν σε λάθος χέρια. Τελικά, η κυβέρνηση Reagan αποφάσισε να στείλει τους Stingers, οι οποίοι βοήθησαν στην αλλαγή της πορείας του πολέμου. Άφησε επίσης τους Stingers στα χέρια των Μουτζαχεντίν μετά την νίκη τους, διότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θεώρησαν ότι ο κίνδυνος είναι μικρότερος από μια Σοβιετική νίκη στο Αφγανιστάν (Lowenthal, 2008, p. 292).

Επιπροσθέτως, οι μυστικές δράσεις περιλαμβάνουν πολλούς τύπους δραστηριοτήτων. Η προπαγάνδα είναι η παλιά πολιτική τεχνική διάδοσης πληροφοριών, που έχει δημιουργηθεί με συγκεκριμένο πολιτικό αποτέλεσμα. Η προπαγάνδα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη ατόμων ή ομάδων φιλικών προς την πλευρά του ατόμου ή για την υπονόμευση των αντιπάλων. Μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί, για να δημιουργήσει ψευδείς φήμες για πολιτική αναταραχή, οικονομικές βλάβες ή άμεσες επιθέσεις σε άτομα, για να αναφέρουμε μερικές τεχνικές. Επίσης, οι παραστρατιωτικές επιχειρήσεις είναι οι μεγαλύτερες, πιο βίαιες και πιο

επικίνδυνες μυστικές ενέργειες, που περιλαμβάνουν τον εξοπλισμό και την εκπαίδευση μεγάλων ένοπλων ομάδων, για άμεση επίθεση στους εχθρούς κάποιου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες ήταν επιτυχημένες σε αυτό το είδος επιχείρησης στο Αφγανιστάν, τη δεκαετία του 1980, αλλά απέτυχαν πλήρως στον κόλπο των χοίρων το 1961 (Lowenthal, 2008, p. 297).

Είναι απαραίτητο να επισημανθεί ότι, η μυστική δράση, τόσο στην έννοια όσο και στην πράξη, εγείρει πολλά ζητήματα. Το πιο θεμελιώδες είναι, εάν μια τέτοια πολιτική είναι νόμιμη. Όπως στα περισσότερα ερωτήματα αυτού του είδους, δεν υπάρχει σωστή απάντηση. Οι διαρκείς απόψεις μπορούν να χωριστούν σε δύο σχολεία - ιδεαλιστές και ρεαλιστές. Οι ιδεαλιστές υποστηρίζουν ότι η μυστική επέμβαση ενός κράτους στις εσωτερικές υποθέσεις ενός άλλου, παραβιάζει αποδεκτούς κανόνες διεθνούς συμπεριφοράς. Υποστηρίζουν ότι η ίδια η έννοια της τρίτης επιλογής είναι παράνομη. Οι ρεαλιστές μπορούν να δεχτούν τα επιχειρήματα των ιδεαλιστών, αλλά υποστηρίζουν ότι το συμφέρον ενός κράτους περιστασιακά κάνει την μυστική δράση απαραίτητη και νόμιμη (Lowenthal, 2008, p. 302).

3.4 Πολιτικοποίηση του Προϊόντος της Πληροφόρησης

Η πολιτικοποίηση θεωρείται συνήθως ένα κακό πράγμα, όπου τα πολιτικά συμφέροντα θέτουν σε κίνδυνο την αντικειμενικότητα και την ακεραιότητα, τόσο της δραστηριότητας πληροφοριών, όσο και του προϊόντος (Stead, 2016, p. 24).

Είναι αυτονόητο ότι η πολιτική δεν έχει θέση στην ανάλυση. Ωστόσο, οι αναγνώστες πρέπει να καταλάβουν ότι υπάρχει πολιτική με ένα κεφάλαιο «*Π*» και πολιτική με ένα μικρό «*π*». Η πολιτική με κεφαλαίο «*Π*» αντιστοιχεί στις πολιτικές πεποιθήσεις κάποιου. Οι περισσότεροι αναλυτές δεν έχουν κανένα πρόβλημα να κατανοήσουν, ότι οι δικές τους πολιτικές πεποιθήσεις δεν έχουν θέση στην ανάλυση. Ωστόσο, η πολιτική των μικρών «*π*» είναι πιο ύπουλη. Αφορά την εσωτερική πολιτική ενός οργανισμού και τη διαμόρφωση της πληροφόρησης, είτε σκόπιμα είτε ακούσια, για την ικανοποίηση των επιθυμιών ή προνοιών του υπεύθυνου χάραξης πολιτικής. Ο Mark Lowenthal το αναφέρει ως πολιτικοποιημένη Πληροφόρηση. Υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους μπορεί να συμβεί αυτό. Το πιο προφανές είναι ότι, ο αναλυτής λέει στο αφεντικό τι θέλει να ακούσει. Αυτό μπορεί να συμβεί όταν οι αναλυτές τοποθετούν τις δικές τους φιλοδοξίες σταδιοδρομίας, πάνω από το καλό του οργανισμού και της χώρας. Ωστόσο, ο υπεύθυνος χάραξης πολιτικής μοιράζεται ίση ευθύνη εάν το

επιτρέψει αυτό. Ένα ηθικό αφεντικό δημιουργεί ένα κλίμα, όπου η αντικειμενική ανάλυση, αντί για καλά νέα, είναι το επιθυμητό αποτέλεσμα. Αυτό έχει νόημα μόνο. Ένας υπεύθυνος χάραξης πολιτικής θα πρέπει να θέλει τις στέρεες πληροφορίες, να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν τον κόσμο όπως είναι, όχι όπως θα ήθελαν να είναι. Στην πραγματικότητα, όταν η πληροφόρηση είναι κεκλιμένη, θέτει τον υπεύθυνο χάραξης πολιτικής σε θέση μειονεκτικής απόφασης (Jensen, et al., 2013, p. 122).

Με την πάροδο των ετών, η Κοινότητα Πληροφόρησης κατηγορήθηκε με την ευκαιρία πολιτικοποίησης πληροφοριών. Για παράδειγμα, οι επικριτές κατηγόρησαν ότι η Εθνική Εκτίμηση Πληροφοριών του 2002, που ανέφερε ότι ο Σαντάμ Χουσεΐν πιθανότατα είχε ΟΜΚ(όπλα μαζικής καταστροφής), γράφτηκε για να ευχαριστήσει την κυβέρνηση Μπους, η οποία είχε σχέδια επίθεσης στο Ιράκ. Ωστόσο, πολλές έρευνες του Κογκρέσου με την πάροδο των ετών δεν κατάφεραν να εμφανίσουν περιπτώσεις εκούσιας πολιτικοποίησης από την IC(Intelligence Community) (Immerman, 2008, p. 22).

Ωστόσο, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής με ημερήσια διάταξη ενδέχεται να προσπαθήσουν να επηρεάσουν την Πληροφόρηση με τέτοιο τρόπο, ώστε να υποστηρίξουν τα δικά τους συμφέροντα. Αυτό μπορεί να συμβεί ακόμη και με τον τρόπο που κάνουν ερωτήσεις, αναγκάζοντας έναν αναλυτή να αποκαλύψει μόνο εκείνες τις πληροφορίες που υποστηρίζουν τη γνώμη του υπεύθυνου χάραξης πολιτικής. Μια συνηθισμένη συμβουλή, που παρέχεται στους δικηγόρους, είναι να μην υποβάλλουν ποτέ μια ερώτηση στην οποία δεν γνωρίζουν ήδη την απάντηση. Οι έξυπνοι ηγέτες μπορούν να χρησιμοποιήσουν την ίδια τακτική, για να διαμορφώσουν τη συζήτηση και να κερδίσουν πλεονέκτημα (Jensen, et al., 2013, p. 122).

Ακόμη και όταν δεν υπάρχει κακή πρόθεση, ενδέχεται να εξακολουθούν να εφαρμόζονται λεπτές μορφές πίεσης στους αναλυτές. Ο Lowenthal σημειώνει ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής τείνουν να είναι αισιόδοξοι. Αυτό δεν πρέπει να προκαλεί έκπληξη. Άτομα με αυτοπεποίθηση στις ικανότητές τους και μια στάση που μπορούν να κάνουν, είναι γενικά αυτά, που πρέπει να ανέβουν στην κορυφή των οργανισμών. Οι αναλυτές, από την άλλη πλευρά, ειδικά εκείνοι που εργάζονται για μεγάλο χρονικό διάστημα και έχουν δει τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής να έρχονται και να φεύγουν, τείνουν να είναι σκεπτικιστές. Έχουν αναπτύξει μια κατανόηση για το πόσο δύσκολο μπορεί να είναι η πραγματοποίηση πραγματικών αλλαγών και συχνά είναι επιφυλακτικοί για την αντισυμβατική πολιτική. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής

μπορούν να απογοητευτούν με αυτό που θεωρούν ως «*δεν μπορούν*». Αυτό μπορεί να θέσει τους αναλυτές, σε μια εξαιρετικά αδέξια θέση. Εάν απογοητεύσουν το αφεντικό πάρα πολύ, μπορεί να χάσουν την πρόσβαση και την επιρροή τους. Σε αυτήν την περίπτωση, όλο το πιθανό καλό που μπορούν να κάνουν θα εξαφανιστεί. Από την άλλη πλευρά, εάν αρχίσουν να ακολουθούν τη θέση του υπεύθυνου χάραξης πολιτικής, θα χάσουν την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα. Παρά τη δυσκολία της κατάστασης, οι αναλυτές πρέπει πάντα να το αποκαλούν με τον τρόπο που το βλέπουν, αποφεύγοντας την πολιτική και διατηρώντας το υψηλότερο επίπεδο αντικειμενικότητας (Jensen, et al., 2013, p. 122).

3.5 Σχέση Πληροφόρησης και Δημοκρατίας

Η Πληροφόρηση μέσα σε μια δημοκρατία αποτελεί παράδοξο. Από τη μία πλευρά, η δημοκρατία προτείνει διαφάνεια και κυβερνητική λογοδοσία στους λαούς, από την άλλη, η Πληροφόρηση, από τη φύση της, είναι μυστική και η μυστικότητα είναι αναμφισβήτητα η αντίθεση της δημοκρατίας. Ωστόσο, οι υπηρεσίες πληροφοριών πρέπει να διατηρήσουν το απόρρητο, για να διατηρήσουν τις χώρες τους ασφαλείς.

Μια υπηρεσία πληροφοριών ή ασφάλειας μπορεί να αποτελέσει απειλή, για τις δικές μας ελευθερίες. Το απόρρητο βάσει του οποίου πρέπει να λειτουργεί απαραιτήτως μια τέτοια υπηρεσία, είναι από μόνο του αόριστα ανεπιθύμητο και οι δραστηριότητές της ενδέχεται να είναι ασυμβίβαστες με τις αρχές μιας ελεύθερης κοινωνίας (Dulles, 1965, p. 238).

Επίσης, η Πληροφόρηση και οι εθνικοί νόμοι για την ασφάλεια έχουν δομηθεί, ώστε να επιτυγχάνουν τη δύσκολη ισορροπία μεταξύ της διατήρησης της δημοκρατίας, ενώ παράλληλα επιτρέπουν στους οργανισμούς να ανταποκρίνονται στις απειλές σύμφωνα με τις ανάγκες του έθνους. Ωστόσο, παρά τους πολλούς νόμους, που θεσπίστηκαν για την προστασία των πολιτικών ελευθεριών, ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η Πληροφόρηση εξακολουθεί να εμποδίζει τα συνταγματικά δικαιώματα των ανθρώπων (Jensen, et al., 2013, p. 204).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, ένα κράτος έχει την εγγενή εγχώρια εξουσία να τιμωρεί όσους έχει συλλάβει και έχουν εμπλακεί σε κατασκοπεία. Οι συλληφθέντες κατάσκοποι δεν αποκτούν «*δικαιώματα*» για να υπερασπιστούν νόμιμα τις πράξεις τους, εκτός από αυτά που μπορούν να αποκτήσουν μέσω του εσωτερικού νομικού συστήματος του κράτους που τους έχει συλλάβει. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι

η συλλογή πληροφοριών παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Οι μελετητές του διεθνούς δικαίου υποστηρίζουν ότι η συγκέντρωση πληροφοριών για την ειρήνη δεν θεωρείται λάθος ηθικά, πολιτικά ή νομικά (Sulmasy & Yoo, 2007).

Επομένως η συλλογή πληροφοριών δεν παραβιάζει το διεθνές δίκαιο. Το διεθνές δίκαιο δεν απαγορεύει ρητά τις δραστηριότητες κατασκοπείας, διότι πολλές φορές η συγκέντρωση πληροφοριών εμποδίζει τις κατά τα άλλα επιθετικές αντιπαραθέσεις μεταξύ κρατών. Εφόσον τα κράτη μπορούν να συλλέγουν πληροφορίες σχετικές και απαραίτητες για την ασφάλειά τους, ενδέχεται να καθυστερήσουν την επιθυμία τους να καταφύγουν σε ένοπλες επιχειρήσεις (Jensen, et al., 2013, p. 208).

Επιπροσθέτως, η τέταρτη τροπολογία: Δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, των ΗΠΑ, εγγυάται την ελευθερία από παράλογες αναζητήσεις και κατασχέσεις. Με άλλα λόγια, οι αξιωματούχοι πληροφοριών ενδέχεται να μην ψάχνουν οπουδήποτε επιθυμούν, στην αναζήτηση πληροφοριών. Στην πραγματικότητα, είναι παντρεμένοι με την εντολή του Συντάγματος, για την προστασία των προσωπικών ελευθεριών και για το δικαίωμα στη δέουσα διαδικασία. Η ρήτρα για τη δέουσα διαδικασία του Συντάγματος απαγορεύει στην κυβέρνηση να στερήσει άδικα ή αυθαίρετα ένα άτομο από ζωή, ελευθερία ή περιουσία (Garner, 2001). Για την προστασία των πολιτικών ελευθεριών, το Κογκρέσο δημιούργησε τον Νόμο περί Εποπτείας Εξωτερικών Πληροφοριών του 1978 (FISA), ο οποίος απαγορεύει σε κυβερνητικές υπηρεσίες, να ασχολούνται με αμερικανούς πολίτες όταν δεν πληρούνται αρκετές προϋποθέσεις, εξισορροπώντας έτσι την ανάγκη της κυβέρνησης να συλλέγει πληροφορίες που σχετίζονται, με την εθνική ασφάλεια και με το δικαίωμα των πολιτών για ελευθερία από παράνομες αναζητήσεις και κατασχέσεις.

Το ζήτημα της Πληροφόρησης δημιουργεί μια σειρά από ηθικά ζητήματα. Η πράξη συλλογής, να πείσει τα άτομα να διαπράξουν προδοσία εναντίον της χώρας τους, προκαλεί ζητήματα ηθικής ασάφειας (Olson, 2006). Ακόμη και η πράξη πρόσληψης κάποιου ως κατάσκοπο σε μια διαδικασία που είναι γνωστή ως κύκλος απόκτησης πρακτόρων, μπορεί να αποτελέσει μια πρόκληση, καθώς οι άνθρωποι θεωρούνται αναμφισβήτητα ως μέσο για ένα σκοπό, παρά για ένα σκοπό μέσα τους. Η πράξη σύλληψης τρομοκρατών και άλλων εχθρών του πολέμου, θέτουν επίσης ηθικά ζητήματα σε σχέση με τη χρήση βασανιστηρίων. Στο παρελθόν, η IC χρησιμοποίησε βασανιστήρια για να αντλήσει πληροφορίες από ύποπτους τρομοκράτες, αν και η αξιοπιστία των πληροφοριών είναι συχνά ύποπτη ή απλά λανθασμένη (Jensen, et al., 2013, p. 223).

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί, πως τα συμφέροντα της εθνικής ασφάλειας και της ατομικής ελευθερίας δεν είναι αποκλειστικά, είναι περιεκτικά. Δεν είναι αντίθετοι πόλοι, αλλά ένας απρόσκοπτος ιστός προστασίας που κυριαρχεί στο κράτος. Ενώ η ατομική ελευθερία είναι πολύτιμη και πρέπει να προστατεύεται από την περιττή κρατική εισβολή, από το δικαστικό σώμα, η διατήρηση των πολιτών ασφαλών από τρομοκρατικές επιθέσεις είναι εξίσου σημαντική. Όπως διαπίστωσε η μελέτη του Yoo, αυτό θέλει η πλειοψηφία των πολιτών ακόμη και αν συνορεύει με την παραβίαση της ατομικής ελευθερίας, γιατί έτσι μπορεί να αποτρέψει μια τρομοκρατική επίθεση (Yoo, 2010).

Τέλος, πρέπει να θυμόμαστε ότι οι νόμοι και οι κανόνες έχουν θεσπιστεί για έναν λόγο, όταν δεν τηρούνται ακολουθεί κατάχρηση εξουσίας. Το μεγαλείο των κρατών πρέπει να αποδίδεται στο βαθμό στις προστασίες και τα δικαιώματα, που παρέχει στους πολίτες του. Επίσης το σύνταγμα των κρατών θα πρέπει να είναι ανθεκτικό συμβόλαιο μεταξύ μιας κυβέρνησης και του λαού της και να αντέχει στη δοκιμασία του χρόνου, ακόμη και όταν άλλα έθνη έχουν καταρρεύσει και αποσυντεθεί.

3.6 Ο Ρόλος των Υπεύθυνων Χάραξης Πολιτικής

Οι περισσότεροι συγγραφείς και εμπειρογνώμονες στον τομέα των πληροφοριών δεν συμπεριλαμβάνουν τον υπεύθυνο χάραξης πολιτικής, ως μέρος της διαδικασίας πληροφοριών. Θεωρούν, πως μόλις δοθεί η πληροφορία στον υπεύθυνο χάραξης πολιτικής, η διαδικασία Πληροφόρησης έχει ολοκληρωθεί. Ωστόσο, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής διαδραματίζουν τόσο κεντρικό ρόλο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας Πληροφόρησης, που θα ήταν λάθος να τους παραλείψουμε (Lowenthal, 2009, p. 315).

Ακόμη, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δεν βασίζονταν στην Πληροφόρηση για να καθοδηγήσουν τις αποφάσεις τους, επειδή δεν ένιωθαν την ανάγκη. Πάρα πολλοί ανώτεροι αξιωματούχοι χαρακτηρίζονται ως στενόμυαλοι. Επιπλέον, πολύ συχνά είδαν αναφορές πληροφοριών, και εκείνους που τις έγραψαν, ως εμπόδια στις ενέργειες που έπρεπε να αναλάβουν (Immerman, 2016).

Επίσης, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής κάνουν πολλά περισσότερα από το να λαμβάνουν πληροφορίες, όπως να τις διαμορφώνουν. Χωρίς συνεχή αναφορά σε πολιτική, η Πληροφόρηση καθίσταται άσκοπη. Επιπλέον, οι υπεύθυνοι χάραξης

πολιτικής μπορεί να παίξουν καθοριστικό ρόλο σε κάθε φάση της διαδικασίας Πληροφόρησης (Lowenthal, 2009, p. 315).

Οι φορείς χάραξης πολιτικής αποδέχτηκαν την Κοινότητα Πληροφόρησης ως ένα σημαντικό μέρος του συστήματος, αλλά ο ρόλος της Πληροφόρησης ποικίλει ανάλογα με την διοίκηση και μερικές φορές με κάθε ζήτημα μιας διοίκησης. Όλοι αποδέχονται τη χρησιμότητα της Πληροφόρησης, ως μέρος της βάσης σχετικά με το τι αποφάσεις λαμβάνονται.

Ακόμη, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν πολλούς λόγους να βρίσκουν λάθη ή ακόμα και να αγνοήσουν την Πληροφόρηση. Οι εκλεγμένοι ηγέτες παίρνουν τις τελικές αποφάσεις για επιχειρήσεις και λογοδοτούν σε πολιτικό επίπεδο, αν οι επιχειρήσεις αποτύχουν. Οι αποφάσεις αυτές δεν βασίζονται πάντα αποκλειστικά στην αντικειμενική και ορθολογική επεξεργασία πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής υπηρεσιών πληροφοριών. Παρόλο που οι αξιωματούχοι Πληροφόρησης παίρνουν το μερίδιο ευθύνης τους, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής εκλαμβάνουν πως το δικό τους μερίδιο ευθύνης είναι μεγαλύτερο (Lowenthal, 2009, p. 320).

Επιπροσθέτως, η Κοινότητα Πληροφόρησης επιθυμεί να ενημερώνεται σχετικά με τις πολιτικές οδηγίες και προτιμήσεις. Αν και αυτό θα φαινόταν υποχρεωτικό, εάν η Κοινότητα Πληροφόρησης αναμένεται να παρέχει σχετική ανάλυση στον πάροχο, αυτό δεν συμβαίνει πάντα. Πολύ συχνά, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δεν ενημερώνουν τη IC, είτε λόγω σχεδιασμού είτε παράλειψης. Μια τέτοια συμπεριφορά όχι μόνο καθιστά τον ρόλο της Πληροφόρησης πιο δύσκολο, αλλά μπορεί επίσης να οδηγήσει και σε δυσαρέσκεια (Lowenthal, 2009, p. 323).

Επίσης, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν συγκεκριμένους τομείς στους οποίους πρέπει να επικεντρωθούν όπως και συγκεκριμένα άτομα. Ο συνδυασμός προτιμήσεων είναι σημαντικός στη διαμόρφωση της ατζέντας και των απαιτήσεών τους. Ακόμη, έχουν την τάση να περιμένουν από την Κοινότητα Πληροφόρησης, να προβλέπει την εμφάνιση νέων θεμάτων, το οποίο είναι πολύ δύσκολο (Lowenthal, 2009, p. 326).

Ας σημειωθεί ακόμη ότι, ορισμένοι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θέλουν να διατηρήσουν τις επιλογές τους ανοιχτές όσο το δυνατόν περισσότερο. Με αυτό τον τρόπο, αυτοί ίσως αντισταθούν στη λήψη σημαντικών αποφάσεων. Η Πληροφόρηση μπορεί περιστασιακά, να χρησιμεύσει για τον περιορισμό των επιλογών επισημαίνοντας

ότι ορισμένες επιλογές δεν υποστηρίζονται και μπορεί να έχουν επικίνδυνες συνέπειες (Lowenthal, 2009, p. 330).

Δεν πρέπει να λησμονούμε ακόμη ότι, σε αρκετές περιπτώσεις, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής παρενέβησαν στη συλλογή πληροφοριών για πολιτικούς λόγους. Στην Κούβα, κατά την έναρξη της κρίσης των πυραύλων το 1962, ο υπουργός Εξωτερικών Dean Rusk αντιτάχθηκε στην αποστολή U-2 στο νησί, επειδή ένας Κινέζος εθνικιστής με U-2 καταρρίφθηκε πρόσφατα πάνω από την Κίνα, όταν ένα αεροσκάφος U-2 είχε παραβιάσει κατά λάθος τον σοβιετικό εναέριο χώρο στη Σιβηρία. Η ανάγκη για απεικονίσεις πιθανών σοβιετικών τοποθεσιών πυραύλων στην Κούβα ήταν μεγάλη, αλλά ο Rusk είχε άλλες επίσης νόμιμες ανησυχίες, σχετικά με την αποφυγή περαιτέρω πρόκλησης. Και πάλι, όσον αφορά την Κούβα, ο Πρόεδρος Jimmy Carter ανέστειλε μονομερώς τις πτήσεις U-2 ως χειρονομία για τη βελτίωση των διμερών σχέσεων. Ο Κάρτερ μετάνιωσε με την απόφασή του το 1980, όταν αντιμετώπισε την πιθανότητα ότι μια σοβιετική μαχητική ταξιαρχία ήταν στην Κούβα και ζήτησε καλύτερη πληροφόρηση για το θέμα (Lowenthal, 2009, p. 328).

3.7 Σχέση Μεταξύ Υπεύθυνων Χάραξης Πολιτικής και Κοινότητας Πληροφόρησης

Η συγχώνευση πληροφοριών στην Κοινότητα Πληροφόρησης, είναι η διαδικασία με την οποία παράγεται η ολοκληρωμένη Πληροφόρηση. Αλλά η παραγωγή ολοκληρωμένης ανάλυσης Πληροφόρησης δεν είναι αυτοσκοπός. Αυτή η ανάλυση πρέπει να μοιραστεί με τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής των κρατών. Οι σχέσεις μεταξύ όλων των αναλυτών πηγών πληροφοριών, ειδικά εκείνων της CIA και των υπευθύνων χάραξης πολιτικής των ΗΠΑ είναι περίπλοκες (Russell, 2007, p. 163).

Υπάρχει μια διαμάχη μεταξύ δύο ανταγωνιστικών σχολών Πληροφόρησης, σχετικά με το τι συνιστά την πιο υγιή σχέση πολιτικής Πληροφόρησης. Όπως ο Richard Betts εξηγεί, οι σχολές σκέψης Κεντ και Γκέιτς. Ο Κεντ προειδοποίησε ενάντια στον κίνδυνο, να αφήσει το προσωπικό πληροφοριών να πλησιάσει πολύ τους κύκλους χάραξης πολιτικής, τουλάχιστον η αντικειμενικότητα και η ακεραιότητά τους να διακυβευθούν από τη συμμετοχή (Gaddis, 2005). Ο Κεντ ήθελε οι αναλυτές πληροφοριών, να κρατηθούν μακριά από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, ώστε οι αναλύσεις τους να μην μολυνθούν από τα συμφέροντα πολιτικής. Αντίθετα, το μοντέλο Γκέιτς προέκυψε από κριτικές αναποτελεσματικών συνεισφορών πληροφοριών στη χάραξη πολιτικής και

στην άποψη ότι, η χρησιμότητα είναι απαραίτητη. Για να είναι χρήσιμη, η ανάλυση Πληροφόρησης, πρέπει να εμπλέκει τις ανησυχίες των υπευθύνων χάραξης πολιτικής. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής που χρησιμοποιούν ανάλυση, χρειάζονται μελέτες που σχετίζονται με τους στόχους, που προσπαθούν να επιτύχουν. Επομένως, η ανάλυση πρέπει να είναι ευαίσθητη στο πλαίσιο πολιτικής και στο εύρος των διαθέσιμων επιλογών, ώστε να είναι χρήσιμη για τη χάραξη πολιτικής (Coll, 2004). Ο Γκέιτς έκρινε ότι μια τέτοια συνειδητοποίηση της πολιτικής ήταν απαραίτητη, για την έγκαιρη και σχετική ανάλυση πληροφόρησης και για την ενημέρωση των αποφάσεων πολιτικής.

Η φύση της σχέσης μεταξύ αξιωματούχων πληροφοριών και υπευθύνων χάραξης πολιτικής μετά την 9/11 έχει πάρει νέα ένταση. Ορισμένοι παρατηρητές κατηγορούν ότι οι αξιωματούχοι της πολιτικής επηρέασαν αδικαιολόγητα τις εκτιμήσεις πληροφοριών για να αντανακλούν την πολιτική, ειδικά στα προγράμματα WMD του Ιράκ και στους φερόμενους δεσμούς με την Αλ Κάιντα, πριν από τον πόλεμο του Ιράκ. Άλλοι αντιτίθενται, ότι οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής δεν είπαν στις κοινότητες πληροφόρησης ,ποιες θα ήταν οι αξιολογήσεις τους, καθώς αγνόησαν εντελώς τις αξιολογήσεις Πληροφόρησης κατά τη λήψη της απόφασης για διεξαγωγή πολέμου εναντίον του Ιράκ. Πιο συγκεκριμένα, ο Paul Pillar, πρώην αξιωματικός των εθνικών υπηρεσιών Πληροφόρησης για τη Μέση Ανατολή, εκτιμά, πως αυτό που είναι πιο αξιοσημείωτο για την προπολεμική αμερικανική Πληροφόρηση για το Ιράκ δεν είναι ότι τα πράγματα πήγαν στραβά εκεί, από παραπλανημένους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, αλλά ότι αυτό έπαιξε τόσο μικρό ρόλο σε μια από τις πιο σημαντικές πολιτικές αποφάσεις των ΗΠΑ τις τελευταίες δεκαετίες (Halevy, 2006).

Το μεγαλύτερο μειονέκτημα της σχολής σκέψης του Κεντ είναι η ασυμφωνία, η οποία μπορεί να είναι η μεγαλύτερη πτώση από τους κινδύνους πολιτικής υποταγής που διατρέχουν οι υποστηρικτές της σχολής σκέψης του Γκέιτς. Με τον κίνδυνο να δηλώνει το προφανές, η Κοινότητα Πληροφόρησης δεν υπάρχει ως αυτοσκοπός, αλλά ως μια συλλογή θεσμών που έχουν σχεδιαστεί πλήρως, για να εξυπηρετούν τα εθνικά συμφέροντα, όπως διατυπώνονται από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που υποστηρίζονται από το κοινό. Η αυστηρή προσήλωση στη σχολή σκέψης του Κεντ ενέχει πολύ μεγάλο κίνδυνο να διαιωνίσει μια Κοινότητα Πληροφόρησης, που θεωρεί ότι οι εσωτερικές της διαδικασίες δικαιολογούν την ύπαρξή της παρά τα προϊόντα Πληροφόρησης, που σχετίζονται με τα συμφέροντα των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, τα οποία προσπαθούν να προωθήσουν τα εθνικά πολιτικά συμφέροντα. Σε ισορροπία, η

ιδανική σχέση πολιτικής και Πληροφόρησης είναι ένα εκκρεμές προς το σχολείο Γκέιτς και μακριά από το σχολείο του Κεντ. Όμως, στο τέλος της ημέρας, η ικανότητα του διευθυντή της Κοινότητας Πληροφόρησης, να δώσει στον Πρόεδρο κακές ειδήσεις, τελικά θα εξαρτηθεί από την προσωπική ακεραιότητα και το θάρρος του ατόμου που κατέχει την προεδρία της Κοινότητας Πληροφόρησης και όχι από το γραφειοκρατικό διάγραμμα της διαδικασίας (Russell, 2007, p. 165).

Συμπεράσματα

Αρχικά, η Πληροφόρηση είναι, όχι απλώς χρήσιμη, αλλά αναγκαία στα κράτη, για την διαμόρφωση μιας Υψηλής Στρατηγικής, με απώτερο σκοπό τον προσδιορισμό των στόχων που μπορούν ή πρέπει να επιτευχθούν, την κατάλληλη επιλογή των μέσων για την επίτευξη αυτή, καθώς και τον βέλτιστο τρόπο κατανομής των πόρων τους. Ακόμη, η αναγκαιότητα της είναι έκδηλη και από το γεγονός, ότι διευκρινίζονται οι δυνατότητες, οι προθέσεις και οι πολιτικές κάθε δρώντα της διεθνούς πολιτικής (συμμάχων και μη). Επίσης, προσδιορίζονται οι ευκαιρίες και οι κίνδυνοι, που δημιουργεί η άναρχη δομή του διεθνούς συστήματος. Επομένως, ο ρόλος της Πληροφόρησης είναι η εύρυθμη λειτουργία και η βελτιστοποίηση της Υψηλής Στρατηγικής, για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής.

Επίσης, αξίζει να αναφερθεί η δυναμική της σχέσης Πληροφόρησης και Υψηλής Στρατηγικής, που υπόκειται σε μια μυριάδα πραγματικού κόσμου πολυπλοκότητες, που μαστίζουν την αποτελεσματική εκτέλεση της λειτουργίας στην πράξη. Αυτή η λειτουργία, «*η συλλογή πληροφοριών, η ταξινόμηση και η αξιολόγησή της, και η παράδοση του τελικού προϊόντος στον κατάλληλο χρήστη την κατάλληλη στιγμή*» σε ολόκληρη τη στρατηγική γέφυρα, με σκοπό την επίτευξη πολιτικών στόχων, είναι μια ατελείωτη διαδικασία. Η δυναμική ολοκληρώνεται και επανεκκινείται συνεχώς στην υπηρεσία των πολιτικών και στρατιωτικών αξιωματούχων της, προσαρμόζεται συνεχώς στις μεταβαλλόμενες περιστάσεις και στόχους, καθώς και στις απειλές. Είναι κρίσιμο ότι αυτά τα σημεία, μαζί με τις κατευθυντήριες αρχές και τις λειτουργίες, και ο ρόλος των υποθέσεων, λαμβάνονται ως το θεμέλιο της σχέσης. Αυτή είναι μια δυναμική που δεν έχει κωδικοποιηθεί, ούτε από στρατηγικές μελέτες ούτε από μελέτες πληροφοριών (Stead, 2016, p. 37).

Παρόλο που η εντολή της Πληροφόρησης και των υπηρεσιών ασφαλείας είναι να προστατεύσουν τα δημοκρατικά κράτη, κάποιες φορές μπορεί το απόρρητο να γίνει απειλή για την δημοκρατία κάτω από ορισμένες συνθήκες. Για αυτό τον λόγο προτείνεται ένα μοντέρνο και δυνατό σύστημα εποπτείας, που θα διαθέτει όλα τα απαραίτητα εργαλεία προκειμένου να εγγυηθεί τη λειτουργία των υπηρεσιών πληροφοριών, σύμφωνα με τις δημοκρατικές ελευθερίες και τα ανθρώπινα δικαιώματα (Κωνσταντόπουλος, 2017, p. 17).

Αναμφίβολα, η Πληροφόρηση δεν είναι χωρίς ηθικά διλήμματα, μερικά από τα οποία μπορεί να είναι βασανιστικά. Αυτά τα διλήμματα Πληροφόρησης υφίστανται επίσης στο ότι, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής έχουν επιλογές να κάνουν, που μπορεί να έχουν ηθικές διαστάσεις. Η Πληροφόρηση, ίσως περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη κυβερνητική δραστηριότητα, λειτουργεί στην άκρη της αποδεκτής ηθικής, περιστασιακά ασχολείται με τεχνικές που δεν θα ήταν αποδεκτές αλλού στην κυβέρνηση ή στην ιδιωτική ζωή. Για τους περισσότερους πολίτες, η ανταλλαγή μεταξύ ηθικής και αυξημένης ασφάλειας είναι αποδεκτή, υπό την προϋπόθεση ότι η Κοινότητα Πληροφόρησης λειτουργεί με κανόνες, εποπτεία και υπευθυνότητα (Lowenthal, 2009, p. 508).

Υπάρχει όμως πάντα η πιθανότητα, οι υπηρεσίες Πληροφόρησης να εκμεταλλευτούν το διαρθρωτικό τους πλεονέκτημα - το απόρρητο - και να καλύψουν τις αντιδημοκρατικές τους, ανήθικες και παράνομες δραστηριότητες, καθώς η γνώση είναι δύναμη. Επομένως είναι πιο εφικτός ως στόχος, ο μετριασμός παρά η εξάλειψη δημοκρατικών ανησυχιών και ηθικών διλημμάτων (Κωνσταντόπουλος, 2017, p. 18).

Αξίζει να επισημανθεί ότι, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων γενικά θέλουν η Πληροφόρηση να απαντάει σε τρία βασικά ερωτήματα: α) Τι δυνατότητες διαθέτουν οι αντίπαλοί μας; β) Ποιες είναι οι προθέσεις τους - συγκεκριμένα, ποιο είναι το πιο επικίνδυνο πράγμα που μπορούν να κάνουν; γ) Τι θα μπορούσε να έχει όλα αυτά στην ικανότητά μας να επιτύχουμε τους εθνικούς μας στόχους; Προφανώς, οι απαντήσεις σε αυτά τα ερωτήματα είναι πολύ σημαντικές. Ίσως η μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής είναι ότι η καλή Πληροφόρηση μειώνει την αβεβαιότητα - αν και μπορεί να μην απαντήσει σε κάθε ερώτηση, επιτρέπει στους ηγέτες να λαμβάνουν καλύτερες αποφάσεις, παρέχοντάς τους έτσι πλεονέκτημα αποφάσεων.

Ωστόσο, κάποιες φορές, οι υπεύθυνοι λήψης αποφάσεων μπορεί να αγνοούν αυτά που τους λένε οι αναλυτές πληροφοριών, παρόλα αυτά θέλουν να ξέρουν, ποια στοιχεία είναι διαθέσιμα και πώς αξιολογούν οι αναλυτές την αξιοπιστία και τις επιπτώσεις αυτών (Fingar, 2012).

Αξίζει να σημειωθεί, η κλασική ισορροπία μέσων-στόχων, που είναι κεντρικής σημασίας, καθώς οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής αγωνίζονται καθημερινά, με το πώς να διαρθρώνουν και να εφαρμόζουν τη Υψηλή Στρατηγική του κράτους, ενόψει των

σοβαρών οικονομικών και πολιτικών περιορισμών. Αυτό το πρόβλημα παρουσιάζει ένα μάθημα, για τους κινδύνους της υπερβολικής προσέγγισης, το οποίο είναι μια πολύ συνηθισμένη συνέπεια, όταν δηλώνει λανθασμένα, αυτό που απαιτεί η Υψηλή Στρατηγική τους ή όταν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θεωρούν ότι η κοινωνία είναι πρόθυμη να υποστηρίξει αυτήν τη στρατηγική. Αυτό το κόστος θα ήταν πολύ υψηλό, θα παραβίαζε την αρχή της επίτευξης μιας σωστής ισορροπίας μέσων και σκοπών και δεν θα κερδίσει ποτέ δημόσια υποστήριξη (Martel, 2015, p. 36).

Επιπροσθέτως, οι πληροφορίες που παρέχονται από την Κοινότητα Πληροφόρησης, θα πρέπει να είναι αμέσως χρήσιμες για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, επειδή είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες των ατόμων, που έχουν προσδιορίσει ποιες είναι αυτές οι ανάγκες. Η Κοινότητα Πληροφόρησης είναι συνεπής και γενικά ο αντικειμενικός της στόχος εστιάζει περισσότερο στις ανάγκες του υπεύθυνου χάραξης πολιτικής.

Ωστόσο, η IC συνειδητοποιεί σήμερα ότι πρέπει να κάνει καλύτερη δουλειά για την ανάλυση των πληροφοριών που λαμβάνει, διότι οι περισσότερες αποτυχίες της πληροφόρησης, προέρχονται από αποτυχίες ανάλυσης. Αυτή η κατάσταση θα γίνει πιο περίπλοκη στο μέλλον, καθώς συνεχίζουμε να πλημμυρίζουμε με όλο και περισσότερες πληροφορίες. Οι τεχνολογικές διορθώσεις, όπως η εξόρυξη δεδομένων και τα περίπλοκα προγράμματα υπολογιστών, θα προσφέρουν κάποια βοήθεια, αλλά στην καρδιά της, η ανάλυση πραγματοποιείται καλύτερα από ανθρώπους. Αυτό γίνεται περίπλοκο, γιατί όπως έχουμε δει, ο ανθρώπινος εγκέφαλος δεν έχει σχεδιαστεί για αυτήν τη λειτουργία. Οι νοοτροπίες, οι προκαταλήψεις και η ικανότητα να παρακολουθούμε τόσες πολλές πληροφορίες μας μαστίζουν ως ειδικούς. Ωστόσο, με σκληρή δουλειά, είναι δυνατόν να βελτιωθεί η ποιότητα των αναλυτικών προϊόντων (Jensen, et al., 2013, p. 148).

Παρόλα αυτά, όχι μόνο δεν θα πρέπει να λησμονούμε τον παραπλανητικό χαρακτήρα, κάποιων πληροφοριών, αλλά και την ύπαρξη αιτιών πολιτικής αποτυχίας. Πιο συγκεκριμένα, τα στελέχη μπορεί να αποτύχουν να διατηρήσουν ένα περιβάλλον, στο οποίο μπορεί να διεξαχθεί κριτική ανάλυση, μπορεί να υπαγορεύσουν ή να χειριστούν την παραγωγή συγκεκριμένων ειδών Πληροφόρησης, ή μπορούν να επιλέξουν απλώς, αυτό που υποστηρίζει τις προθέσεις τους, αγνοώντας ή απορρίπτοντας οτιδήποτε δεν το κάνει.

Αξίζει να επισημανθεί πως, η Πληροφόρηση μπορεί να κάνει καλύτερη Στρατηγική, αλλά δεν μπορεί να κάνει Υψηλή Στρατηγική. Στις κυβερνήσεις των κρατών, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής διαμορφώνουν, υιοθετούν και εφαρμόζουν στρατηγικές, τις οποίες η Πληροφόρηση υποστηρίζει, χωρίς να σφετερίζεται αυτήν την ευθύνη.

Οι πολιτικοί ηγέτες και άλλοι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να καθορίσουν τι είναι απαραίτητο και επιθυμητό για τη διαμόρφωση στρατηγικών, ώστε να επιτύχουν τους στόχους τους. Η Κοινότητα Πληροφόρησης μπορεί να τους βοηθήσει να προσδιορίσουν τι είναι εφικτό, πώς να επιτύχουν τις επιθυμητές εξελίξεις και πώς να αποφύγουν ή να μετριάσουν τα ανεπιθύμητα. Αναμφισβήτητα, κανείς δεν είναι καλύτερα τοποθετημένος ή ικανός, για να παρέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται για τη διαμόρφωση, την παρακολούθηση και την προσαρμογή πολιτικών, για την επίτευξη Υψηλών Στρατηγικών.

Επίσης, οι αξιωματούχοι πληροφοριών δεν θέλουν να θεωρηθεί πως υποστηρίζουν πολιτικές άλλες, από εκείνες που επηρεάζουν άμεσα τις δραστηριότητές τους, διότι μόνο διατηρώντας απόσταση από την πολιτική, μπορούν να παράγουν μια αντικειμενική Πληροφόρηση (Lowenthal, 2009).

Ωστόσο, *«η πληροφορία, όμως κοστίζει. Απαιτούνται μεγάλα κεφάλαια και επένδυση σε ανθρώπινο δυναμικό ώστε να δημιουργηθούν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικά οι υπηρεσίες συλλογής και, αντιστρόφως, προστασίας των πληροφοριών. Ακόμη μεγαλύτερες είναι οι απαιτήσεις σε επένδυση κεφαλαίων και τεχνολογίας στα σύγχρονα μέσα συλλογής πληροφοριών, όπως οι δορυφόροι, και στα συστήματα επεξεργασίας και αποθήκευσης της πληροφορίας μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών.»* (Κουσκουβέλης, 2015, p. 44).

Επιπροσθέτως, η σχέση μεταξύ των υπευθύνων χάραξης πολιτικής και της Κοινότητας Πληροφόρησης πρέπει να είναι συμβιωτική. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής πρέπει να βασίζονται στην Κοινότητα Πληροφόρησης για συμβουλές, κάτι το οποίο είναι σημαντικό για την ύπαρξη της κοινότητας. Για να παράγει και να παρέχει κατάλληλες συμβουλές η Κοινότητα Πληροφοριών, θα πρέπει να ενημερώνονται οι αξιωματούχοι της, για τις κύριες κατευθύνσεις της πολιτικής, τους συγκεκριμένους τομείς ενδιαφέροντος και τις προτεραιότητές τους. Οι πολιτικοί μπορούν να υπάρχουν και να λειτουργούν χωρίς την Κοινότητα Πληροφόρησης, αλλά το αντίθετο δεν ισχύει (Lowenthal, 2009, p. 336).

Αναμφισβήτητα, η Κοινότητα Πληροφόρησης δεν υπάρχει ως αυτοσκοπός, αλλά ως μια συλλογή θεσμών που έχουν σχεδιαστεί πλήρως για να εξυπηρετούν τα εθνικά συμφέροντα, όπως διατυπώνονται από τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής που υποστηρίζονται από το κοινό.

Εν κατακλείδι, αν και ορισμένα ζητήματα είναι πιθανόν να δημιουργήσουν εντάσεις μεταξύ των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής και της Κοινότητας Πληροφόρησης, η σύγκρουση δεν είναι η λύση. Προτείνεται εμπιστοσύνη των εργασιακών τους σχέσεων σε όλα τα επίπεδα. Ωστόσο μια καλή σχέση εργασίας δεν είναι δεδομένη και για να εκτιμηθεί πλήρως, πρέπει να καταλάβουμε, όλες τις πιθανές πηγές τριβής.

Βιβλιογραφία

Ξενόγλωσση

Παραπομπές σε Βιβλία

Andrew, C., Aldrich, R. & Wark, W., 2020. *Secret Intelligence: A Reader.* Second Edition επιμ. New York: Routledge.

Balzacq, T., Dombrowski, P. & Reich, S., 2019. *Comparative Grand Strategy, A Framework and Cases.* First Edition επιμ. New York: Oxford University Press.

Bergier, J., 1975. *Secret Armies: The Growth of Corporate and Industrial Espionage.Translated by Harol J. Salemson.* Indianapolis: Bobbs-Merrill Co.

Betts, R., 2007. *Enemies of Intelligence, Knowledge and Power in American National Security.* New York : Columbia University Press .

Button, M., 2008. *Doing security. Critical refl ections and an agenda for change.* New York: Palgrave Macmillan.

Coll, S., 2004. *Ghost Wars.* New York: Penguin Press.

Dawidoff, N., 1994. *The catcher was a spy: The mysterious life of Moe Berg.* First Edition επιμ. New York: Vintage Books.

Dulles, A., 1965. *The Craft of Intelligence.* New York: The New American Library.

Fingar, T., 2012. *Intelligence and Grand Strategy.* s.l.:s.n.

Gaddis, J. L., 1982. *Strategies of Containment: A Critical Appraisal of Postwar American National Security Policy.* New York: Oxford University Press,.

Gaddis, J. L., 2005. *The Cold War: A New History.* New York: The Penguin Press.

Garner, B. A., 2001. *Black's Law Dictionary.* Second Edition επιμ. St . Paul: MN: West Group.

Gruszczak, A., 2016. *Intelligence Security in the European Union, Building a Strategic Intelligence Community.* London : Palgrave Macmillan.

Halevy, E., 2006. *Man in the Shadows: Inside the Middle East Crisis with a ManWho Led the Mossad.* New York: St. Martin's Press.

Jensen, C. J., McElreath, D. H. & Graves, M., 2013. *Introduction to Intelligence Studies.* First Edition επιμ. New York: CRC Press.

Johnson, L. K., 1989. *America's Secret Power: The CIA in a Democratic Society.* NewYork: Oxford University Press.

Lowenthal, M., 2009. *Intelligence From Screts to Policy.* Fourth Edition επιμ. Washington: Cambridge University Press.

Luttwak, E., 2001. *Strategy: The Logic of War and Peace.* Cambridge: Harvard University Press.

Martel, W. C., 2015. *Grand Strategy in Theory and Practice, The Need for an Effective American Foreign Policy.* First Edition επιμ. New York: Cambridge University Press.

Murray, W., Sinnreich, R. H. & Lacey, J., 2011. *The shaping of grand strategy Policy, diplomacy, and war.* First Edition επιμ. New York: Cambridge University Press.

Nasheri, H., 2005. *Economic Espionage and Industrial Spying.* Cambridge: Cambridge University Press.

Olson, J., 2006. *Fair play: The Moral Dilemmas of Spying.* Washington: DC: Potomac Books .

Osinga, F., 2005. *Science, Strategy and War, The Strategic Theory of John Boyd.* Amsterdam: Eburon Academic Publishers.

Paret, P., Craig, G. & Felix, G., 1986. *Makers of Modern Strategy: From Machiavelli to the Nuclear Age.* Princeton, NJ: University Press.

Posen, B., 1984. *The Source of Military Doctrine.* Ithaka: Cornel University.

Posen, B. R., 2014. *A New Foundation for U.S. Grand Strategy.* New York: Cornell University Press.

Poirier, D., 2018. *Napoleon's Spies: Revelations from a Spy who came in from France.* First Edition επιμ. s.l.:Createspace.

Rolington, A., 2013. *Strategic Intelligence for the 21st Century: The Mosaic Method.* Oxford: Oxford University Press.

Russell, R. L., 2007. *Sharpening Strategic Intelligence, Why the CIA Gets it Wrong,and What Needs to be Done to Get it Right.* First Edition επιμ. Cambridge: Cambridge University Press.

Stead, D., 2016. *British Strategy and Intelligence in the Suez Crisis.* First Edition επιμ. London: Palgrave Macmillan.

Turner, M. A., 2006. *Historical Dictionary of United States Intelligence.* First Edition επιμ. Oxford: Scarecrow Press.

Παραπομπές σε Άρθρα και Περιοδικά

Schwenninger, S. R., 2003. Revamping American Grand Strategy. *World Policy Journal*, pp. 25-44.

Παραπομπές σε Κεφάλαια Βιβλίων

Gill, P., 2007. Sorting the Wood from the Tress, Were 9/11 and Iraq ‘‘Intelligence Failures’’?. Στο: *Strategic Intelligence, Understanding the Hidden Side of Government*, επιμ. L. K. Johnson. London: Greenwood Publishing Group, pp. 151-168.

Immerman, R. h., 2008. Intelligence and Strategy: Historicizing Psychology,Policy, and Politics. Στο: *Diplomatic History.* Oxford: Blackwell Publishing, pp. 1-23.

Konstantopoulos, I., 2017. Democracy and Ethics vs. Intelligence. Στο: *Democracy and an Open-Economy World Order*, επιμ. G. Bitros & N. Kyriazis. Athens: Springer, pp. 3-23.

Yoo, J., 2010. Counterterrorism and the Constitution: Does Providing Security Require aTrade-Off with Civil Liberties?. Στο: *Debating Terrorism and Counterterrorism: Conflicting Perspectives on Causes, Contexts, and Responses*, επιμ. S. Gottlieb. Washington: CQ Press, pp. 336–352, 347–350.

Παραπομπές σε Ιστοσελίδες

9-11 Commission, 2004. *Final report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://www .gpoaccess.gov/911/pdf/fullreport .pdf
[Πρόσβαση 05 Νοεμβρίου 2020].

Bradshaw, S. & Howard, P. N., 2019. *The Global Disinformation Order: 2019 Global Inventory of Organised Social Media Manipulation’.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://comprop.oii.ox.ac.uk/research/posts/the-global-disinformation-order-2019-global-inventory-of-organised-social-media-manipulation/
[Πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2020].

Britannica, 2009. *DGSE French government agency.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.britannica.com/topic/DGSE
[Πρόσβαση 1 Δεκεμβρίου 2020].

Brown, É., 2019. *Propaganda, Misinformation, and the Epistemic Value of Democracy.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://doi.org/10.1080/08913811.2018.1575007
[Πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2020].

Cleave, M. K. V., 2013. *Guide to the Study of Intelligence, What is Counterintelligence?.* [Ηλεκτρονικό]
Available at:
https://www.afio.com/publications/VAN%20CLEAVE%20Pages%20from%20INTEL_FALLWINTER2013_Vol20_No2.pdf
[Πρόσβαση 2 Δεκεμβρίου 2020].

Coats, D., 2019. *The National Intelligence Strategy of the United States of America.* [Ηλεκτρονικό]
Available at:
https://www.dni.gov/files/ODNI/documents/National_Intelligence_Strategy_2019.pdf
[Πρόσβαση 10 Νοεμβρίου 2020].

Department of the Army, 1987. *Military Intelligence. (1987). Department of the Army Pamphlet 600-3-35.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://www .fas .org/irp/doddir/army/pam600-3-35 .pdf
[Πρόσβαση 6 Δεκεμβρίου 2020].

Fingar, T., 2012. *Intelligence and Grand Strategy.* [Ηλεκτρονικό]
Available at:
https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0030438711000883
[Πρόσβαση 22 Μαΐου 2020].

Foundation for Critical Thinking, n.d. *Our concept of critical thinking.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://www .criticalthinking .org/aboutCT/ourConceptCT .cfm .
[Πρόσβαση 20 Νοεμβρίου 2020].

Friedman, U., 2012. *The Ten Biggest American Intelligence Failures.* [Ηλεκτρονικό]
Available at:
http://www.foreignpolicy.com/articles/2012/1/3/the_ten_biggest_american_intelligence_failures
[Πρόσβαση 2 Δεκεμβρίου 2020].

Gallagher, N., 1998. *Cybercrime, Transnational Crime, and Intellectual Prop-erty Theft: Hearing Before the J. Econ..* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://www.wiu.edu/library/govpubs/guides/intellect.htm
[Πρόσβαση 14 Δεκεμβρίου 2020].

Galliott, J. & Scholz, J., 2018. *Artificial Intelligence in Weapons, The Moral Imperative for Minimally-Just Autonomy.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.airuniversity.af.edu/Portals/10/JIPA/journals/Volume-01_Issue-2/04-Galliott-Scholz.pdf
[Πρόσβαση 13 Νοεμβρίου 2020].

Gertler, J., 2012. *U.S. Unmanned Aerial Systems.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://fas.org/sgp/crs/natsec/R42136.pdf
[Πρόσβαση 10 Δεκεμβρίου 2020].

Graham, M., 2012. *Big data and the end of theory?.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.theguardian.com/news/datablog/2012/mar/09/big-data-theory
[Πρόσβαση 16 Δεκεμβρίου 2020].

Handel, M. I., 2008. *Leaders and intelligence.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/02684528808431957
[Πρόσβαση 5 Νοεμβρίου 2020].

Herman, M., 1996. *Intelligence Power in Peace and War.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/03612759.1997.10525346
[Πρόσβαση 8 Δεκεμβρίου 2020].

Hoiback, H., 2011. *"What Is Doctrine?".* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01402390.2011.561104
[Πρόσβαση 2 Νοεμβρίου 2020].

Immerman, R. H., 2016. *Intelligence and the Iraq and Afghanistan Wars.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/polq.12489
[Πρόσβαση 3 Δεκεμβρίου 2020].

Kahn, D., 1992. *The Intelligence Failure of Pearl Harbor.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.foreignaffairs.com/articles/japan/1991-12-01/intelligence-failure-pearl-harbor
[Πρόσβαση 06 Δεκεμβρίου 2020].

Keefe, P. R., 2006. *Can Network Theory Thwart Terrorists?.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.nytimes.com/2006/03/12/magazine/can-network-theory-thwart-terrorists.html
[Πρόσβαση 16 Δεκεμβρίου 2020].

King, G., Jennifer, P. & Roberts, M., 2017. *How the Chinese Government Fabricates Social Media Posts for Strategic Distraction, Not Engaged Argument.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://gking.harvard.edu/50C
[Πρόσβαση 6 Δεκεμβρίου 2020].

Liaropoulos, A., 2008. *A Review of: "The Three Foes of Intelligence".* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://dx.doi.org/10.1080/08850600701854524
[Πρόσβαση 08 Δεκεμβρίου 2020].

Lim, K., 2015. *Big Data and Strategic Intelligence.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://dx.doi.org/10.1080/02684527.2015.1062321
[Πρόσβαση 16 Δεκεμβρίου 2020].

Lupia, A., 2008. *How elitism undermines the study of voter competence.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08913810608443658
[Πρόσβαση 8 Δεκεμβρίου 2020].

Marrin, S., 2003. *Homeland security intelligence: Just the beginning.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: http://www .homelandsecurity .org/journal/Articles/Marrin .html
[Πρόσβαση 10 Νοεμβρίου 2020].

Murray, W., 1986. *The Change in the European Balance of Power, 1938-39: The Path to Ruin.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.jstor.org/stable/40105579?seq=1
[Πρόσβαση 3 Δεκεμβρίου 2020].

Paterson, S., 2019. *Sex, Lies and Videotape.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.edelman.co.uk/insights/sex-lies-and-videotape
[Πρόσβαση 6 Δεκεμβρίου 2020].

Regens, J. L., 2019. *Augmenting human cognition to enhance strategic, operational, and tactical intelligence.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/02684527.2019.1579410
[Πρόσβαση 26 Νοεμβρίου 2020].

Reynolds, N., 2020. *Performing Information Manoeuvre Through Persistent Engagement.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://rusi.org/publication/occasional-papers/performing-information-manoeuvre-through-persistent-engagement
[Πρόσβαση 1 Δεκεμβρίου 2020].

Rommel, E., 1953. *The Rommel Papers. Edited by B. H. Liddell Hart..* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://academic.oup.com/ahr/article-abstract/59/3/631/142557?redirectedFrom=PDF
[Πρόσβαση 7 Δεκεμβρίου 2020].

Roth, J., Greenburg, D. & Wille, S., 2004. *National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States Monograph on Terrorist Financing.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.9-11commission.gov/staff_statements/911_TerrFin_Monograph.pdf
[Πρόσβαση 10 Δεκεμβρίου 2020].

Sulmasy, G. & Yoo, J., 2007. *Counterintuitive: Intelligence Operations and International Law.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://repository.law.umich.edu/mjil/vol28/iss3/6/
[Πρόσβαση 9 Δεκεμβρίου 2020].

Wagley, J. R., 2006. *Transnational Organized Crime: Principal Threats and U.S. Responses.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://fas.org/sgp/crs/natsec/RL33335.pdf
[Πρόσβαση 1 Δεκεμβρίου 2020].

Ελληνόγλωσση

Παραπομπές σε Βιβλία

Κουσκουβέλης, Η., 2015. *Θεωρία Απόφασης στον Θουκιδίδη.* 1η Έκδοση επιμ. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Παπασωτηρίου, Χ., 1996. *Ο Αγώνας για την Ελληνική Ανεξαρτησία:Πολιτική και Στρατηγική των Ελλήνων και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας 1821-1932.* 1η Έκδοση επιμ. Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρη Ι..

Παπασωτηρίου, Χ., 2000. *Βυζαντινή Υψηλή Στρατηγική 6ος-11ος αιώνας.* Έ ΕΚδοση επιμ. s.l.:Εκδόσεις Ποιότητα.

Παραπομπές σε Μεταφρασμένα Βιβλία

Kennedy, P., 1990. *Η Άνοδος και η Πτώση των Μεγάλων Δυνάμεων.* s.l.:Εκδόσεις Αξιωτέλης.

Mearsheimer, J., 2006. *Η Τραγωδία της Πολιτικής των Μεγάλων Δυνάμεων.* 3η Έκδοση επιμ. s.l.:Εκδόσεις Ποιότητα.

Παραπομπές σε Κεφάλαια Βιβλίων

Κωνσταντόπουλος, Ι., 2009. Οικονομική Κατασκοπεία και Οικονομική Διπλωματία σε ένα Παγκοσμιοποιημένο Διεθνές Σύστημα. Στο: *Παγκοσμιοποίηση, Ευρωπαϊκή Ένωση και Ελλάδα, Πολιτικές και Οικονομικές Όψεις*, επιμ. Χ. Κ. Σιούσουρας Πέτρος. Αθήνα: Εκδόσεις Ποιότητα, σσ. 783-805.

Παραπομπές σε Ιστοσελίδες

Αναγνωστάρας, Π., 2020. *Mossad: Μία εισαγωγή στην υπηρεσία πληροφοριών του Ισραήλ.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://odeth.eu/mossad-μία-εισαγωγή-στην-υπηρεσία-πληροφ/
[Πρόσβαση 8 Νοεμβρίου 2020].

Κουλουμπής, Θ., 2014. *Για τις μυστικές υπηρεσίες στην Ελλάδα γράφει ο Καθηγητής Θεόδωρος Κουλουμπής στην Καθημερινή της Κυριακής.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.eliamep.gr/media/για-τις-μυστικές-υπηρεσίες-στην-ελλάδ/
[Πρόσβαση 16 Μαΐου 2020].

Κωνσταντόπουλος, Ι., 2007. *"Economic Espionage and Economic Security in an Age of Change"Paper to be presented at the "Seventh International CISS Millennium Conference", Buçaco, Portugal, June 14-16, 2007.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://eclass.unipi.gr/modules/document/file.php/DES234/20.Economic Espionage and Economic Security in an Age of Change.pdf
[Πρόσβαση 13 Δεκεμβρίου 2020].

Κωνσταντόπουλος, Ι., 2016. *Πληροφόρηση (Intelligence) και Υψηλή Στρατηγική: Η περίπτωση της Ελλάδας!.* [Ηλεκτρονικό]
Available at: https://www.liberal.gr/diplomacy/pliroforisi-Intelligence-kai-ypsili-stratigiki-i-periptosi-tis-elladas/54589
[Πρόσβαση 16 Μαΐου 2020].